

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยจะนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 1.1 การดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
  - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลการดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษาโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 2.1 การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษาโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
  - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษาโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 3.1 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยทั่วไป
  - 3.2 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ
  - 3.3 ตัวแปรระดับนักเรียนและระดับโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ

4. โครงการเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

4.1 แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับโครงการ

4.2 หลักการเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

4.3 โครงการเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

5. กิจกรรมภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียน

5.1 แนวการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา

5.2 การจัดกิจกรรมภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียน

5.3 กิจกรรมที่ใช้ในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.1 การดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

1.1.1 ความเป็นมาของการดำเนินงานโครงการ

การขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นนโยบายพัฒนาการศึกษาของประเทศประการหนึ่งที่รัฐบาลได้ให้ความสำคัญมาโดยตลอด นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2530 รัฐบาลได้มีนโยบายและแนวปฏิบัติที่ชัดเจนในเรื่องการขยายโอกาสทางการศึกษาเพื่อที่จะสนับสนุนให้คนไทยทุกคนได้มีความรู้ขั้นพื้นฐานสูงขึ้นไปถึงระดับมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษาเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้ดำเนินงานในเขตพื้นที่ชนบทห่างไกลและเขตชนบทยากจน 38 จังหวัด และขยายขอบเขตครอบคลุมโรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลและสุขาภิบาลทั่วประเทศ เมื่อกรมสามัญศึกษาได้ดำเนินการไประยะหนึ่ง รัฐบาลเห็นว่าลำพังเพียงกรมสามัญศึกษาหน่วยงานเดียว ยังไม่สามารถทำให้เด็กและเยาวชนได้เรียนต่ออย่างกว้างขวางทั่วถึงเท่าที่ควร เนื่องจากโรงเรียนของกรมสามัญศึกษามีอยู่จำกัด ดังนั้น ในวันที่ 22 พฤษภาคม 2533 คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติให้โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งกระจายอยู่ตามพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพิ่มขึ้น โดยเริ่มต้นเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียน 119 โรงเรียน ต่อมาในปี พ.ศ.2534 ได้เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพิ่มเติมอีก 1,150 โรงเรียน และขยายเพิ่มขึ้นปีละ 1,000 โรงเรียนจนปัจจุบันมีโรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 5,521 โรงเรียน คณะรัฐมนตรีได้กำหนดเงื่อนไขการเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษาโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2538:13-20 ; ทิมการศึกษา 2541:15)

1.1.1.1 ให้เปิดการเรียนการสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้ในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีอยู่แล้ว และมีห้องเรียนเพียงพอโดยไม่ต้องจัดสร้างโรงเรียนขึ้นใหม่ และต้องไม่มีโรงเรียนที่เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาของกรมสามัญศึกษาตั้งอยู่แล้วในท้องที่นั้น

1.1.1.2 ให้จัดการเรียนการสอนได้ในโรงเรียนที่มีบุคลากรผู้สอนเพียงพอ

1.1.1.3 ให้เปิดการเรียนการสอนได้โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน แต่ให้ตั้งงบประมาณอุดหนุนรายหัวให้ครอบคลุมค่าเล่าเรียนที่ไม่เก็บและค่าแบบเรียนเพื่อให้มีเรียน

1.1.2 ผลการดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สรุปได้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2538:14-20)

1.1.2.1 เด็กที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้เรียนต่อระดับมัธยมศึกษา ตอนต้นเพิ่มมากขึ้น การให้โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้มีส่วนช่วยให้เด็กในชนบทมีโอกาเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนใกล้บ้านมากขึ้น

1.1.2.2 ในด้านคุณภาพการเรียนการสอนของโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรมวิชาการได้ทำการประเมินโรงเรียนประถมศึกษาโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในปี 2536 โดยวัดสมรรถภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สาม 3 ด้าน คือ ความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐาน ความสามารถในการคิดและแก้ปัญหา และคุณลักษณะด้านค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และลักษณะนิสัยต่างๆ พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับพอใช้ ยกเว้นความสามารถด้านความรู้ความคิดในวิชาคณิตศาสตร์อยู่ในระดับต่ำ คือ คะแนนเฉลี่ยไม่ถึงครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม อย่างไรก็ตาม ผลการประเมินคุณภาพของโรงเรียนประถมศึกษาโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานนี้ใกล้เคียงกับโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไป

1.1.2.3 ในปีแรกของการดำเนินงานโครงการ โรงเรียนมีความพร้อมด้านอาคารสถานที่พอสมควร แต่เมื่อดำเนินงานในปีต่อๆมา ก็เกิดปัญหาอาคารสถานที่ไม่เพียงพอ ต้องแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยวิธีการต่างๆ ได้แก่ การต่ออาคารเอนกประสงค์เป็นห้องเรียน หรือสร้างอาคารเรียนชั่วคราว เป็นต้น นอกจากนี้ยังประสบปัญหาทางด้านวัสดุครุภัณฑ์ และอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน และปัญหาที่สำคัญมากที่สุดก็คือ ขาดแคลนครูสาขาวิชาเอก คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และวิชาอาชีพ

1.1.2.4 ในการคัดเลือกโรงเรียนเพื่อเข้าโครงการฯ มิได้เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดให้ใช้เกณฑ์ความพร้อมของอาคารสถานที่ บุคลากร วัสดุและครุภัณฑ์ รวมทั้งความตั้งใจของคณะครูและความสนใจของชุมชน

1.1.2.5 นักเรียนร้อยละ 14 ออกกลางคันด้วยสาเหตุต่างๆ ได้แก่ ออกไปประกอบอาชีพมากที่สุด รองลงมาคือ เรียนไม่เข้าใจในบางวิชา ได้แก่ วิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์

1.1.2.6 การเปิดสอนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ทำให้โรงเรียนร้อยละ 91.38 มีการเปลี่ยนแปลงการบริหาร

งานภายในให้เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น รวมทั้งจัดแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรภายในโรงเรียนอย่างชัดเจน

1.1.2.7 โรงเรียนได้จัดแผนการเรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ.2521(ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)โดยอาศัยปัจจัยด้านความพร้อมของครูเป็นสำคัญ ได้มีการช่วยเหลือและสนับสนุนให้เด็กมาเข้าเรียนมากขึ้น ตลอดจนได้ประสานงานและขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในสังกัดและนอกสังกัด

1.1.2.8 ผู้ปกครองสนับสนุนให้นักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเพราะต้องการให้นักเรียนเรียนโรงเรียนใกล้บ้าน เดินทาง ไป-กลับสะดวก และเสียค่าใช้จ่ายน้อย และมีความเห็นว่าโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติและโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษามีคุณภาพไม่แตกต่างกัน แม้ในระยะแรกโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติอาจจะด้อยกว่าบ้าง แต่ต่อไปก็จะดีขึ้น

1.1.2.9 การเปิดสอนชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติไม่มีผลกระทบที่เป็นผลเสียที่ชัดเจนต่อการจัดการเรียนการสอนชั้นประถมศึกษาในโรงเรียน

1.1.3 ปัญหาและข้อจำกัดในการดำเนินงานโครงการ มีดังนี้

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2538:80-82)

1.1.3.1 โรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดความพร้อมทางด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของบุคลากร โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติขาดแคลนครูที่มีความรู้ความสามารถในการสอนวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และวิชาอาชีพ แม้ที่ผ่านมาจะได้มีการนำครูสาขาอื่นๆ มาฝึกอบรมเพื่อสอนทดแทน แต่ไม่ได้ผลเท่าที่ควร เนื่องจากการฝึกอบรมระยะสั้นๆ

1.1.3.2 เนื่องจากข้อจำกัดทางด้านบุคลากรครู ทำให้การเรียนการสอนยังไม่สามารถจัดได้ยืดหยุ่นหลากหลายตอบสนองต่อความสนใจ ความสามารถ และสภาพการดำรงชีวิตของเด็กได้ โรงเรียนส่วนใหญ่ยังคงเปิดสอนแผนการเรียนการสอนตามความรู้ความสามารถของครูที่มีอยู่ ยกเว้นโรงเรียนที่ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารและการจัดการสูง ซึ่งพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารเป็นตัวแปรสำคัญยิ่งที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน

1.1.3.3 ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานมีอุปสรรคสำคัญอย่างหนึ่งเกี่ยวกับผู้เรียน คือ พื้นฐานความรู้เดิมไม่ดี อ่านเขียนไม่คล่อง ทำให้การเรียนการสอนไม่บรรลุผลเท่าที่ควร ปัญหานี้เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนออกกลางคัน

1.1.3.4 การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลของหน่วยงานที่มีหน้าที่ช่วยเหลือโรงเรียน ยังทำได้ไม่กว้างขวาง ทำให้บุคลากรของโรงเรียน โดยเฉพาะโรงเรียนที่อยู่ในชนบทห่างไกลขาดความมั่นใจ รวมทั้งขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานด้วย

1.1.3.5 ระบบบริหารและการจัดการศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ไม่เอื้ออำนวยให้เกิดการประสานการดำเนินงานร่วมกันทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ตั้งแต่ขั้นตอนของการวางแผนจนถึงการปฏิบัติงาน ผลที่เกิดขึ้นชัดเจน คือ ทำให้ไม่สามารถระดมทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทั้งในเรื่องของอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และบุคลากร

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลการดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นโครงการที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศ นอกจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติและสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงจะได้ทำการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นระยะๆ แล้วก็ตาม แต่เนื่องจากการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของคนส่วนใหญ่ของประเทศ จึงได้มีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับโครงการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นจำนวนมาก ได้แก่

1.2.1 งานวิจัยทางด้านความพร้อมในการดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เครือวัลย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา(2535:131) ได้ศึกษาความพร้อมในการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาใน

โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โรงเรียนมีความพร้อมในการดำเนินงานวิชาการอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

งานรงค์ ไชยวงศา(2537:88-92) ได้ศึกษาและวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารการประถมศึกษาอำเภอ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนที่มีต่อการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดลำพูน พบว่า ผู้บริหารการประถมศึกษาอำเภอ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนเห็นด้วยอย่างมากในเรื่องที่ควรให้ครูผู้สอนได้รับการฝึกอบรมกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติม โรงเรียนควรเปิดสอนวิชาอาชีพเพื่อให้ นักเรียนสามารถประกอบอาชีพอิสระได้โดยคำนึงถึงความพร้อมของโรงเรียน และควรกำหนดวิธีการประสานงานการดำเนินขยายโอกาสทางการศึกษาระหว่างหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน

1.2.2 งานวิจัยทางด้านสภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ชัยรัตน์ อัจจงค์(2534:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตการศึกษา 7 พบว่า โรงเรียนขาดแคลนเอกสารหลักสูตร แบบเรียน และเครื่องเขียน ครูขาดความเข้าใจในหลักสูตร มีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนไม่ชัดเจน ขาดอุปกรณ์การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเฉพาะอย่าง และขาดครูที่มีความสามารถเฉพาะด้าน

สุพิน ไชยจำเริญ(2535:บทคัดย่อ) ไพบุลย์ เดชคำภู(2536:บทคัดย่อ) สมใจ ชมวิจิตร(2536:186-198) และยุวดา หารษากุล(2536:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ ตามลำดับ พบว่า ทุกภาคของประเทศมีสภาพการจัดการเรียนการสอนในด้านต่าง ๆ คล้ายกัน ดังนี้

ด้านการวางแผนดำเนินการและการประสานงาน โรงเรียนมีการเตรียมงาน 1-3 เดือน มีปัญหาในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการจัดครูเข้าสอนตามวิชาเอก ตามรายวิชาที่มีประสบการณ์ และตามความสนใจ มีการเชิญวิทยากรท้องถิ่นมาช่วยสอน มีการส่งเสริมให้ครูเข้าอบรมเชิงปฏิบัติการ และมีปัญหาในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ด้านวิชาการ มีการปรึกษาหารือร่วมกับโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา โรงเรียนเปิดสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นโดยเน้นกลุ่มวิชาการมากกว่ากลุ่มประสบการณ์อาชีพ และการเปิดสอนวิชาเลือกเป็นไปตามความพร้อมและความสะดวกของโรงเรียนมากกว่าเป็นไปตามความสนใจของนักเรียน

ด้านการเงินและวัสดุ ได้รับงบประมาณไม่เพียงพอและล่าช้า ห้องเรียน และวัสดุอุปกรณ์มีไม่เพียงพอ

ด้านการจัดบุคลากร จัดครูเข้าสอนตามวิชาเอก ตามรายวิชาที่มีประสบการณ์ และตามความสนใจ มีปัญหาการขาดแคลนครูวิชาเอกวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และวิชาอาชีพ

ด้านการประชาสัมพันธ์และจูงใจ มีการประชุมชี้แจงผู้ปกครอง จัดสิ่งจูงใจในการมาเรียนโดยไม่เก็บค่าบำรุงการศึกษา จัดหาหนังสือและอุปกรณ์การเรียนให้ยืมเรียน และแจกชุดนักเรียนแก่เด็กที่ยากจน

ด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานทางด้านความมั่นคงและความปลอดภัยในการทำงาน ความรับผิดชอบด้านการจัดการเรียนการสอน และความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชาอยู่ในระดับมาก มีขวัญและกำลังใจทางด้านการรู้สึกประสบความสำเร็จ และความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับปานกลาง และมีขวัญและกำลังใจทางด้านเงินเดือนและผลประโยชน์เกือบอยู่ในระดับน้อย

สมสมัย เนคมานุรักษ์(2537:บทคัดย่อ) ได้ประเมินผลการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521(ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 6 พบว่า ด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ด้านการจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน และด้านการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก

1.2.3 งานวิจัยทางด้านครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

งามจิต อ่อนมิ่ง(2537:120-126) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษาตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี พบว่า โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากร และกิจกรรมที่โรงเรียนมีปัญหาในการจัด ได้แก่ การเผยแพร่ข่าวสารทางวิชาการ การฝึกอบรม การสัมมนาทางวิชาการ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสับเปลี่ยนหน้าที่ และการศึกษาดูงานนอกสถานที่

สมชัย เคนจตุรัส(2540 : 61-67) ได้ศึกษาสมรรถภาพการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษาที่ทำการสอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีความเห็นว่า ตนเองมีสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการสอนอยู่ในระดับมาก ด้านวิชาการอยู่ในระดับมาก และด้านการให้คำปรึกษาแนะนำอยู่ในระดับปานกลาง และพบว่า ครูประถมศึกษาที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีสมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านการสอนและด้านวิชาการแตกต่างจากเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ด้านการให้คำปรึกษาแนะนำไม่แตกต่างจากเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ

1.2.4 งานวิจัยทางด้านนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จิราวัลย์ มนต์กันภัย(2533:124-133) ได้ทำการวิจัยพบว่า นักเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นส่วนใหญ่มีพื้นฐานความรู้เดิมในกลุ่มประสบการณ์อื่นๆ อยู่ในระดับดี(ระดับ 3) แต่วิชาภาษาอังกฤษอยู่ในระดับที่ต้องพัฒนา(ระดับ 1) จนถึงระดับปานกลาง(ระดับ 2)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ(2535:41-45) ได้ทำการวิจัยพบว่า นักเรียนโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานแต่ละระดับชั้นจะมีหลายกลุ่มอายุ นักเรียนเหล่านี้จะมีความแตกต่างกันหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นอายุ พื้นฐานความรู้เดิม ทักษะการเรียนรู้ เพราะนักเรียนบางคนเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปแล้วหลายปี ละทิ้งหนังสือและละทิ้งการเรียนรู้ไปนาน และพบว่า โรงเรียนมีปัญหาอาคารสถานที่ไม่เพียงพอ วัสดุครุภัณฑ์บางประเภทยังขาดแคลน อุปกรณ์การเรียนการสอนมีจำนวนไม่เพียงพอ และวิชาเอกของครูไม่ตรงกับวิชาที่สอน

สมพร พรหมจรรย์(2540 : 77-78) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตัวแปรด้านครอบครัว ได้แก่ สถานะเศรษฐกิจของครอบครัว และสัมพันธภาพในครอบครัว ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่ บรรยากาศทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.2.5 งานวิจัยทางด้านผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เฉลิมชัย วาสะสิริ(2533:117-124) ได้ศึกษาบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนของนักเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า บทบาทในการปฏิบัติจริงของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนของนักเรียนตามการรับรู้ของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง กล่าวคือ ผู้ปกครองนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำและมีระดับการศึกษาต่ำ มักจะไม่ให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมการเรียนของนักเรียน แต่ผู้ปกครองนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีและมีระดับการศึกษาสูงจะให้ความสำคัญและเอาใจใส่ต่อการส่งเสริมการเรียนของนักเรียน

วีรพล วงศ์นันตา(2534:115-118) ได้ทำการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีฐานะยากจน ทำให้นักเรียนขาดเรียนมาก และไม่ตั้งใจที่จะศึกษาหาความรู้

อาจสรุปได้ว่าการดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาตินับว่ามีผลทำให้เกิดการขยายบริการการรับนักเรียนได้อย่างกว้างขวาง แต่ก็มีปัญหาในการดำเนินงานโครงการหลายประการ การดำเนินการโครงการของโรงเรียนในปีแรกไม่ค่อยมีปัญหาในการดำเนินงานมากนัก แต่เมื่อจะต้องเปิดสอนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทำให้โรงเรียนมีปัญหาด้านการขาดแคลนอาคารสถานที่ จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ และมีวุฒิไม่ตรงตามวิชาที่สอน และครูผู้สอนยังมีสมรรถภาพทางด้าน การสอนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ สิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อคุณภาพการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนยังไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ต้องการเปิดโอกาสให้นักเรียนค้นพบความสามารถและความสนใจของตนเองอย่างกว้างขวาง เนื่องจากโรงเรียนเปิดสอนวิชาเลือกตามความพร้อมของโรงเรียนมากกว่าตามความสนใจของนักเรียน ทำให้นักเรียนของโรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่สามารถเลือกเรียนวิชาอาชีพตามความถนัดและความสนใจได้ การจัดการเรียนการสอนในหมวดวิชาอาชีพจึงไม่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นเท่าที่ควร นอกจากนี้ นักเรียนมีพื้นความรู้ทางด้าน การอ่านและการเขียนไม่ดีนัก และไม่มีแรงจูงใจต่อการเรียนอันเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมทางบ้านและทางโรงเรียน นักเรียนส่วนหนึ่งเบื่อกับการเรียนและออกจากโรงเรียนกลางคัน ผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและพื้นความรู้ไม่สูงนัก มักจะไม่สนับสนุนการเรียนของบุตรหลาน และผู้ปกครองบางส่วนยังไม่ส่งเด็กเข้าเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษา แม้ว่าโรงเรียนจะให้ความช่วยเหลือเรื่องค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ด้วยยังต้องการให้เด็กช่วยทำงานบ้านและหารายได้มาช่วยเหลือครอบครัว อย่างไรก็ตาม แม้การดำเนินงานโครงการจะประสบปัญหาอยู่บ้าง แต่โดยภาพรวมแล้ว ผลการดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานก็นับว่าได้ช่วยเด็กที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาได้มีโอกาสเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพิ่มสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจน

2. การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียน ประถมศึกษาโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียน ประถมศึกษาโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษาโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2539 ซึ่งโรงเรียนจะต้องจัดสอนภาษาอังกฤษมาตรฐานพื้นฐานตอนกลาง เรียกว่า ภาษาอังกฤษหลัก 5-10 ให้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นวิชาที่ต่อเนื่องมาจากวิชาภาษาอังกฤษหลัก 1-4 ซึ่งเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 มุ่งเน้นการสร้างพื้นฐานความรู้ ความเข้าใจภาษาอังกฤษหลักและวัฒนธรรมที่สอดแทรกอยู่ในภาษา โดยกำหนดบริบทภาษาให้กว้างขึ้น ทั้งด้านศัพท์ ไวยากรณ์ และรูปแบบภาษาที่ใช้สื่อสาร ตลอดจนการลงเสียงหนักเบา จังหวะ และทำนองเสียงในการสื่อความ มีการใช้โครงสร้างประโยคซับซ้อนกว่าระดับต้น เพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารให้กว้างขวางขึ้น มีรายละเอียดของหลักสูตร ดังนี้ (กรมวิชาการ 2539:24)

2.1.1 จุดประสงค์การเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษหลักระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ภาษาอังกฤษหลัก 5-10 มีดังนี้

2.1.1.1 เพื่อให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ ได้ถูกต้องตาม
หลักภาษาและเหมาะสมกับวัฒนธรรมของผู้พูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่

2.1.1.2 เพื่อให้สามารถใช้ภาษาสื่อสารด้วยการฟัง พูด อ่าน และเขียนได้อย่าง
ถูกต้อง ชัดเจน และเหมาะสมกับระดับที่เรียน

2.1.1.3 เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษตามระดับภาษาที่เรียน
สำหรับการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ

2.1.1.4 เพื่อพัฒนาเจตคติของผู้เรียน ให้เห็นประโยชน์และคุณค่าของภาษาอังกฤษ
มีนิสัยใฝ่หาความรู้โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ

2.1.2 โครงสร้างของหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช
2539

หลักสูตรกำหนดให้ภาษาอังกฤษมาตรฐานพื้นฐานตอนกลางเป็นวิชาที่กำหนดให้
เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 6 รายวิชา คือ ภาษาอังกฤษหลัก 5-10 วิชาภาษาอังกฤษ
หลักมุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยฝึกการใช้ภาษาด้วย
การฟัง พูด อ่าน และเขียนไปพร้อมๆ กัน ความยากง่ายของเนื้อหาสาระจะซับซ้อนเพิ่มขึ้น
ตามระดับที่เรียน ทั้งในด้านเสียง ศัพท์ ไวยากรณ์ และการใช้ภาษาในการสื่อความหมายใน
บริบทภาษาตามสถานการณ์ต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และความสามารถในการใช้ภาษา
อังกฤษเพื่อศึกษาต่อในระดับที่สูงและการประกอบอาชีพ

นอกจากนักเรียนจะเรียนภาษาอังกฤษหลัก 5-10 แล้ว นักเรียนที่มีความถนัดและ
มีความสนใจภาษาอังกฤษเป็นพิเศษ อาจเลือกเรียนรายวิชาในกลุ่มวิชาภาษาอังกฤษแบบเข้ม
ซึ่งได้จัดไว้ในกลุ่มวิชาเลือกเสรีในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นด้วย

หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2539 ได้เสนอ
แนวทางในการจัดรายวิชาในกลุ่มภาษาอังกฤษแบบเข้มไว้เป็น 2 แนวทาง คือ

(1) กลุ่มที่มุ่งพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษของผู้เรียน ได้แก่

(1.1) ภาษาอังกฤษฟัง พูด มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษ
สื่อสารด้านการฟัง พูด จากสิ่งที่อ่าน ฟัง และพบเห็นในชีวิตประจำวันและอาชีพได้อย่างถูกต้อง
คล่องแคล่ว และเหมาะสม

(1.2) ภาษาอังกฤษอ่าน เขียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และความเพลิดเพลินในสิ่งที่อ่าน มีนิสัยรักการอ่าน รู้จักแสวงหาความรู้ สามารถเขียนเล่าเรื่องต่างๆ เพื่อสื่อความหมายได้ถูกต้อง

(1.3) ภาษาอังกฤษโครงการ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนใช้ความสามารถทางภาษาอังกฤษในการพัฒนากระบวนการจัดการ นับตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงาน การประเมินผลงานอย่างเป็นระบบ รวมทั้งสร้างเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ ความร่วมมือกับหมู่คณะ และความภาคภูมิใจในผลงาน

(2) กลุ่มพัฒนาประสบการณ์ภาษาอังกฤษ ได้แก่

(2.1) ภาษาอังกฤษประสบการณ์เฉพาะคน มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงในสังคมที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ เช่น การเดินทางไปเรียนภาษาอังกฤษ หลักสูตรระยะสั้นในต่างประเทศ หรือการเข้าค่ายภาษาอังกฤษในประเทศระหว่างปิดภาคหรือการศึกษาด้วยตนเอง

(2.2) ภาษาอังกฤษปฏิบัติงาน มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการประกอบอาชีพ และมีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพ โดยเน้นให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอังกฤษในการปฏิบัติงานนอกโรงเรียน และเรียนรู้การทำงานโดยใช้ภาษาอังกฤษ

(2.3) ภาษาอังกฤษเทคโนโลยีสารสนเทศ มีจุดมุ่งหมายเพื่อฝึกผู้เรียนให้คุ้นเคยกับการใช้ภาษาอังกฤษในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น เครื่องช่วยคอมพิวเตอร์ สื่อประสม (มัลติมีเดีย) ซีดีรอม โทรสาร การสื่อสารผ่านดาวเทียม วิกิพีเดีย และรู้แหล่งข้อมูลข่าวสารที่ใช้ภาษาอังกฤษ สามารถนำความรู้ภาษาอังกฤษและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้เพื่อการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อพัฒนางานและพัฒนาคุณภาพชีวิตต่อไป

(2.4) ภาษาอังกฤษรอบรู้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถในการอ่านบทอ่านภาษาอังกฤษที่หลากหลายสอดคล้องกับเหตุการณ์ทางสังคม ตามความสนใจและความต้องการของผู้เรียน สามารถสรุปและนำเสนอความรู้ใหม่ เป็นภาษาอังกฤษที่ถูกต้อง โดยมุ่งเน้นพัฒนาการเรียนรู้อย่างอิสระ.

2.1.3 ขอบข่ายเนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

หลักสูตรภาษาอังกฤษ พุทธศักราช 2539 แบ่งออกเป็นกลุ่มวิชาภาษาอังกฤษหลัก และกลุ่มวิชาภาษาอังกฤษแบบเข้มดังที่ได้กล่าวไว้แล้วในข้อ 2.1.2 เนื้อหาวิชาของทั้งสองกลุ่ม วิชามุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร ได้แก่ ความสามารถในการใช้ภาษา เพื่อเข้าสู่สังคมและวัฒนธรรม และความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความให้ถูกต้องตาม หลักภาษา และเหมาะสมกับสถานการณ์การใช้ เนื้อหาทางภาษา ประกอบด้วย

2.1.3.1 โครงสร้างทางไวยากรณ์และสำนวนภาษา เป็นประโยคและสำนวนภาษา เกี่ยวกับการทักทาย แนะนำ กล่าวนำ พูดแทรกอย่างสุภาพ ถามทุกข์สุข ขอบคุณ ขอโทษ แสดงความชื่นชมยินดี แสดงความเห็นใจ แสดงการยอมรับและไม่ยอมรับ แสดงความต้องการ การปลอบโยนให้กำลังใจ แสดงความปรารถนาดี แสดงความพอใจ การให้ความช่วยเหลือ แสดงความรู้สึกชอบ ไม่ชอบ แปลกใจ และการร้องทุกข์

2.1.3.2 คำศัพท์ เป็นคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับสำนวนในการใช้ภาษาในสถานการณ์และ หัวข้อเรื่องต่างๆ ที่กำหนด โดยเป็นคำศัพท์ที่มีหน้าที่แตกต่างกันไปตามบริบทภาษา ทั้งนี้เน้น การเรียนรู้ศัพท์ใหม่ระดับชั้นละอย่างน้อย 500 คำ และรวมคำศัพท์สะสมประมาณ 2,800 - 3,000 คำ

2.1.4 แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ

แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรภาษาอังกฤษ พุทธศักราช 2539 ยึดตามแนวการสอนภาษาแบบผสมผสาน โดยยึดตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารผสม ผสานกับแนวการสอนอื่นๆ ได้แก่ การเรียนภาษาแบบร่วมมือ การเรียนภาษาแบบเน้น การปฏิสัมพันธ์ การเรียนภาษาโดยรวม การเรียนภาษาโดยเน้นเนื้อหาเป็นหลัก และการเรียน ภาษาโดยเน้นการมอบหมายงานเป็นหลัก การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เน้นการสร้างสรรค์ ภาษาที่หลากหลาย และส่งเสริมให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และระหว่างผู้เรียน

ด้วยกัน โดยการปฏิบัติกิจกรรมเป็นคู่ กลุ่ม และเดี่ยว เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอังกฤษระดับ กลางในบรรยากาศการเรียนที่มีการปฏิบัติงานร่วมกัน ในสถานการณ์จำลองหรือในสถานการณ์ จริง และสื่อที่เหมาะสมสอดคล้องและน่าสนใจ มาช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างสนุกสนาน เพลิดเพลิน และรวดเร็ว ส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้และพัฒนาความรู้ความเข้าใจจาก สื่อเอกสารอ้างอิงต่างๆ เป็นกิจนิสัย พัฒนาวิธีการเรียนรู้และเสริมสร้างความสามารถในการใช้ ภาษาอังกฤษให้คล่องแคล่วยิ่งขึ้น

2.1.5 สื่อการเรียนการสอน

โรงเรียนประถมศึกษาโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานใช้สื่อการเรียน การสอนประเภทหนังสือเรียนเหมือนกับโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาที่อยู่ในกลุ่มโรงเรียน เดียวกัน และมีการใช้สื่อการเรียนการสอนประเภทอื่นๆด้วย ได้แก่ เครื่องบันทึกเสียง โทรทัศน์ วีดิทัศน์ บัตรคำ แถบประโยค บัตรภาพ เป็นต้น ตามสภาพของแต่ละโรงเรียนซึ่งมีสื่อการเรียน เหล่านี้แตกต่างกัน และกรมวิชาการได้เสนอแนะให้ใช้สื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษใน ลักษณะสื่อประสม และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และส่งเสริมให้ใช้กระบวนการเรียนการสอนมากกว่า สื่อประสมอื่นๆ ซึ่งอาจจะเป็นปัญหามากสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

2.1.6 การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรภาษา อังกฤษ พุทธศักราช 2539 นั้น กรมวิชาการยังมิได้กำหนดระเบียบใหม่ให้โรงเรียนถือปฏิบัติ โรงเรียนจึงยังคงยึดตามระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรเดิมไปก่อนจนกว่าจะ มีการเปลี่ยนแปลง

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษาโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษาโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่ค่อยประสบความสำเร็จมากนัก อาจเนื่องมาจากการขาดแคลนครูภาษาอังกฤษที่สำเร็จการศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษโดยตรง และปัญหาอื่นๆ ได้มีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษาโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ ได้แก่

ชาติ ทิวาวงษ์(2537:165-190) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5 พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานเกือบทุกโรงเรียนเลือกสอนวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาเลือกเสรี มีปัญหาทางด้านขาดครูวิชาเอกหรือโทภาษาอังกฤษมาสอนภาษาอังกฤษโดยตรง ครูภาษาอังกฤษจึงมีปัญหาเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษ เช่น ไม่เข้าใจหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและการวัดและประเมินผล นอกจากนี้ นักเรียนส่วนใหญ่มีพื้นฐานการเรียนเดิมแตกต่างกันทำให้ต้องใช้เวลามากในการสอนซ่อมเสริมนักเรียน

บุปผา บุญธรรม(2538:104-109) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความต้องการเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษในแต่ละด้าน ดังนี้ ด้านหลักสูตร ต้องการให้บุตรหลานได้เรียนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ประกอบอาชีพ และเป็นพื้นฐานในการศึกษาระดับสูงต่อไป และต้องการให้จัดวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาบังคับ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร ต้องการให้สอนเน้นทั้ง 4 ทักษะ คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน และเน้น

การสื่อสาร การสนทนา และควรจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรนอกชั้นเรียนเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางภาษาให้แก่เด็ก ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน ต้องการให้ครูใช้สื่อและต้องการมีส่วนร่วมในการจัดหาสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน ด้านสถานที่ ต้องการให้จัดเป็นห้องวิชาภาษาอังกฤษโดยเฉพาะ ด้านการวัดผลและประเมินผล ต้องการให้มีการวัดทักษะและการทดสอบด้วยแบบทดสอบและต้องการติดตามผลการเรียนของบุตรหลาน

ประจัญ ถาวร(2539 :133-138) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานการใช้หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 พบว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานในแต่ละด้าน ดังนี้ ด้านการเตรียมการ มีการวางแผนการดำเนินงานร่วมกับครูวิชาการ มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การเตรียมครู การเตรียมเอกสาร การจัดหาอุปกรณ์การสอน การเตรียมการนิเทศ การเตรียมการวัดผลและประเมินผล และการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร ปัญหาที่พบ ได้แก่ ครูภาษาอังกฤษไม่เพียงพอ และจำนวนครูภาษาอังกฤษเกือบครึ่งหนึ่งไม่มีวุฒิทางวิชาภาษาอังกฤษ ขาดเอกสารประกอบหลักสูตร ห้องฝึกปฏิบัติการทางภาษา และเอกสารการวัดผลประเมินผลด้านการดำเนินงาน ครูส่วนใหญ่ใช้วิธีสอนแบบสนทนา ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง มุ่งให้ผู้เรียนนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ครูจัดทำสื่อการสอน มีการสอนซ่อมเสริม การวัดผลประเมินผล การแนะแนวการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ปัญหาที่พบ ได้แก่ นักเรียนมีพื้นฐานความรู้แตกต่างกัน ครูขาดความรู้ที่จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอน งบประมาณไม่เพียงพอในการจัดซื้อสื่อและอุปกรณ์ ครูผู้สอนมีงานมากไม่มีเวลาสอนซ่อมเสริม ครูขาดความรู้ในการวัดผลประเมินผล ด้านการประเมินผลการดำเนินงาน โรงเรียนส่วนใหญ่ประเมินผลการทำงานโดยการสอบถามจากครู

เนาวรัตน์ ทองคำ(2539 : 97-98) ได้ศึกษาเปรียบเทียบสมรรถนะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาและโรงเรียน

ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่า นักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษามีค่ามัชฌิมเลขคณิตสูงกว่าค่ามัชฌิมเลขคณิตของนักเรียนในโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อาจสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษาโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปตามหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2539 ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร ได้แก่ ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อเข้าสู่สังคมและวัฒนธรรม และความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความให้ถูกต้องตามหลักภาษา และเหมาะสมกับสถานการณ์การใช้ เนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษหลักที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษดังกล่าวประกอบด้วยเนื้อหาทางภาษาส่วนที่เป็นหลักภาษา และคลังคำ ผลการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาแคลนครูวิชาเอกภาษาอังกฤษ ชาติแคลนเอกสารประกอบหลักสูตร โรงเรียนไม่ค่อยได้จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และนักเรียนมีพื้นฐานเดิมทางภาษาอังกฤษที่แตกต่างกันมาก และนักเรียนมีความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษต่ำกว่านักเรียนที่เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยทั่วไป

แอนนิเกรท ฮาร์นิสเฟเกอร์ และเดวิท อี ไวเลย์ (Annegret Harnisschfeger and David E. Wiley 1978:224) ได้กล่าวถึงตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยทั่วไป สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้รับอิทธิพลจากตัวแปร 5 ตัวแปร ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้

1. ด้านภูมิหลัง ประกอบด้วย

1.1 ภูมิหลังของครู ประกอบด้วยภูมิหลังทางครอบครัวและสังคม อายุ เพศ ระดับการศึกษา เป็นต้น

1.2 ภูมิหลังของนักเรียน ประกอบด้วยภูมิหลังทางครอบครัวและสังคม อายุ เพศ ความรู้เดิม และความถนัด เป็นต้น

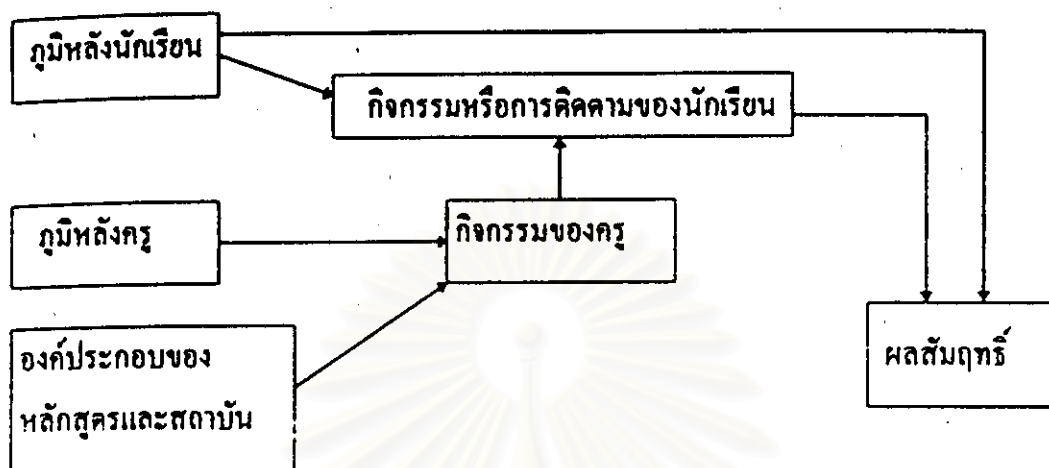
1.3 องค์ประกอบด้านสถาบันและหลักสูตร ประกอบด้วยคุณลักษณะของประเทศ ชุมชน ท้องถิ่น และโรงเรียน เช่น ตัวหลักสูตร ความเจริญของท้องถิ่น ขนาดของโรงเรียน

2. ด้านกระบวนการเรียนการสอน ประกอบด้วย

2.1 กิจกรรมของครูหรือการสอนของครู

2.2 กิจกรรมของนักเรียน

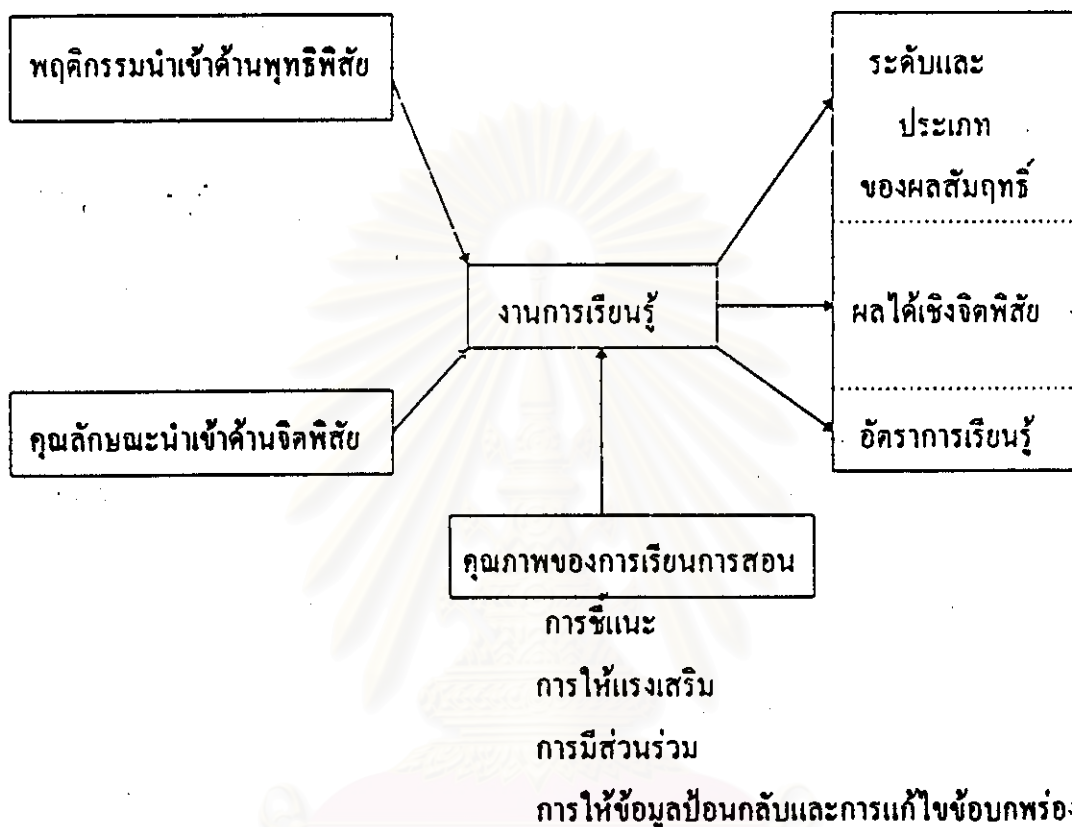
อาจสรุปตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามความคิดของแอนนิเกรท ฮาร์นิสเฟเกอร์และเดวิท อี ไวเลย์(Annegret Harnisschfeger and David E. Wiley) ได้ตั้งแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 1 : ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามความคิดของแอนนิเกรท ฮาร์นิสเฟเกอร์ และเดวิท อี ไวลีย์(Annegret Harnisschfegeer and David E. Wiley 1978:224)

เบนจามิน เอส บลูม(Benjamin S. Bloom 1982:10-16,108,135 and 174) ได้ทำการวิจัย และสรุปเกี่ยวกับตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยทั่วไปไว้ว่า ตัวแปร พฤติกรรมด้านความรู้ความคิดที่มีมาก่อนการเรียน เช่น พื้นความรู้เดิม ความถนัด สามารถ อธิบายความแปรปรวนทางด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ประมาณร้อยละ 50 ในขณะที่ตัวแปร ทางด้านคุณลักษณะด้านอารมณ์และจิตใจ เช่น แรงจูงใจ เจตคติ อธิบายได้ประมาณร้อยละ 25 และคุณภาพการเรียนการสอน เช่น การชี้แนะ การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียน อธิบายได้ ประมาณร้อยละ 25 และเมื่อนำตัวแปรทางด้านพฤติกรรมด้านความรู้ความคิดที่มีมาก่อนการ เรียนรวมกับตัวแปรทางด้านคุณลักษณะด้านอารมณ์และจิตใจ จะสามารถอธิบายความ แปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้มากกว่าร้อยละ 80 และถ้าอยู่ภายใต้สภาพการณ์ที่ดี พร้อมทุกอย่าง ตัวแปรด้านพฤติกรรมด้านความรู้ความคิดที่มีมาก่อนการเรียน ตัวแปรทางด้าน คุณลักษณะด้านอารมณ์และจิตใจ และตัวแปรด้านคุณภาพการเรียนการสอนจะสามารถอธิบาย ความแปรปรวนได้ถึงร้อยละ 90

อาจสรุปตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามความคิดของเบนจามิน เอส บลูม(Benjamin S. Bloom) ได้ตั้งแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 2 : ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามความคิดของเบนจามิน เอส บลูม(Benjamin S. Bloom 1982:10-16)

เฮอ์เบิร์ต เจ วอลเบอร์ก(Herbert J. Walberg 2984 : 56) ได้เสนอทฤษฎีผลผลิตทางการศึกษา(A theory of educational productivity) โดยอาศัยการสังเคราะห์งานวิจัยจำนวนมาก โดยวิธีวิเคราะห์เมตต้า สรุปได้ว่า ผลผลิตทางการศึกษาประกอบด้วย การเรียนรู้ด้านจิตพิสัย (Affective) ด้านพุทธิพิสัย(Cognitive) และด้านพฤติกรรม(Behavior) ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลผลิตทางการศึกษา ประกอบด้วย กลุ่มตัวแปร 3 กลุ่ม คือ

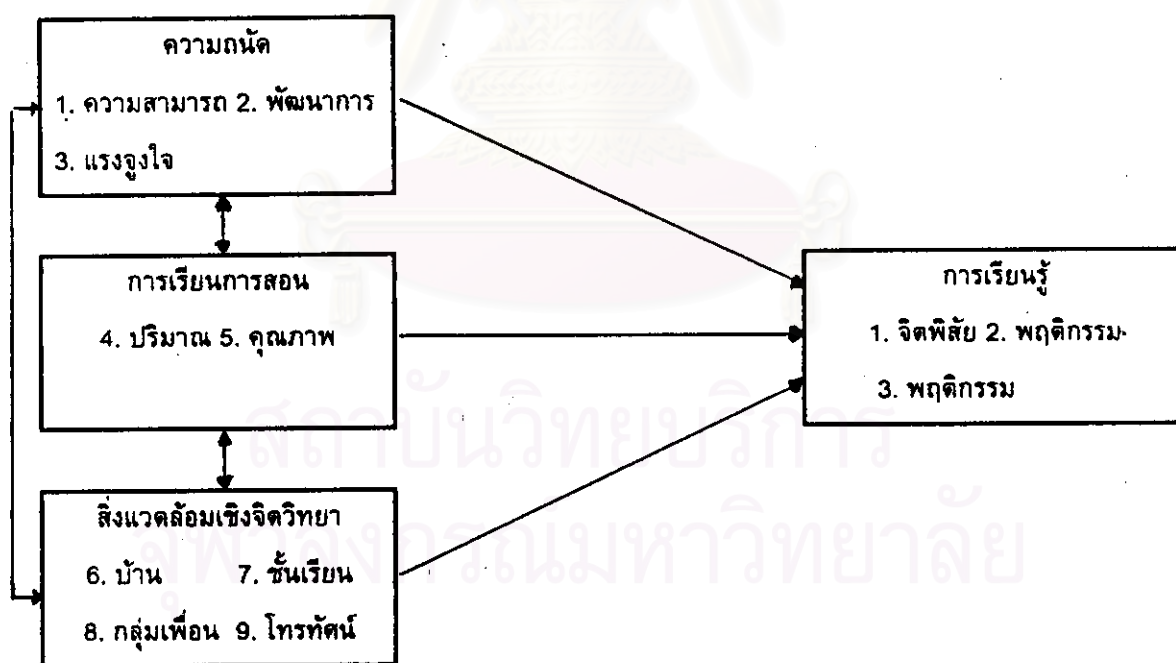
1. กลุ่มตัวแปรด้านความถนัด ประกอบด้วยตัวแปร 3 ตัว ได้แก่ ความสามารถของผู้เรียน พัฒนาการตามอายุ และแรงจูงใจ

2. กลุ่มตัวแปรด้านการเรียนการสอน ประกอบด้วยตัวแปร 2 ตัว ได้แก่ ปริมาณการเรียนการสอน และคุณภาพการเรียนการสอน

3. กลุ่มตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยตัวแปร 4 ตัว ได้แก่ สิ่งแวดล้อมทางบ้าน สิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน กลุ่มเพื่อน และสื่อสารมวลชน

ตัวแปรทั้ง 9 ตัวแปรนี้ สามารถอธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ร้อยละ 90 โดยตัวแปรพัฒนาการตามอายุสามารถอธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ร้อยละ 80 สิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 60 สิ่งแวดล้อมทางบ้านอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 40 คุณภาพของการเรียนการสอนอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 15 และแรงจูงใจอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 10

อาจสรุปตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามความคิดของเฮอริเบิร์ต เจ วอลเบอร์ก(Herbert J. Walberg) ได้ตั้งแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 3 : ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามความคิดของเฮอริเบิร์ต เจ

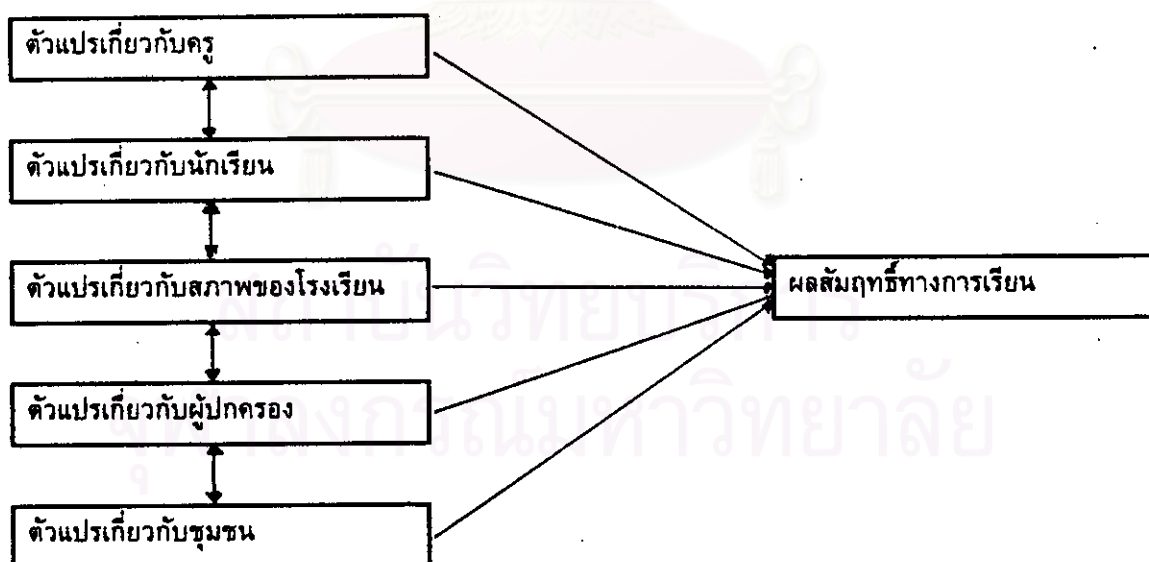
วอลเบอร์ก(Herbert J. Walberg 1984:56)

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2530:3-8) ได้ศึกษางานวิจัยจำนวน 50 เรื่อง แล้วสรุป
ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ 5 กลุ่มตัวแปร คือ

1. กลุ่มตัวแปรเกี่ยวกับครู ได้แก่ วุฒิและประสบการณ์ในการสอน ทักษะของครูต่อนักเรียน การใช้เวลาของครู และเทคนิคการสอน
2. กลุ่มตัวแปรเกี่ยวกับนักเรียน ได้แก่ เพศ การมาเรียนของนักเรียน และพื้นฐานความรู้เดิม
3. กลุ่มตัวแปรเกี่ยวกับสภาพของโรงเรียน ได้แก่ ขนาดของโรงเรียน สภาพทางภูมิศาสตร์ ระยะทางจากบ้านถึงโรงเรียน อัตราส่วนนักเรียนต่อครู อัตราส่วนครูต่อห้องเรียน อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน และสังกัดของโรงเรียน
4. กลุ่มตัวแปรเกี่ยวกับผู้ปกครอง ได้แก่ อาชีพของผู้ปกครอง ทักษะต่อการศึกษาและอนาคตของบุตรหลาน สภาพเศรษฐกิจทางบ้าน และความอบอุ่นในครอบครัว
5. กลุ่มตัวแปรเกี่ยวกับชุมชน ได้แก่ สาธารณูปโภค และความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับโรงเรียน

อาจสรุปตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามความคิดของใจทิพย์
เชื้อรัตนพงษ์ ได้จัดแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 4 : ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามความคิดของ
ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2530:3-8)

สรุปได้ว่า นักวิชาการหลายคนที่ศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยทั่วไป ได้พบข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคล้ายกัน กล่าวคือ ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยทั่วไป ประกอบด้วยกลุ่มตัวแปร 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มตัวแปรด้านครู กลุ่มตัวแปรด้านนักเรียน กลุ่มตัวแปรด้านโรงเรียน กลุ่มตัวแปรด้านผู้ปกครอง และกลุ่มตัวแปรด้านชุมชน

3.2 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ

เจมส์ อี อลาทิส โฮวอร์ด บี อัลทแมน และเพเนลอป เอ็ม อลาทิส (James E. Alatis Howard B. Altman and Penelope M. Alatis 1981:67-129) ได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศไว้ว่า ประกอบด้วยอายุ เพศ ประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษา ความสามารถในภาษาที่หนึ่ง องค์ประกอบทางด้านบุคลิกภาพ เจตคติและแรงจูงใจ เซาว์นปัญญาทั่วไป ความรู้สึกชอบความทันสมัย การชอบการเข้าสังคมกับผู้อื่น แบบการรู้จัก และกลวิธีการเรียน

รอด เอลลิส(Rod Ellis 1985:99-124 ; 1994:471-560) ได้กล่าวถึงตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศไว้ว่า ประกอบด้วย

1. องค์ประกอบทางด้านบุคคล ได้แก่ การตอบสนองต่อสถานการณ์กลุ่มสัมพันธ์ในห้องเรียน เจตคติต่อผู้สอนและวัสดุการเรียนการสอน และเทคนิคการเรียนส่วนบุคคล
2. องค์ประกอบทั่วไป ได้แก่ อายุ เซาว์นปัญญาและความถนัด แบบการรู้จัก เจตคติและแรงจูงใจ และบุคลิกภาพ

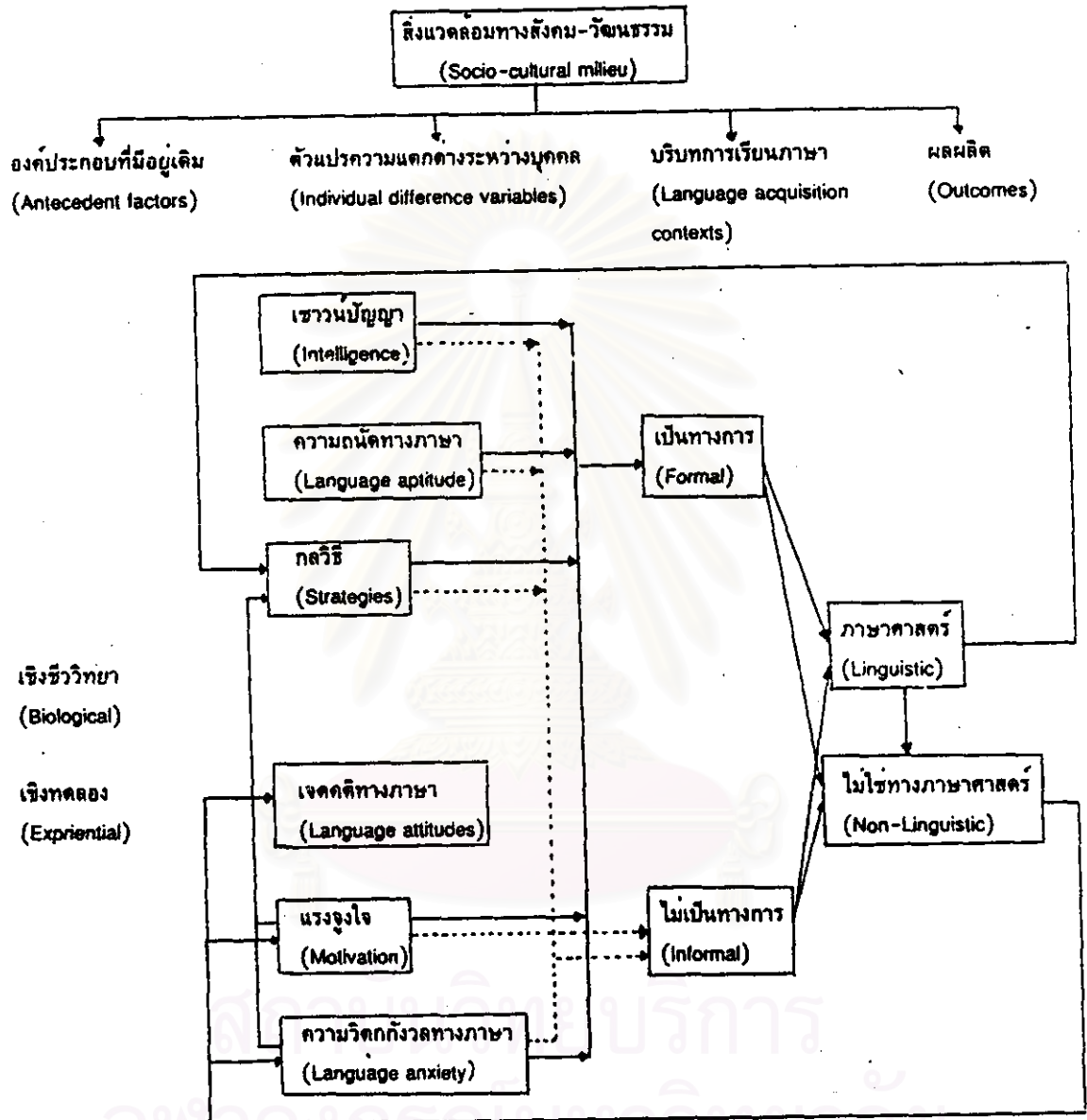
ปีเตอร์ สคีแอน(Peter Skehan 1991:25-118) ได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรที่มี อิทธิพลต่อการเรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศไว้ว่าประกอบด้วย ความถนัดทางภาษา แรงจูงใจ กลวิธีการเรียนภาษา องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความคิดและ

ความรู้สึก เช่น การแสดงตัว/การเก็บตัว การชอบเสียง เซาว์นปัญญา ความเป็นอิสระ และความวิตกกังวล

ไดอะเน ลาร์เซน-ฟรีแมน และไมเคิล เอช ลอง(Diane Larsen-Freeman and Michael H. Long 1991:153-219) ได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศไว้ว่าประกอบด้วย อายุ ความถนัดทางภาษา องค์ประกอบทางสังคม-จิตวิทยา เช่น แรงจูงใจ เจตคติ เป็นต้น บุคลิกภาพ ได้แก่ การเห็นคุณค่าของตนเอง การแสดงตัว ความวิตกกังวล การชอบเสียง ความรู้สึกต่อต้าน ความเห็นอกเห็นใจ การสะกดกลั้น การอดทนต่อความคลุมเครือ เป็นต้น แบบการรู้จัก ได้แก่ ความเป็นอิสระ/การขึ้นอยู่กับผู้อื่น ความเป็นผู้มีใจกว้าง การพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบ/การหุนหันพลันแล่น การได้ยิน/การได้เห็น การพิจารณาในรายละเอียด/การพิจารณาภาพรวม เป็นต้น ความพิเศษของสมองซีกใดซีกหนึ่ง กลวิธีการเรียน และองค์ประกอบอื่นๆ เช่น ความจำ เป็นต้น

อาร์ ซี การ์ดเนอร์ และพี ดี แมคอินไทร์ (R.C.Gardner and P.D.MacIntyre 1993:1-11) ได้กล่าวถึงตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศไว้ว่าประกอบด้วย 1) องค์ประกอบที่มีอยู่เดิม ได้แก่ องค์ประกอบเชิงชีววิทยา และองค์ประกอบเชิงทดลอง 2) ความแตกต่างระหว่างบุคคล ได้แก่ เซาว์นปัญญา ความถนัดทางภาษา กลวิธีในการเรียนภาษา เจตคติต่อภาษา แรงจูงใจ ความวิตกกังวลทางภาษา และ3) บริบทในการเรียนภาษา ได้แก่ การเรียนภาษาอย่างเป็นทางการ และการเรียนภาษาอย่างไม่เป็นทางการ และได้เสนอแผนภูมิไว้ดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 2 : ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาที่สองตามความคิดของ อาร์ ซี การ์ดเนอร์ และ พี ดี แมคอินไทร์ (R. C. Gardner and MacIntyre 1993:1-11)

แพทซี เอ็ม ไลท์บาวน์ และนินา สปาตา(Patsy M. Lightbown and Nina Spada 1993:33-50) ได้กล่าวถึงตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศไว้ว่า ประกอบด้วย แรงจูงใจและเจตคติ ความถนัด บุคลิกภาพ เชาวน์ปัญญา แบบการเรียนรู้ และอายุ

สุพัฒน์ สุขมลสันต์และกัณฑาทิพย์ สิงหะเนติ(2537:56-116) ได้กล่าวถึงตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศไว้ว่าประกอบด้วย

1. ตัวแปรที่เกี่ยวกับผู้เรียนและการเรียน ได้แก่ เพศ อายุ เชาวน์ปัญญา ความถนัดทางภาษาเจตคติต่อภาษา แรงจูงใจในการเรียน ความวิตกกังวล จำนวนปีที่เรียนภาษา พื้นความรู้เดิมทางภาษา นิสัยการเรียนรู้ และกลวิธีการเรียน
2. ตัวแปรเกี่ยวกับผู้สอน ได้แก่ ประสบการณ์การสอนของครู ตัวแปรอื่นๆเกี่ยวกับผู้สอน ได้แก่ วุฒิทางการศึกษา วิชาเอกของครู ประสบการณ์ในต่างประเทศ เจตคติของครูต่อภาษา ความรู้เกี่ยวกับวิธีสอนภาษา
3. ตัวแปรเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน ได้แก่ โปรแกรมการเรียนรู้ ชนิดของโรงเรียน สื่อการเรียน วิธีสอน การเรียนพิเศษ หลักสูตรและนโยบายทางการศึกษาของประเทศ
4. ตัวแปรเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ได้แก่ เศรษฐกิจของครอบครัว ภูมิหลังทางวัฒนธรรมและครอบครัว ประสบการณ์ในการใช้ภาษาจากสื่อมวลชน ประสบการณ์ในประเทศที่ใช้ภาษาที่เรียน ภาคที่ตั้งของโรงเรียน และที่ตั้งของประเทศและความผูกพันทางการเมือง

อาจสรุปได้ว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศประกอบด้วย 1) กลุ่มตัวแปรทางด้านผู้เรียน ได้แก่ 1.1)ตัวแปรทางด้านอายุ 1.2)ตัวแปรทางด้านความรู้ความเข้าใจ เช่น เชาวน์ปัญญา ความถนัดทางภาษา 1.3)ตัวแปรทางด้านวิธีการเรียน เช่น กลวิธีการเรียนภาษา แบบการเรียนรู้ และ1.4)ตัวแปรทางด้านจิตใจ เช่น แรงจูงใจ เจตคติ 2) กลุ่มตัวแปรทางด้านบริบทในการเรียนภาษา ได้แก่ 2.1) การเรียนภาษาอย่างเป็นทางการ และ2.2) การเรียนภาษาอย่างไม่เป็นทางการ

3.3 ตัวแปรระดับนักเรียนและระดับโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ

นักการศึกษาได้ใช้เกณฑ์ในการแบ่งตัวแปรออกเป็นประเภทต่างๆ แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการที่จะนำตัวแปรไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะคัดเลือกตัวแปรเพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์พหุระดับ เพื่อศึกษาอิทธิพลของตัวแปรที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงจะแบ่งตัวแปรที่ผู้วิจัยคัดเลือกมาจากแนวความคิดของนักวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ออกเป็นตัวแปรระดับนักเรียนและตัวแปรระดับโรงเรียน ดังต่อไปนี้

3.3.1 ตัวแปรระดับนักเรียน หมายถึง ลักษณะที่เปลี่ยนแปลงได้ของนักเรียนแต่ละคนที่อาจจะมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ มีจำนวน 11 ตัวแปร ได้แก่ เชาวน์ปัญญา ความถนัดในการเรียนภาษา พื้นความรู้เดิมทางภาษาอังกฤษ เจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษ แรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษ กลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษ กิจกรรมภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียน สภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนภาษาอังกฤษในโรงเรียน การส่งเสริมการเรียนภาษาอังกฤษของผู้ปกครอง แบบการเรียน และจำนวนปีที่เรียนภาษาอังกฤษ มีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

3.3.1.1 เชาวน์ปัญญา

โรเบิร์ต สเติร์นเบิร์ก (Robert Sternberg 1985:320) ได้ให้ความหมายของเชาวน์ปัญญาไว้ว่า เชาวน์ปัญญา คือ ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถทางปัญญาและความสามารถทางสังคม เขามีความเชื่อว่า เชาวน์ปัญญาเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ และขึ้นอยู่กับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม สเติร์นเบิร์กได้ใช้วิธีการ Information processing ศึกษา

ธรรมชาติของเขาวินิจฉัยที่มนุษย์ใช้ในการทำงานและการแก้ปัญหา แล้วสร้างเป็นทฤษฎีย่อย อธิบายความสามารถทางปัญญา 3 ทฤษฎี เรียกว่า ทฤษฎีสามเกลียวของสติปัญญา (Triarchic theory of intelligence) ซึ่งประกอบด้วยทฤษฎีย่อย 3 ทฤษฎี ได้แก่

1. ทฤษฎีย่อยด้านการคิด (Componential subtheory) กล่าวถึง

เขาวินิจฉัยที่เป็นการทำหน้าที่ของส่วนประกอบการรู้คิด (Metacomponent) ส่วนประกอบ การคิดปฏิบัติการ (Performance component) และส่วนประกอบ การคิดแสวงหาความรู้ใหม่ (Knowledge acquisition component) ที่มีต่อประสบการณ์ และก่อให้เกิดความสามารถทาง สมองที่เหมาะสมกับบริบทของพฤติกรรม

1.1 ส่วนประกอบการรู้คิด (Metacomponent) เป็นกระบวนการขั้นสูงซึ่ง ใช้ในการวางแผน ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงาน เป็นกระบวนการคิดสั่งการแก่ ส่วนประกอบ การคิดชนิดอื่นๆ ว่าต้องทำอะไร และในขณะเดียวกันก็เป็นส่วนที่รับผลย้อนกลับ จากส่วนประกอบ การคิดอื่นๆ ว่ามีปัญหาในการแก้ปัญหาหรือการปฏิบัติงานนั้นๆ อย่างไร และมีหน้าที่รับผิดชอบในการกำหนดว่า จะทำอย่างไรกับงานหรือชุดของงานนั้น เพื่อให้งานนั้น ดำเนินไปอย่างถูกต้อง ส่วนประกอบการรู้คิด (Metacomponent) ประกอบด้วยส่วนประกอบย่อย ของการแก้ปัญหาหรือวงจรการแก้ปัญหา 7 ขั้นตอน ได้แก่

1.1.1 การระบุปัญหา

1.1.2 การนิยามปัญหา

1.1.3 การกำหนดกลวิธีการแก้ไขปัญหา

1.1.4 การระบุข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา

1.1.5 การจัดสรรทรัพยากร

1.1.6 การติดตามผลการแก้ปัญหา

1.1.7 การประเมินผลการแก้ปัญหา

1.2 ส่วนประกอบ การคิดปฏิบัติการ (Performance component) เป็น กระบวนการที่ลงมือใช้กลวิธีต่างๆ ในการแก้ปัญหา โดยที่ส่วนประกอบ การรู้คิด (Metacomponent) เป็นการตัดสินใจว่าต้องทำอะไร และส่วนประกอบ การคิดปฏิบัติการ (Performance component) เป็นการลงมือกระทำจริงๆ แต่ทั้งนี้ส่วนประกอบ การรู้คิดและส่วน

ประกอบความคิดปฏิบัติการต้องเป็นกระบวนการที่ควบคู่ไปด้วยกัน เพราะส่วนประกอบการรู้คิดอย่างเดียวไม่เพียงพอในการแก้ปัญหา เนื่องจากเป็นเพียงการตัดสินใจ แต่ยังไม่มีการปฏิบัติ และส่วนประกอบการคิดปฏิบัติการเพียงอย่างเดียวก็ไม่เพียงพอในการแก้ปัญหา เนื่องจากเป็นส่วนของการใช้กลวิธีเพื่อแก้ปัญหา แต่ไม่ได้เป็นส่วนที่ตัดสินใจว่าจะใช้กลวิธีอะไร ส่วนประกอบความคิดปฏิบัติการประกอบด้วยส่วนประกอบการคิดย่อยๆ 3 ส่วน ได้แก่

1.2.1 การเข้ารหัส เป็นกระบวนการที่เริ่มรับรู้และเก็บบันทึกข้อมูลใหม่

1.2.2 การรวมและเปรียบเทียบ เป็นกระบวนการรวมหรือเปรียบเทียบข่าวสารที่ได้รับเพื่อสร้างกลวิธีในการแก้ปัญหาต่างๆ

1.2.3 การตอบสนอง เป็นกระบวนการคิดปฏิบัติการในการแก้ปัญหาโดยพิจารณาระยะเวลาในการตอบสนอง

1.3 ส่วนประกอบการคิดแสวงหาความรู้(Knowledge acquisition component) เป็นกระบวนการแสวงหาความรู้ใหม่ ประกอบด้วยส่วนประกอบย่อย 3 ส่วน ได้แก่

1.3.1 การเลือกเข้ารหัส เป็นกระบวนการของการเลือกรับรู้ข้อมูล

1.3.2 การเลือกรวมพจน์ เป็นกระบวนการในการรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องและเข้ารหัสไปแล้วในวิถีทางที่ก่อให้เกิดภาพรวมที่ยอมรับได้

1.3.3 การเลือกเปรียบเทียบพจน์ เป็นกระบวนการที่นำข้อมูลใหม่ที่ได้รับ ไปเกี่ยวข้องกับข้อมูลเก่าที่มีอยู่แล้ว

2. ทฤษฎีย่อยด้านประสบการณ์(Experiential subtheory) กล่าวถึงผลของประสบการณ์ที่มีต่อความสามารถทางปัญญา เพราะบุคคลใช้ส่วนประกอบของการคิดกับงานแต่ละอย่าง แต่ละสถานการณ์แตกต่างกันใน 2 ลักษณะ คือ การแก้ปัญหาที่แปลกใหม่(Ability to deal with novelty) และความคล่องของการทำหน้าที่ของส่วนประกอบของการคิดในการประมวลผลข่าวสาร(Automatizing mental processing) และเป็นความสามารถที่แปรเปลี่ยนระหว่างกัน กล่าวคือ การมีความสามารถในการแก้ปัญหาแปลกใหม่ได้ดี จะทำให้เกิดความคล่องในการประมวลผลข่าวสารที่เร็วขึ้น จะทำให้เพิ่มข้อมูลในการแก้ปัญหาได้มากขึ้น และในการวัด

ความสามารถของสติปัญญานั้น ต้องวัดทั้งความสามารถในการแก้ปัญหาที่แปลกใหม่และความคล่องในการประมวลผลข่าวสาร

3. ทฤษฎีย่อยด้านบริบทสังคม(Contextual subtheory) กล่าวถึงเขาวนปัญญาที่เป็นความสามารถทางสมองที่กระทำอย่างมีจุดมุ่งหมายโดยตรงต่อสภาพแวดล้อมเพื่อการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม หรือเพื่อการเลือกหรือการปรับแต่งสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับตนเอง ทฤษฎีย่อยด้านบริบทสังคม ประกอบด้วยส่วนประกอบย่อย 3 ส่วนได้แก่

3.1 การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม

3.2 การเลือกสิ่งแวดล้อม

3.3 การปรับแต่งสิ่งแวดล้อม

ทฤษฎีย่อยทั้ง 3 ทฤษฎีย่อยที่ประกอบเป็นทฤษฎีสามเกลียวของสติปัญญานั้น แต่ละทฤษฎีย่อยต่างส่งผลต่อทฤษฎีสามเกลียวอย่างอิสระ แต่อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีย่อยทั้งสามทฤษฎีย่อยก็มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันสูงมากโดย

1. ความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีย่อยด้านบริบทสังคม และทฤษฎีย่อยด้านประสบการณ์นั้น เกี่ยวข้องกับบทบาทของความแปลกใหม่(Novelty) และความคล่อง(Automatization) ที่แสดงออกในบริบทของพฤติกรรมต่างๆ เช่น การอ่านหนังสือ การขับรถ การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งในครั้งแรกที่พบกับความแปลกใหม่นั้น บุคคลก็มีปัญหาอุปสรรคในการเผชิญหน้ากับความแปลกใหม่นั้น การเข้าไปอยู่ในสิ่งแวดล้อมใหม่ การต้องเรียนรู้วิชาการใหม่ จะมีการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและการปรับแต่งสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งมีความคล่องในการประมวลผลข้อมูลเกิดขึ้น

2. ความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีย่อยด้านบริบทสังคมและทฤษฎีย่อยด้านการคิดนั้น พิจารณาว่าการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและการปรับแต่งสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องนั้น เป็นกระบวนการมหภาค(Macro component) ประกอบด้วยกระบวนการจุลภาค(Micro component) ซึ่งเป็นกระบวนการในส่วนประกอบการรู้จัก(Metacomponent) ในการรวมข่าวสารในสภาพแวดล้อมของบุคคล ในวิถีทางที่เหมาะสมกับบริบทของพฤติกรรม

3. ความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีย่อยด้านประสบการณ์ และทฤษฎีย่อยด้าน การคิดนั้น พิจารณาถึงกระบวนการของการประมวลข่าวสารเกี่ยวกับการทำหน้าที่ของส่วน ประกอบการรู้คิด(Metacomponent) ส่วนประกอบการคิดปฏิบัติการ(Performance component) และส่วนประกอบการคิดการแสวงหาความรู้(Knowledge acquisition component) ใช้ในการแก้ ปัญหาหรือสถานการณ์ใหม่ จนเกิดความคล่องในการประมวลผลข่าวสาร

สเตอร์นเบิร์ก (Sternberg 1985:327) ไม่รวมค่าที่วัดได้จากทฤษฎีย่อยทั้ง สามทฤษฎีย่อยเข้าด้วยกัน เพราะการรวมเป็นดัชนีค่าเดียว ทำให้เกิดภาพลวงตาเกี่ยวกับ เขาวงกตปัญญาของบุคคล และทำให้ไม่สามารถทราบถึงจุดเด่นและจุดด้อยของบุคคลนั้น เช่น การ เปรียบเทียบระหว่างบุคคลที่หนึ่งที่เป็นบุคคลที่มีกระบวนการปรับตัวของสมองดีมาก แต่เป็น บุคคลที่ขาดปฏิภาณ(Insight) ซึ่งจะทำคะแนนจากแบบสอบวัดด้านการคิดได้ดี แต่จะทำคะแนน ความสามารถแก้ปัญหาแปลกใหม่ได้ไม่ดี บุคคลที่สองที่เป็นบุคคลที่มีปฏิภาณดี แต่ว่าการปรับ ตัวของกระบวนการกลไกทางสมองไม่ดี ก็จะทำคะแนนความสามารถแก้ปัญหาแปลกใหม่ได้ดี แต่จะทำคะแนนความสามารถด้านการคิดได้ไม่ดี บุคคลที่สามที่เป็นบุคคลที่มีความสามารถด้าน การคิดและความสามารถแก้ปัญหาแปลกใหม่ได้ดี แต่อาจจะเป็นคนที่ไม่พยายามปรับตัวให้ เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่ตนอาศัยอยู่ ก็จะทำคะแนนด้านการคิดและการแก้ปัญหาแปลก ใหม่ได้ดี แต่ทำคะแนนด้านบริบทสังคมได้ไม่ดี เป็นต้น ดังนั้น การรวมคะแนนทั้งสามด้านเข้า ด้วยกัน จะทำให้ค่าเขาวงกตปัญญาลดลง เพราะจะเป็นการไปลดลักษณะพฤติกรรมของบุคคลบาง ด้านลงไป

เบนจามิน เอส บลูม(Benjamin S. Bloom 1982:11)มีความเห็นว่า เขาวงกตปัญญาเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยทั่วไป

เจมส์ อี อลาทิสและคณะ(James E. Alatis and others 1981:100 ;รูด เอลลิส(Rod Ellis 1985:102) ; อาร์ ซี การ์ดเนอร์ และ พี ดี แมคอินไทร์(R.C. Gardner and P.D. MacIntyre 1993:11) ; แพทซี เอ็ม ไลท์บาวน์(Patsy M. Lightbown and Nina Spada 1993:50) และ สุปัทม์ สุกมลสันต์และกัญหาทิพย์ สิงหะเนติ(2537:65-66) มีความเห็นว่า

เชาวน์ปัญญาเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ

เฟรด เจเนซี(Fred Genesee 1976:267-280)พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทางด้าน การอ่านและการใช้ภาษาต่างประเทศ มีความสัมพันธ์กับระดับเชาวน์ปัญญาของนักเรียน

จันทน์ อินทรสุด(2537:50-61) พบว่าผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ถึง 6 ของโรงเรียนประถมสาธิตวิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยา ลงกรณ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับสติปัญญา

สรุปได้ว่า เชาวน์ปัญญาเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยทั่วไป และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ

3.3.1.2 ความถนัดทางภาษา

อารี พันธุ์ณี(2538:77) กล่าวถึงความหมายของความถนัด สรุปได้ว่า ความถนัด คือ ความสามารถที่บุคคลได้รับจากประสบการณ์ การฝึกฝน และมีการสะสมไว้มากจนเกิดเป็นทักษะพิเศษ ซึ่งทำให้บุคคลนั้นพร้อมที่จะกระทำกิจกรรมนั้นๆ ให้สำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ และความถนัดมีความสัมพันธ์กับเชาวน์ปัญญาดังนี้

1. เชาวน์ปัญญา ต้องเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น จึงจะทราบว่า มีเชาวน์ปัญญาสูงหรือต่ำ แต่ความถนัดไม่ต้องเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น แต่ดูจากประสิทธิภาพของงานที่สำเร็จแล้วของแต่ละบุคคล

2. เชาวน์ปัญญาเป็นพฤติกรรมภายใน ซึ่งไม่สามารถสังเกตเห็นได้ชัดเจน ต้องพยายามดึงพฤติกรรมภายในออกมาเป็นพฤติกรรมภายนอก จึงจะสังเกตเห็นและวัดได้

3. ในกรณีที่เป็นความถนัดทางด้านกลไกของร่างกายและการสัมผัส

ผู้ที่มีเขาวนปัญญาสูงไม่จำเป็นต้องมีความถนัดสูงด้วย แต่ในกรณีที่เป็นความถนัดที่เกี่ยวกับความสามารถทางสมอง ความถนัดจะมีความสัมพันธ์กับเขาวนปัญญา คือ ถ้าเขาวนปัญญาสูงจะมีความถนัดสูงด้วย

ความถนัดแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. ความถนัดทางการเรียน เป็นความถนัดของบุคคลที่สามารถจะเรียนรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งได้สำเร็จหรือไม่ การได้ทราบความถนัดทางการเรียนของบุคคล จะทำให้สามารถทำนายได้ว่า บุคคลนั้นจะสามารถเรียนวิชาใดได้สำเร็จ
2. ความถนัดจำเพาะหรือความถนัดพิเศษ เป็นความถนัดเฉพาะที่แต่ละบุคคลมีอยู่ เช่น ความถนัดทางดนตรี ความถนัดในการใช้กล้ามเนื้อ เป็นต้น

ความถนัดทางภาษา เป็นความถนัดทางการเรียนอย่างหนึ่ง หมายถึง สภาวะที่แสดงถึงความพร้อมของบุคคลในการที่จะเรียนรู้ภาษาว่ามีมากน้อยเพียงใด ซึ่งเกี่ยวข้องกับความรู้ ความสนใจ และความสามารถของบุคคล 4 ประการ ได้แก่ ความถนัดในการรับและการถ่ายทอดเสียงของภาษา โดยสามารถชี้บ่งเสียง เรียบเรียงเสียง และจดจำเสียงนั้นได้ภายในระยะเวลาไม่กี่วินาที ความไวต่อกฎเกณฑ์ทางภาษา ความสามารถท่องจำ และความสามารถในการเข้าถึงกฎเกณฑ์ของภาษาโดยพิจารณาศึกษาข้อมูลทางภาษา (John B. Carroll 1993:20-28) สุปัทพ์ณ์ สุกมลสันต์และกัทฑทาพิภย์ สิงหนะเนติ(2537:68) ได้กล่าวถึงความถนัดทางภาษาสรุปได้ว่า ความถนัดทางภาษาเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญมากที่สุดในการบรรดาปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาและแนวคิดของจอห์น บี แครร์โรล(John B. Carroll 1981:97) ที่ได้กล่าวถึงความถนัดทางภาษาสรุปได้ว่า ความถนัดเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญยิ่งในการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ นอกจากนี้จอห์น บี แครร์โรล (John B. Carroll, 1965 อ้างถึงในสุมิตวา อังวิพนกุล 2540:14-15) ยังได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างเขาวนปัญญา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษและความถนัดทางภาษาไว้สรุปได้ว่า การมีเขาวนปัญญาสูงกับการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษสูงไม่เกี่ยวข้องกัน เด็กที่มีเขาวนปัญญาสูงไม่จำเป็นต้องมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ

สูงเสมอไป แต่เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษสูงจะเป็นเด็กที่มีความถนัดทางภาษาสูง

เบนจามิน เอส บลูม(Benjamin S. Bloom 1982:11)มีความเห็นว่า ความถนัดเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

เจมส์ อี อลาทิสและคณะ(James E. Alatis and Others 1981: 66-72) ; รอด เอลลิส(Rod Ellis 1985 :112-113 ;1994:494-499) ; ปีเตอร์ สคิแฮน(Peter Skehan 1991:25-48) ; อาร์ ซี การ์ดเนอร์และ พี ดี แมคอินไทร์(R.C.Gardner and P.D. MacIntyre 1993:213-216) ; แพทซี เอ็ม ไลท์บาวน์และนินา สปาดา(Patsy M. Lightbown and Nina Spada 1993:37-38) ; สุวัฒน์ สุขมลสันต์และกัณฑาทิพย์ สิงหะเนติ(2537:66-68) มีความคิดเห็นว่า ความถนัดในการเรียนภาษาต่างประเทศเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ

สุภาพร พงษ์เมธา(2530:บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่ดีที่สุดในการทำนายคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ คือ ความถนัดทางภาษา

สรุปได้ว่า ความถนัดทางการเรียนเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยทั่วไปและความถนัดทางการเรียนภาษาเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ

3.3.1.3 พื้นความรู้เดิมทางภาษาอังกฤษ

พื้นความรู้เดิมทางภาษาอังกฤษ หมายถึง ความรู้ความสามารถทางภาษาอังกฤษที่มีมาก่อนที่จะเข้ามาเรียนในระดับชั้นในปัจจุบัน พื้นความรู้เดิมทางภาษาอังกฤษของผู้เรียนมีความสำคัญมากต่อผู้เรียนในการที่จะเรียนรู้ภาษาในระยะต่อไป หรือในชั้นที่สูงขึ้น

(ซีรพงต์ แก่นอินทร์ 2532:11 ; สุพัฒน์ สุกมลสันต์และกัณฑาทิพย์ สิงหะเนติ 2537:75)

เบนจามิน เอส บลูม(Benjamin S. Bloom,1982:10-16) และ
ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์, 2530:5) มีความเห็นว่าพื้นความรู้เดิมเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สุพัฒน์ สุกมลสันต์และกัณฑาทิพย์ สิงหะเนติ 2537:75-76) มีความเห็น
ว่าพื้นความรู้เดิมทางภาษาอังกฤษเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษา
อังกฤษ

กิงกมน หวีชาติวิทยากุล(2532:124-131) พบว่า ตัวแปรภูมิหลังที่ดีที่สุด
ในการทำนายคะแนนสอบจัดระดับชั้นเรียนวิชาภาษาอังกฤษของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่ม คือ
คะแนนสอบ คัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยวิชาภาษาอังกฤษ กข. และวิชาภาษาอังกฤษ กขค.

ติกานต์ เพียรธัญญกรณ์(2539:334-335) ได้วิเคราะห์หาความสัมพันธ์เชิง
สาเหตุต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า
ความรู้พื้นฐานเดิมมีผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ

สรุปได้ว่า พื้นความรู้เดิมเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
โดยทั่วไป และพื้นความรู้เดิมทางภาษาอังกฤษเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนภาษาอังกฤษ

3.3.1.4 เจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษ

เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ หลังจากที่บุคคลได้มี
ประสบการณ์ในสิ่งนั้น ความรู้สึกดังกล่าวมี 3 ลักษณะ คือ

1. ความรู้สึกในทางบวก เป็นการแสดงออกในลักษณะของความพึงพอใจ
เห็นด้วย ชอบ สนับสนุน

2. ความรู้สึกในทางลบ เป็นการแสดงออกในลักษณะไม่พึงพอใจ ไม่เห็น
ด้วย ไม่ชอบ ไม่สนับสนุน

3. ความรู้สึกที่เป็นกลาง คือ ไม่มีความรู้สึกใดๆ
บุคคลจะแสดงเจตคติหรือความรู้สึกออกทางด้านพฤติกรรม ซึ่งมี 2 ลักษณะได้แก่

1. พฤติกรรมภายนอก เป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้ มีการกล่าวคำพูด
สนับสนุน ทำทางหน้าตาออกความพึงพอใจ

2. พฤติกรรมภายใน เป็นพฤติกรรมที่สังเกตไม่ได้ ชอบหรือไม่ชอบก็ไม่
แสดงออก หรือความรู้สึกที่เป็นกลาง

เจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษ หมายถึง ความรู้สึก หรือความคิดเห็นที่มี
ต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ในลักษณะของความชอบ ไม่ชอบ พอใจ ไม่พอใจ เห็นด้วย
ไม่เห็นด้วย สนับสนุน หรือไม่สนับสนุน (อัจฉรา วงศ์โสธร 2539:46-47) เนื่องจาก เจตคติมี
อิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล เจตคติเป็นผลของพฤติกรรมที่มีอิทธิพลในการกำหนดรูปแบบ
ของพฤติกรรมที่บุคคลจะกระทำในครั้งต่อไป ดังนั้น เจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษจึงมีอิทธิ
พลต่อการที่นักเรียนจะเรียนภาษาอังกฤษได้ประสบความสำเร็จหรือไม่ เนื่องจากเจตคติค่อนข้างไป
ทางนามธรรมมากกว่ารูปธรรม เป็นความรู้สึก ความเชื่อของบุคคลซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงได้ การ
วัดเจตคติจึงไม่สามารถจะวัดได้โดยตรง แต่วัดได้จากแนวโน้มของบุคคลที่แสดงออกทางภาษา
และวัดในรูปของความเห็น ได้แก่ แบบวัดเจตคติตามวิธีการของเทอร์สโตน(Thurstone's Equal
Appearing Interval Scale, 1929) แบบวัดเจตคติตามวิธีการของลิเคิร์ต(Likert's Summated
Rating Scale, 1932) ฯลฯ

มาร์ติน ฟิชบายน์และไอเช็ก ไอเซ็น((Martin Fishbein and Icek
Ajzen,1980 อ้างถึงในธีระพร อูวรรณโณ 2535:244-278) ได้พัฒนาทฤษฎีการกระทำด้วย

เหตุผลขึ้นมาเพื่อเป็นเครื่องมือในการทำความเข้าใจ อธิบาย และทำนายพฤติกรรมที่บุคคลมี แนวโน้มจะคิดไตร่ตรองก่อนการกระทำ ฟิชบายน์และไอเซ็น(Fishbein & Ajzen 1980 อ้างถึงในธีระพร อูวรรณโณ 2535:255) ได้ให้ความหมายของเจตคติต่อพฤติกรรมไว้ สรุปได้ว่า เจตคติต่อพฤติกรรม หมายถึง การประเมินทางบวก - ลบของบุคคลต่อการกระทำหนึ่งๆ หรือ เป็นความรู้สึกโดยส่วนรวมของบุคคลที่เป็นทางบวก - ลบ หรือสนับสนุน -ต่อต้านการกระทำนั้นๆ

ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล(A theory of reasoned action) มีความเชื่อพื้นฐาน 2 ประการ คือ

1. มนุษย์เป็นผู้มีเหตุผลและใช้ข้อมูลที่ตนมีอย่างเป็นระบบ
2. มนุษย์พิจารณาผลที่อาจเกิดจากการกระทำของตนก่อนตัดสินใจลงมือทำหรือไม่ทำพฤติกรรมหนึ่งๆ

ใจความสำคัญของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลสรุปได้ว่า

1. บุคคลมีความเชื่อหลายอย่างเกี่ยวกับที่หมายหนึ่งๆ
2. ลักษณะที่สัมพันธ์กับที่หมายนี้มีการประเมินควบคู่อยู่ด้วย ซึ่งเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เป็นเจตคติต่อลักษณะนั้นๆ
3. การประเมินจะเชื่อมโยงกับที่หมายของเจตคติโดยอาศัยการวางเงื่อนไข
4. การประเมินที่ถูกวางเงื่อนไขไว้แล้วจะรวมตัวกัน
5. ที่หมายของเจตคติจะกระตุ้นการรวมตัวของประเมินในโอกาสต่อไป

ฟิชบายน์และไอเซ็น(Fishbein & Ajzen 1980 อ้างถึงในธีระพร อูวรรณโณ 2535:273-276) ได้เสนอแบบวัดเจตคติตามแนวทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลที่สามารถดัดแปลงนำไปใช้ในการวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษได้

เบนจามิน เอส บลูม(Benjamin S. Bloom 1982:10-16) มีความเห็นว่าเจตคติต่อวิชาที่เรียนมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เจมส์ อี อลาทิส(James E. Alatis and Others 1981:66-109) : รอด

เอลลิส(Rod Ellis 1985:116-119) ; ไดอะเน ลาร์เซน-ฟรีแมน และไมเคิล เอช ลอง(Diane Larsen-Freeman and Michael H. Long 1991:175-184) ; อาร์ ซี การ์ดเนอร์ และ ฟี ดี แมคอินไทร์(R. C. Gardner and P. D. MacIntyre 1992:1-4) ; สุปัทน์ สุกมลสันต์และ กัณฑาทิพย์ สิงหะเนติ (2537:70) มีความคิดเห็นว่า เจตคติต่อวิชาภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ

ชลธิชา จินดากุล(2530:45-52) พบว่า เจตคติต่อภาษาอังกฤษมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ

สรุปได้ว่า เจตคติต่อวิชาที่เรียนเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยทั่วไป และเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ

3.3.1.5 แรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษ

แรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษ หมายถึง แรงผลักดันที่ทำให้นักเรียนเรียนวิชาภาษาอังกฤษ แรงจูงใจมี 2 ประเภท คือ แรงจูงใจเชิงบูรณาการ เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นจากความต้องการจะเหมือนชนชาติที่เป็นเจ้าของภาษา และความสนใจอย่างแท้จริงที่จะรู้จักชนชาตินั้นๆ แรงจูงใจประเภทนี้สะท้อนให้เห็นถึงความเต็มใจ และความต้องการของผู้เรียนที่จะเป็นเหมือนสมาชิกอื่นๆของชุมชนที่ใช้ภาษานั้นและแรงจูงใจเชิงเครื่องมือหรือเชิงใช้ประโยชน์ เช่น ความต้องการได้รับการยอมรับในสังคมหรือประโยชน์ทางเศรษฐกิจ หรือเพราะหวังจะได้มีงานที่ดีทำในอนาคต เพื่อความก้าวหน้าของอาชีพหรือเรียนเพราะเป็นความต้องการของหลักสูตร แรงจูงใจประเภทนี้ ผู้เรียนต้องการเพียงเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์บางอย่าง และเมื่อบรรลุแล้ว การเรียนรู้อื่นๆของประเทศอาจจะสิ้นสุดลง หรือผู้เรียนอาจเรียนเพียงแง่ใดแง่หนึ่งของภาษาเท่าที่จำเป็นเท่านั้น(ธีรพงศ์ แก่นอินทร์ 2532:12 ; สุปัทน์ สุกมลสันต์และ กัณฑาทิพย์ สิงหะเนติ 2537:70-73 ; อัจฉรา วงศ์โสธร 2539:49)

เบนจามิน เอส บลูม(Benjamin S. Bloom 1982:10-16) มีความเห็นว่า
แรงจูงใจมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

กาลอส โยริโอ(Calos Yorio 1976:61) ; เจมส์ อี อลาทิสและคณะ
(James E. Alatis and Others 1981:66-109) ; รอด เอลลิส(Rod Ellis 1985:116-119;
1994:508-517) ; ปีเตอร์ สคิแชน(Peter Skehan 1989:49-72) ; ไคอะเน ลาร์เซน-ฟรีแมน
และไมเคิล เกซ ลอง(Diane Larsen-Freeman and Michael H. Long 1991:173-175) ;
อาร์ ซี การ์ดเนอร์ และพี ดี แมคอินไทร์ (R. C. Gardner and P. D. MacIntyre 1992:1-4) ;
แพทซี เอ็ม ไลท์บาวน์(Patsy M. Lightbown and Nina Spada 1993:39-40 ; สุกพจน์
สुकมลสันต์และกัญหาทิพย์ สิงหะเนติ(2537:73) มีความคิดเห็นว่า แรงจูงใจในการเรียนภาษาที่
สองหรือภาษาต่างประเทศ เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาที่สองหรือ
ภาษาต่างประเทศ

สุรัตน์ อังกรวิโรจน์(2532:66) พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็น
ตัวแปรหนึ่งที่สามารถจำแนกกลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่า และสูงกว่าระดับความสามารถ
ได้

กัจจา กำแหง(2538:70-81)พบว่า แรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษเชิง
ใช้ประโยชน์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเกรดเฉลี่ยในการเรียนภาษาอังกฤษของนิสิตชั้นปีที่ 4
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบด้วยว่าความเข้มของแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษมีความ
สัมพันธ์ทางบวกกับเกรดเฉลี่ยในการเรียนภาษาอังกฤษของนิสิตชั้นปีที่ 4

สรุปได้ว่า แรงจูงใจในการเรียนมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดย
ทั่วไป และ แรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ

3.3.1.6 กลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษ

กลวิธีการเรียน บางที่เรียกว่า ทักษะการเรียน เป็นส่วนหนึ่งของนิสัยในการเรียน หมายถึง การที่ผู้เรียนใช้ทั้งความคิดและการกระทำ ในการทำความเข้าใจสิ่งที่กำลังเรียน การจดจำสิ่งที่เรียน และการเก็บความรู้ที่ได้รับ ตลอดจนการนำความรู้นั้นกลับมาใช้เมื่อต้องการ (J. M. O'Malley and A. U. Chamot 1990:43-44และสุพัฒน์ สุกมลสันต์และกัณฑ์ทิพย์ สิงหะเนติ 2537:80)

แอนนิเกรท ฮาร์นิเฟเกอร์ และเดวิท อี ไวเลย์(Annegret Harnischfeger and David E. Willey 1978:224)มีความคิดเห็นว่ากลวิธีการเรียนของนักเรียนมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยทั่วไป

เจมส์ อี อลาทิสและคณะ(James E. Alatis and Others 1981:66-109) ; ปีเตอร์ สคีแฮน (Peter Skehan 1989:73-99) ; ไดอะเน ลาร์เซน-ฟรีแมน และ ไมเคิล เอช ลอง(Diane Larsen-Freeman and Michael H. Long 1991:199-203) ; อาร์ ซี การ์ดเนอร์ และ พี ดี แมคอินไทร์(R. C. Gardner and P.D. MacIntyre 1993 :216-219) ; รอด เอลลิส(Rod Ellis 1994:529-540) สุพัฒน์ สุกมลสันต์และกัณฑ์ทิพย์ สิงหะเนติ(2537 :80-86)มีความเห็นว่า กลวิธีการเรียนภาษาเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ

พัชรพร เขียวรีนรมย์(2536:ข)พบว่า กลวิธีในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ

อัญชลี ประวิตรานุรักษ์(2537: ข)พบว่า กลยุทธ์การเรียนรู้อังกฤษกับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความสัมพันธ์กัน

สรุปได้ว่า กลวิธีการเรียนเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไปและกลวิธีการเรียนภาษามีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ

3.3.1.7 การเข้าร่วมกิจกรรมภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียน

การเข้าร่วมกิจกรรมภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียนภาษาอังกฤษ หมายถึง การที่นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนรับผิดชอบจัดขึ้น หรือส่งเสริมให้มีขึ้น เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษนอกเหนือไปจากการจัดการเรียนการสอนตามปกติในชั่วโมงสอนวิชาภาษาอังกฤษ การจะเข้าร่วมกิจกรรมภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียนหรือไม่ เป็นไปตามความสมัครใจของนักเรียน

สุพัฒน์ สุกมลสันต์และกัณฑาทิพย์ สิงหะเนติ(2537:103) มีความคิดเห็นว่า กิจกรรมภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียน เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ

ธีรพงศ์ แก่นอินทร์(2532:92-106) พบว่า ตัวแปรที่มีผลกระทบทางอ้อมที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ คือ กิจกรรมภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียน

สรุปได้ว่า การเข้าร่วมกิจกรรมนอกชั้นเรียนภาษาอังกฤษ เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ

3.3.1.8 การเรียนรู้ภาษาอังกฤษจากสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

การเรียนรู้ภาษาอังกฤษจากสภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง การเรียนรู้ภาษาอังกฤษจากสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ทั้งที่เป็นสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ซึ่งหมายถึง การจัดปรับปรุงตกแต่งอาคารเรียน อาคารประกอบ ตลอดจนบริเวณโรงเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ และสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ซึ่งหมายถึง การจัดกิจกรรม การปรับปรุง ตกแต่งห้องเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยคำนึงถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ และการจัดห้องเรียนและวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น(นิคม ทาแดงและชัยยงค์ พรหมวงศ์ 2528:269 และศรีนวล วรณสุธี 2536:5)

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์(2530:7) มีความคิดเห็นว่า สภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยทั่วไป

สุพัฒน์ สุขมลสันต์และกัญญาทิพย์ สิงหะเนติ (2537:104) มีความคิดเห็นว่า สภาพแวดล้อมของโรงเรียนเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ

ศรีนวล วรณสุธี(2536:89-96) พบว่าสภาพแวดล้อมของโรงเรียนด้านวิชาการเป็นตัวแปรตัวหนึ่งที่มีผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษ และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนด้านกายภาพเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีผลกระทบทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ

สรุปได้ว่า การเรียนรู้ภาษาอังกฤษจากสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยทั่วไป และสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนภาษาอังกฤษในโรงเรียนมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ

3.3.1.9 การได้รับการส่งเสริมการเรียนภาษาอังกฤษจากผู้ปกครอง

การได้รับการส่งเสริมการเรียนภาษาอังกฤษจากผู้ปกครอง หมายถึง การที่นักเรียนได้รับการสนับสนุนเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจากผู้ปกครอง(ศรีนวลวรรณสุธี 2536:5)

แอนนิเกรท ฮาร์นิสเฟเกอร์ และเดวิท อี ไวเลย์ (Annegret Harnischfeger and David E. Wiley 1978:224) มีความเห็นว่า การส่งเสริมการเรียนของผู้ปกครองเป็นส่วนหนึ่งของภูมิหลังของนักเรียนที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

กาลอส โยริโอ(Calos Yorio, 1976:61)มีความคิดเห็นว่าการส่งเสริมการเรียนของผู้ปกครองเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ

ทัศนีย์ จระมาต(2536:74-83) พบว่า การให้การสนับสนุนการเรียนภาษาอังกฤษของผู้ปกครองเป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ดีตัวหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านวิชาภาษาอังกฤษ

สรุปได้ว่า การได้รับการส่งเสริมการเรียนจากผู้ปกครองเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยทั่วไปและการส่งเสริมการเรียนภาษาอังกฤษของผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ

3.3.1.10 จำนวนปีที่เรียนภาษาอังกฤษ

จำนวนปีที่เรียนภาษาอังกฤษ หมายถึง ระยะเวลาที่นักเรียนเรียนภาษาอังกฤษที่นับตามปีการศึกษาที่นักเรียนเรียนภาษาอังกฤษ

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์(2530:3-8) มีความคิดเห็นว่า นักเรียนที่เคยเรียน
ชั้นอนุบาลหรือชั้นเด็กเล็กมาก่อนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ไม่เคยเรียนมา
ก่อนเลย ซึ่งแสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่มีจำนวนปีที่เรียนมากกว่า มักจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
สูงกว่านักเรียนที่มีจำนวนปีที่เรียนน้อยกว่า

สุพัฒน์ สุขมลสันต์และกัณฑาทิพย์ สิงหะเนติ(2537 :74-75) มีความ
คิดเห็นว่า จำนวนปีที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ

ปราโมทย์ ครองบุญศรี(2532:51-59)พบว่า จำนวนปีที่เรียนภาษา
อังกฤษมีความสัมพันธ์กับความสามารถทางภาษาอังกฤษของนักเรียน

สรุปได้ว่า จำนวนปีที่เรียนภาษาอังกฤษ เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการ
เรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ

3.1.3.11 แบบการเรียนรู้

แบบการเรียนรู้ บางที่เรียกว่า แบบการคิด หรือลีลาการคิด หมายถึง
ลักษณะที่แต่ละบุคคลรับรู้ และประมวลผลข้อมูลในสภาพต่างๆ ของการเรียนรู้ แบบการเรียนรู้
ประกอบด้วยองค์ประกอบด้านปัญญา ร่างกาย และอารมณ์ แบบการเรียนรู้เป็นลักษณะที่ค่อนข้าง
คงที่ซึ่งผู้เรียนรับรู้ มีปฏิสัมพันธ์ และตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียน
อย่างไร(Agnes G. Rezler and Victor Rezmovic 1981:28 ; James W. Keefe 1984:61)

อัจฉรา ชรรมาภรณ์(2531:32) ได้กล่าวถึงแบบการเรียนรู้ไว้สรุปได้ว่า
การทำความเข้าใจด้านความชอบ และความต้องการของผู้เรียน เป็นข้อมูลที่สำคัญอย่างหนึ่ง

สำหรับผู้สอน เพื่อใช้ในการพิจารณาเลือกวิธีสอนที่เหมาะสม เนื่องจากแบบการเรียนมีความเกี่ยวข้องกับวิธีการที่ผู้เรียนชอบในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ เช่น บางคนชอบเรียนโดยการอ่าน บางคนชอบการฟังครูบรรยาย หรือบางคนชอบลงมือปฏิบัติเอง บางคนชอบเรียนเป็นกลุ่มโดยการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน หรือบางคนชอบเรียนเพียงคนเดียว หากผู้เรียนได้เรียนในลักษณะที่ชอบ จะส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด

เจมส์ อี อลาทิสและคณะ(James E. Alatis and Others 1981:66-109) ; รอด เอลลิส(Rod Ellis 1985:114-116 ; 1994:499-508) ; ไดอะเน ลาร์เซน-ฟรีแมน และ ไมเคิล เอช ลอง(Diane Larsen-Freeman and Michael H. Long 1991:192-197,210-212); แพทซี เอ็ม ไลท์บาวน์และนินา สปาตา(Patsy M. Lightbown and Nina Spada 1993:40-41)มีความเห็นว่าแบบการเรียนเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ

ชวนสิทธิ์ สุชาติ(2532:128)พบว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีแบบการเรียนแบบหลักเลี้ยงและแบบมีส่วนร่วมแตกต่างกัน

จันทนา พรหมศิริ(2535:บทคัดย่อ)พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับแบบการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เอ็มมา วี ไฮเนอร์(Emma V. Hainer 1988:2559-A)พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างแบบการคิดและแบบการเรียนของนักเรียนที่มีความสามารถสูงและที่มีความสามารถต่ำในวิชาภาษาอังกฤษ

พัชรารวรรณ โทพล(2533:76-86)พบว่า นักเรียนที่มีระดับความสามารถในการเรียนภาษาอังกฤษไม่เท่ากัน ชอบรูปแบบการเรียนต่างกัน โดยที่นักเรียนที่มีระดับความ

สามารถสูงขอรูปแบบการเรียนโดยการฟังบรรยาย ฟังเทป การจัดประสบการณ์ให้ และการเรียนด้วยตนเองมากกว่านักเรียนที่มีระดับความสามารถปานกลางและต่ำ

สรุปได้ว่า แบบการเรียนเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยทั่วไป และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ

3.3.2 ตัวแปรระดับโรงเรียน หมายถึง ลักษณะที่อาจเปลี่ยนแปลงได้ของครูภาษาอังกฤษ ชั้นเรียน โรงเรียน และผู้บริหารโรงเรียนที่อาจจะมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนนั้น มี 6 ตัวแปร ได้แก่ วุฒิทางการศึกษาของครู วิชาเอกของครู จำนวนวันที่ครูเข้าอบรม ประสบการณ์การสอนของครู จำนวนคาบต่อสัปดาห์ที่ครูสอน และความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน

3.3.2.1 วุฒิทางการศึกษาของครู

วุฒทางการศึกษาของครู หมายถึง วุฒทางการศึกษาสูงสุดที่ครูสำเร็จการศึกษา เช่น สูงกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี หรืออนุปริญญา เป็นต้น

แอนนิเกรท ฮาร์นิสเฟเกอร์ และเดวิท อี ไวลีย์(Annegret Harnischfeger and David E. Wiley(1978:224) และใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์(2530:4) มีความคิดเห็นว่า วุฒทางการศึกษาของครูเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยทั่วไป

สุพัฒน์ สุกมลสันต์และกัณฑาทิพย์(2537:91) มีความคิดเห็นว่า วุฒทางการศึกษาของครู เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ

เฮส์ ลาเวิร์น สจอร์ท (Hayes Laverne Stuart 1978:2115-A)

พบว่า วุฒิทางการศึกษาของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์
ของนักเรียน

พาสนา ชลบูรพันธ์ (2530:บทคัดย่อ)พบว่า นักเรียนที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษกับครูที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษแตกต่างกัน

สรุปได้ว่า วุฒิทางการศึกษาของครูเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยทั่วไปและวุฒิทางการศึกษาของครูภาษาอังกฤษมีอิทธิพลต่อ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ

3.3.2.2 วิชาเอกของครู

วิชาเอกของครู หมายถึง สาขาวิชาหรือวิชาเอกที่ครูสำเร็จการศึกษามา
แล้วในระดับการศึกษาสูงสุด(สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 7 2532:49)

สุพัฒน์ สุกมลสันต์และกัณฑาทิพย์ สิงหะเนติ(2537:93) มีความคิดเห็น
ว่า วิชาเอกของครู เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ

กานดา จรดล(2529:บทคัดย่อ)พบว่า ครูที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นวิชา
เอก และครูที่ไม่ได้เรียนภาษาอังกฤษเป็นวิชาเอกมีความรู้ด้านทักษะการฟัง การอ่าน การเขียน
และความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรและวิธีสอนแตกต่างกัน

สรุปได้ว่า วิชาเอกของครู เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนโดยทั่วไป และวิชาเอกภาษาอังกฤษของครูภาษาอังกฤษมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนภาษาอังกฤษ

3.3.2.3 จำนวนวันที่ครูเข้าอบรม

น้อย ศิริโชติ (2523:1) กล่าวถึงการอบรมไว้ว่า "การอบรมเป็นกรรมวิธีที่จัดขึ้นตามความต้องการเฉพาะขององค์การหรือหน่วยงานหรือบุคคล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างและเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ เจตคติ และประสบการณ์แก่บุคคลในหน่วยงานหรือองค์การต่างๆ เพื่อเตรียมตัวจะเข้าทำงานและกำลังปฏิบัติงานประจำอยู่แล้วให้มีสมรรถภาพในการทำงานเพิ่มขึ้น มีความมั่นใจในการทำงานและตัดสินใจได้อย่างถูกต้องรวดเร็วยิ่งขึ้น อาจจะเรียกว่า เป็นการฝึกหัดฝีมือด้านอาชีพให้กับคนทำงานก็ได้ การอบรมจะใช้ช่วงเวลาสั้นๆ และลงทุนน้อยกว่าการศึกษา

ทิศนา ขัมมณี(2537 : 1) กล่าวถึงการอบรมไว้ว่า การอบรมเป็นการสอนที่เน้นเฉพาะเรื่อง เฉพาะจุดอย่างต่อเนื่อง เป็นยุทธวิธีสำคัญที่ช่วยแก้ปัญหา และพัฒนาให้ผู้เข้าอบรมเกิดการเรียนรู้ตามที่ต้องการ ซึ่งสามารถจัดเสริมเติมต่อและแทรกเข้าไปในสถานการณ์ใดๆ ที่ต้องการได้ และการอบรมเป็นวิธีการที่ช่วยแก้ปัญหาและพัฒนาบุคคลให้เกิดการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตได้ดี

ดี เอส โอเกิล (D. S. Ogle 1988 : 64) ได้เสนอแนะให้ใช้เวลา 3 ปีในการพัฒนาบุคลากร โดยในปีแรกเป็นการจัดประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับหลักการและการปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการสอนใหม่ๆ จากผู้เชี่ยวชาญ ในปีที่สอง เป็นการสาธิตวิธีการสอนดังกล่าวในชั้นเรียน และปีที่สาม ครูเป็นผู้นำแนวคิดและวิธีการสอนดังกล่าวไปใช้ด้วยตนเอง

เจ มิเชล โอมอลลีและแอนนา อูล ชาโมต์(J. Michael O'Mally and Anna Uhl Chamot 1990 : 136 - 138) ได้เสนอรูปแบบการฝึกอบรมครูภาษาอังกฤษไว้สรุปได้ดังนี้

1. ให้ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีใหม่ทางการเรียนการสอนภาษาอังกฤษพร้อมทั้งเหตุผลเกี่ยวกับคุณค่าของแนวคิดและทฤษฎีใหม่เหล่านั้น พร้อมทั้งสาธิต

วิธีการประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนในชั้นเรียน เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้เห็นภาพ แนวคิดและทฤษฎีต่างๆ สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างไร

2. ให้โอกาสแก่ผู้เข้าอบรมได้ฝึกใช้วิธีการสอนต่างๆ และได้รับข้อมูลย้อนกลับในช่วงที่ฝึกนั้นจากเพื่อนและวิทยากร พร้อมทั้งนำวิธีการเหล่านั้นไปใช้ในห้องเรียน

3. ติดตามผลการใช้แนวคิดต่างๆ ในการเรียนการสอน โดยวิทยากรให้คำปรึกษา ช่วยวางแผน และให้กำลังใจ และอาจจะใช้วิธีการบันทึกด้วยวิดีโอเพื่อนำกลับมาพิจารณาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ถ้าไม่สามารถจะสังเกตการสอนในชั้นเรียนได้

อาภรณ์ ปรีดาสุวรรณ(2527 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการสอนของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติที่ได้รับการฝึกอบรมจากโครงการฝึกอบรมครูประจำการในการสอนแทรกจริยธรรมตามหลักสูตรประถมศึกษาตามการรับรู้ของครูและนักเรียนจำนวน 300 คน โดยใช้แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่าครูได้นำเทคนิคต่างๆ ที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ในการสอนเฉลี่ยหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเกือบทุกกลุ่มประสบการณ์

ยุพดี มานะภักดี(2534 : บทคัดย่อ) ได้ทำการพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมครูประถมศึกษาเกี่ยวกับสาระและกระบวนการเรียนรู้ของหลักสูตรประถมศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533 พบว่า หลังการฝึกอบรม ครูมีความรู้ความเข้าใจสาระและกระบวนการเรียนรู้ของหลักสูตรประถมศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533 สูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ครูที่เข้าอบรมมีความพึงพอใจต่อโปรแกรมการฝึกอบรมในระดับมาก และครูสามารถเรียนรู้สาระและกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรประถมศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533 ควบคู่กับแผนและแนวทางการดำเนินกิจกรรมฝึกอบรมได้เป็นอย่างดี

ยีน ศรีวราชันย์(2527 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการของครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในการสอนภาษาอังกฤษ พบว่า ครูภาษาอังกฤษต้องการพัฒนาความสามารถด้วยการเข้ารับการอบรมจากสถานที่สอนภาษา

อังกฤษขององค์การต่างประเทศ และต้องการศึกษาต่อในวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ

นิศากร ชุมอุปการ(2528 : บทคัดย่อ) ได้สำรวจปัญหาการสอนภาษาอังกฤษและความต้องการในการอบรมการสอนภาษาอังกฤษของครูสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมปลายในโรงเรียนรัฐบาลภาคใต้ พบว่า ครูภาษาอังกฤษต้องการเข้าอบรมเกี่ยวกับภาษาอังกฤษในระดับสูงมากในเรื่องหลักสูตร อุปกรณ์ประกอบการสอน แบบเรียน แนวคิดและวิธีการสอน การทดสอบและความรู้เกี่ยวกับทักษะทางภาษาอังกฤษ และจากการสอบถามถึงลักษณะหลักสูตรที่ต้องการสรุปได้ว่า ต้องการอบรมหลักสูตรระยะสั้นมากกว่าหลักสูตรระยะยาว และต้องการอบรมหลักสูตรแบบต่อเนื่องมากกว่าหลักสูตรเฉพาะช่วงปิดภาคเรียน

วัลย์ลีภา รัตนโอภาส (2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการของครูภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษาเกี่ยวกับการบริการของศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ พบว่า ครูสอนภาษาอังกฤษต้องการให้ศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจัดฝึกอบรมเนื้อหาต่าง ๆ ทุกด้าน ส่วนลักษณะและรูปแบบการฝึกอบรมที่ต้องการมาก คือ การอบรมแบบสาธิต การอบรมเชิงปฏิบัติการ การบรรยายและดูงาน และการประชุมสัมมนา สำหรับระยะเวลาในการฝึกอบรมที่ต้องการมาก คือ 3 - 5 วัน และวิทยากรที่ต้องการมากที่สุด คือ เจ้าของภาษาที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ

สรุปได้ว่า จำนวนวันที่เข้าอบรมของครู เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยทั่วไป และจำนวนวันที่เข้าอบรมของครูภาษาอังกฤษมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

3.3.2.4 ประสพการณ์การสอนของครู

ประสพการณ์การสอนของครู หมายถึง ระยะเวลาที่ครูสอน โดยทั่วไป นิยมนับประสพการณ์ในการสอนของครูเป็นปีการศึกษา

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์(2530:4) มีความคิดเห็นว่า ประสพการณ์การสอนของครูมี อิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนโดยทั่วไป

สุพัฒน์ สุขมลสันต์และกัทธาทิพย์ สิงหะเนติ(2537:93) มีความคิดเห็นว่า ประสพการณ์การสอนของครูเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ

เทพโกศล มูลไชสง(2532:บทคัดย่อ) ทำการวิจัยพบว่า ประสพการณ์การสอนของครูเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์ (2534:49-50)ทำการวิจัยพบว่า ครูที่มีประสพการณ์การสอน 1-5 ปี มีปัญหาการสอนด้านการเตรียมการสอนมากกว่าครูที่มีประสพการณ์การสอน 5 ปีขึ้นไป

ทัศนีย์ จระมาศ(2536:74-83)ทำการวิจัยพบว่า ประสพการณ์การสอนเป็นตัวแปรพยากรณ์ตัวหนึ่งที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านวิชาภาษาอังกฤษ

สรุปได้ว่า ประสพการณ์การสอนของครูเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยทั่วไป และประสพการณ์การสอนของครูภาษาอังกฤษมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ

3.3.2.5 จำนวนคาบที่ครูสอนต่อสัปดาห์

จำนวนคาบที่ครูสอนต่อสัปดาห์ หมายถึง จำนวนหน่วยของระยะเวลาที่ครูสอนทุกวิชาในหนึ่งสัปดาห์ โดยทั่วไปมักใช้หน่วยของระยะเวลาเป็นคาบ ในการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษากำหนดระยะเวลา 1 คาบ เท่ากับ 50 นาที

อ่ำรุ่ง จันทวานิช และคณะ(2521 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาองค์ประกอบบางประการที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา พบว่า โดยเฉลี่ยแล้ว จำนวนชั่วโมงสอนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จะอยู่ระหว่าง 16 - 19 คาบต่อสัปดาห์ และจำนวนชั่วโมงสอนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดการศึกษาเอกชน จะอยู่ระหว่าง 18 - 19 คาบต่อสัปดาห์

อ่ำรุ่ง จันทวานิช และคณะ(2526 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาองค์ประกอบกำหนดประสิทธิภาพของการประถมศึกษา พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง โดยเฉลี่ยครูผู้สอนมีคาบการสอนต่อสัปดาห์มากกว่าโรงเรียนประถมศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2529 : 28) ได้สังเคราะห์รายงานการวิจัยจำนวนประมาณ 50 เรื่อง พบว่า จำนวนชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์ที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ประดิษฐ์ จิระเดชประไพ(2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบของโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก พบว่า ครูในโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีคาบการสอนต่อสัปดาห์โดยเฉลี่ยน้อยกว่าครูในโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

จกกลณี เวสุวรรณ์(2535 : 124 - 126) ได้ศึกษาองค์ประกอบบางประการที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดลำพูน พบว่า ชั่วโมงสอนของครูต่อสัปดาห์มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ

สรุปได้ว่า จำนวนคาบต่อสัปดาห์ที่ครูสอนมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ

3.3.2.6 ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน

ดับเบิลยู ดีเบวอส(W. DeBevoise 1984 : 14) ได้ให้ความหมายของผู้นำทางวิชาการ ไว้ว่า หมายถึง การกระทำที่ครูใหญ่แสดงออกหรือมอบหมายให้ผู้อื่นกระทำในอันที่จะพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน

การ์ เดวิด และมาร์กาเรต เอ โทมัส(Gary David and Margaret A. Thomas 1989:21)ได้ให้ความหมายของ ผู้นำทางวิชาการว่า หมายถึง บทบาทสำคัญของครูใหญ่ที่จะเน้นกิจกรรมในด้านการเรียนการสอน และการปฏิบัติงานในห้องเรียนของครู

อาจกล่าวได้ว่า ผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ผู้ที่มีความสามารถในการนำและบริหารคนให้กระทำกิจกรรมทางด้านวิชาการให้บรรลุผล ซึ่งจะมีผลต่อการเรียนการสอนสำหรับนักเรียน

ซามูเอล อี ครุง(Samuel E. Krung 1992:431) กล่าวถึงพฤติกรรมที่แสดงความเป็นผู้นำทางวิชาการที่สำคัญ 5 ประการของผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่

1. วางนโยบาย วัตถุประสงค์ การกิจที่จะต้องปฏิบัติอย่างชัดเจน และมีการสื่อสารให้ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนให้เข้าใจตรงกัน

2. มีการบริหารการเรียนการสอน และบริหารหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการส่งเสริมให้มีการพัฒนาหลักสูตร ช่วยเหลือครูในการสอน และการบริหารชั้นเรียน

3. ส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาตนเอง โดยจัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ

4. มีการติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน และหาวิธีการที่จะส่งเสริมให้มีการพัฒนาทั้งด้านวิชาการ และการบูรณาการทางสังคม

5. ส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศทางวิชาการในโรงเรียน

ปจรรย์ วัชชวัลคุ(2527:68-75) ได้ทำการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมที่มีขนาดอิทธิพลสูงที่สุดคือ ความเป็นผู้นำด้านวิชาการของครูใหญ่

จันทร์ธานี สงวนนาม(2533:บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จมีพฤติกรรมการเป็นผู้นำทางวิชาการมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่ยังไม่ประสบความสำเร็จ

อัญชลี ดวงกลาง(2536:174-176) ได้ทำการวิจัยพบว่า การสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียนเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

สรุปได้ว่า ความเป็นผู้นำทางวิชาการเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยทั่วไป และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ

อาจสรุปได้ว่า ตัวแปรระดับนักเรียนทั้ง 11 ตัวแปร ได้แก่ ชาวนับปีญญา ความถนัดทางภาษา พื้นความรู้เดิมทางภาษาอังกฤษ เจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษ แรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษ กลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษ การเข้าร่วมกิจกรรมภาษาอังกฤษนอก

ชั้นเรียน การเรียนรู้ภาษาอังกฤษจากสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การได้รับการส่งเสริมการ
เรียนภาษาอังกฤษจากผู้ปกครอง จำนวนปีที่เรียนภาษาอังกฤษ และแบบการเรียน และ
ตัวแปรระดับโรงเรียน ได้แก่ วุฒิทางการศึกษาของครู วิชาเอกของครู จำนวนวันที่ครูเข้าอบรม
ประสบการณ์ในการสอนของครู จำนวนคาบที่ครูสอนต่อสัปดาห์ และความเป็นผู้นำทาง
วิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. โครงการเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

4.1 แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับโครงการ

4.1.1 ความหมายของโครงการ

ประชุม รอดประเสริฐ(2529:5) กล่าวถึงความหมายของโครงการไว้ว่า " โครงการ เป็นแผนงานที่จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วยกิจกรรมย่อยหลายกิจกรรมที่ต้องใช้ทรัพยากรในการดำเนินงาน และคาดหวังว่าจะได้รับผลตอบแทนอย่างคุ้มค่า จะต้องมียุทธวิธีเริ่มต้น และจุดสิ้นสุดในการดำเนินงาน จะต้องมีวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายอย่างชัดเจน จะต้องมีพื้นที่ในการดำเนินงานเพื่อให้การบริการ และสนองความต้องการของกลุ่มบุคคลในพื้นที่นั้น และจะต้องมีบุคคลหรือหน่วยงานรับผิดชอบในการดำเนินงาน หรืออาจกล่าวได้อีกประการหนึ่งว่า โครงการเป็นการกำหนดการปฏิบัติงานในรายละเอียด ให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ "

ศุภชัย ยาวะประภา(2535:380) ได้ให้ความหมายของโครงการไว้ว่า " โครงการ คือ กิจกรรมพื้นฐานที่กำหนดขึ้น เพื่อนำวัตถุประสงค์ของหน่วยงานหรือองค์การไปปฏิบัติให้สำเร็จลุล่วงภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้แน่นอน "

เทียนฉาย กิระนันท์(2535:1) ได้ให้ความหมายของโครงการไว้ว่า " โครงการ เป็นการกระทำหรือการเตรียมการเพื่อกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรืออาจจะหมายถึง แนวความคิดในเรื่องหนึ่ง ๆ เพื่อหาทางปฏิบัติหรือดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ของเรื่องนั้น ๆ ที่แน่ชัดและมีระบบ "

สรุปได้ว่า โครงการ หมายถึง แผนงานที่จัดทำอย่างเป็นระบบอันประกอบด้วย กิจกรรมย่อยหลายกิจกรรมที่ต้องใช้ทรัพยากรในการดำเนินงาน สามารถแบ่งแยกเพื่อการวิเคราะห์ วางแผน และบริหารได้ มีวัตถุประสงค์ชัดเจน คาดหวังว่าจะได้รับผลเป็นไปตาม วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ มีจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดไว้อย่างชัดเจน

4.1.2 ลักษณะของโครงการ

ประสิทธิ์ ดงยิ่งศิริ (2527:17-22) ได้กล่าวถึงลักษณะของโครงการสรุปได้ว่าโครงการหนึ่งๆ น่าจะประกอบด้วยคุณลักษณะหรือคุณสมบัติที่สำคัญอย่างน้อย 5 ประการ คือ

- (1) วัตถุประสงค์(Objective)
- (2) ความมีเอกเทศ(Discreteness)
- (3) การกำหนดรูปแบบการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกลมกลืน(Coherent organized action)
- (4) สถานที่ตั้งโครงการ(Location)
- (5) การกำหนดจุดเริ่มต้นและสิ้นสุดของโครงการ(Scheduled beginning and terminal points)

ประชุม รอดประเสริฐ(2529:10) ได้กล่าวถึงลักษณะของโครงการที่ดีไว้ดังต่อไปนี้

- (1) แก้ปัญหาขององค์การหรือหน่วยงานได้
- (2) มีรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน สามารถดำเนินงานได้ หรือมีความเป็นไปได้สูง
- (3) มีรายละเอียดที่ต้องเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน กล่าวคือ วัตถุประสงค์ต้องสอดคล้องกับปัญหาหรือหลักการและเหตุผล วิธีการดำเนินงานต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เป็นต้น
- (4) สนองความต้องการของสังคม ของกลุ่มชนส่วนใหญ่ และนโยบายของประเทศ
- (5) มีรายละเอียดที่เข้าใจง่าย และสามารถดำเนินงานตามโครงการได้
- (6) นำไปปฏิบัติได้สอดคล้องกับแผนงานหลักขององค์การ และสามารถติดตามประเมินผลได้
- (7) กำหนดขึ้นจากข้อมูลที่มีความเป็นจริงและเป็นข้อมูลที่ได้รับการวิเคราะห์อย่างรอบคอบแล้ว
- (8) มีระยะเวลาในการดำเนินงาน กล่าวคือ จะต้องระบุวันเวลาที่เริ่มต้น และวันเวลาที่แล้วเสร็จที่แน่ชัด

สรุปลักษณะของโครงการได้ว่า โครงการเป็นกิจกรรมที่ได้รับการจัดทำขึ้น แล้วนำไปดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายของแผนงานที่กำหนดไว้ โครงการทุกโครงการที่กำหนดขึ้น จะต้องสอดคล้องและสนับสนุนแผนงาน มีรูปแบบการดำเนินงานที่จัดเตรียมไว้อย่างมีระบบ การดำเนินงานของโครงการจะต้องเป็นที่ตกลงยอมรับและรับรู้กันทุกฝ่าย โครงการทุกโครงการจะต้องมีผู้รับผิดชอบในการดำเนินการ รวมทั้งจะต้องได้รับการสนับสนุนเอาใจใส่จากผู้เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ และที่สำคัญโครงการจะต้องได้รับการตรวจสอบ และการประเมินผลอย่างจริงจัง ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานของโครงการบรรลุถึงเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

4.1.3 การวางแผนโครงการ

การวางแผนโครงการมีกระบวนการและขั้นตอนเช่นเดียวกับกระบวนการวางแผนโดยทั่วไป กล่าวคือ ประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ดังนี้ (ประชุม รอดประเสริฐ 2529:5-12)

(1) การระบุโครงการ(Project identification) หมายถึง การชี้ถึงปัญหา หลักการหรือเหตุผล ตลอดจนชื่อและวัตถุประสงค์ของโครงการที่จะต้องกำหนดขึ้นเพื่อการดำเนินงานหรือเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

(2) การศึกษาและการจัดเตรียมโครงการ(Project preparation) หมายถึง การรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ที่จะนำไปใช้ในการวางแผนโครงการ

(3) การควบคุมตรวจสอบโครงการ(Project appraisal) หมายถึง การที่คณะผู้จัดทำโครงการและผู้เกี่ยวข้องกับโครงการทำการวิเคราะห์และพิจารณาทุกลักษณะของโครงการอย่างละเอียดก่อนที่จะนำโครงการไปปฏิบัติ

(4) การตัดสินใจเลือกโครงการ(Project decision) หมายถึง การตัดสินใจนำโครงการที่ได้รับการพิจารณาวิเคราะห์อย่างรอบคอบแล้วไปใช้ รวมไปถึงการนำโครงการไปเสนอให้ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้บริหารระดับสูงกว่าตรวจสอบ และอนุมัติให้เป็นโครงการที่นำไปปฏิบัติได้

(5) การนำโครงการไปปฏิบัติ(Project implementation) หรือ การบริหาร

โครงการ(Project execution) หมายถึง การจําแนกกิจกรรมโครงการออกเป็นส่วย่อยๆ แล้วมอบหมายให้เป็นความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานภายในองค์การ และกำหนดตัวบุคคลและวิธีการในการประสานงานทั้งกับระหว่างหน่วยงานภายในองค์การและหน่วยงานนอกองค์การ

(6) การประเมินผลโครงการ(Project evaluation) หมายถึง การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพของผลงาน เพื่อการปรับปรุงแก้ไขโครงการ เพื่อตัดสินใจจะดำเนินต่อไปหรือไม่ หรือเพื่อทดสอบประสิทธิผลของโครงการว่าบรรลุหรือเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้หรือไม่

สรุปได้ว่า การวางแผนประกอบด้วยขั้นตอน 6 ขั้นตอน ได้แก่ การระบุโครงการ การศึกษาและการจัดเตรียมโครงการ การควบคุมตรวจสอบโครงการ การตัดสินใจเลือกโครงการ การนำโครงการไปปฏิบัติ และการประเมินผลโครงการ แม้จะมีการกำหนดขั้นตอนการวางแผนโครงการไว้ แต่การดำเนินงานของโครงการก็อาจจะดำเนินงานไปพร้อมๆกันในบางขั้นตอนได้โดยไม่จำเป็นต้องเป็นไปตามขั้นตอนดังกล่าว ขั้นตอนบางขั้นตอนอาจจะมาก่อนบางขั้นตอนก็ได้

4.1.4 การจัดทำโครงการ

ลักษณะการจัดทำโครงการในปัจจุบันแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ (ประชุม รอดประเสริฐ 2529:10-38 และวีระพล สุวรรณนันท 2535:4-6)

4.1.4.1 การจัดทำโครงการแบบประเพณีนิยม(Conventional Method)

การจัดทำโครงการแบบนี้ได้กระทำกันมานานแล้ว และยังเป็นที่ยอมรับกันแม้ในปัจจุบันนี้ โครงสร้างของการจัดทำโครงการในลักษณะนี้ประกอบด้วย

(1) ชื่อโครงการ หมายถึง ชื่อเรียกโครงการที่แสดงลักษณะงานที่ต้องปฏิบัติ และแสดงลักษณะเฉพาะของโครงการ

(2) หลักการและเหตุผล หมายถึง เหตุผล หลักการ และทฤษฎีต่างๆ สนับสนุนโครงการอย่างสมเหตุสมผล

(3) วัตถุประสงค์และเป้าหมาย หมายถึง ข้อความที่แสดงถึงความต้องการที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ปรากฏขึ้น เป็นข้อความที่ชัดเจน สามารถประเมินผลและวัดได้ วัตถุประสงค์เป็นทิศทางในการดำเนินงานของโครงการ ส่วนเป้าหมายเป็นรายละเอียดของการดำเนินงานตามโครงการนั้น

(4) วิธีดำเนินการ หมายถึง งานหรือภารกิจซึ่งจะต้องปฏิบัติให้บรรลุตาม วัตถุประสงค์ มักจำแนกเป็นกิจกรรมย่อยหลายกิจกรรม โดยจะแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการว่ามีกิจกรรมใดที่จะต้องทำ ทำเมื่อใด ผู้ใดเป็นผู้รับผิดชอบ และจะทำอย่างไร

(5) ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ หมายถึง ระยะเวลาตั้งแต่เริ่มต้นโครงการจนกระทั่งถึงเวลาเสร็จสิ้นโครงการว่า ใช้เวลาทั้งหมดเท่าใด โดยมักแสดงให้เห็นว่า เวลาที่ใช้เริ่มต้นตั้งแต่วัน เดือน ปีอะไร และจะแล้วเสร็จในวัน เดือน ปีอะไร

(6) งบประมาณและทรัพยากรที่ต้องใช้ หมายถึง จำนวนเงิน จำนวนบุคคล จำนวนวัสดุครุภัณฑ์ และปัจจัยอื่นๆ ที่จำเป็นต่อการดำเนินโครงการหนึ่งๆ

(7) ผู้รับผิดชอบโครงการ หมายถึง หน่วยงาน บุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่เป็นผู้รับผิดชอบในการเสนอแนะและดำเนินงานโครงการ

(8) การบริหารโครงการ หรือการประเมินผลโครงการ หมายถึง วิธีการในการควบคุมโครงการ บุคคลหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการประเมินผลโครงการ วิธีการหรือเครื่องมือที่ใช้ประเมิน และระยะเวลาในการประเมิน

(9) ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ หมายถึง ผลประโยชน์ที่พึงจะได้รับจากความสำเร็จของโครงการเมื่อโครงการได้สิ้นสุดลง และผลกระทบในทางที่ดีที่คาดว่าจะเกิดขึ้นโดยตรงและโดยอ้อมทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ

นอกจากส่วนประกอบทั้ง 9 รายการที่ได้กล่าวมาแล้ว การจัดทำโครงการแบบประเพณีนิยมยังอาจมีส่วนประกอบอื่นๆ อีกเช่น

(1.10) หน่วยงานที่ให้การสนับสนุน หมายถึง หน่วยงานที่ให้ความร่วมมือประสานงานเพื่อให้โครงการบรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

(1.11) ผู้เสนอร่างโครงการ หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เขียนและนำโครงการขึ้นเสนอให้ผู้มีอำนาจในการอนุมัติโครงการเป็นผู้พิจารณา

(1.12) ข้อเสนอแนะ หมายถึง คำแนะนำของผู้รับผิดชอบโครงการที่อาจเห็นและทราบปัญหาการดำเนินโครงการต่อหน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องให้สนับสนุนการดำเนินงานให้เป็นไปด้วยดี หรือข้อเสนอแนะอาจเป็นการชี้แจงให้เห็นถึงปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการแก้ไขเพื่อการดำเนินงานโครงการต่อไปหรือในโครงการอื่นต่อไป

รูปแบบการจัดทำโครงการแบบประเพณีนิยม

ชื่อแผนงาน.....

ชื่อโครงการ.....

หลักการและเหตุผล.....

.....

วัตถุประสงค์.....

.....

เป้าหมาย.....

.....

วิธีดำเนินการ/กิจกรรม.....

.....

.....

ระยะเวลาดำเนินการ.....

งบประมาณ/ทรัพยากร.....

ผู้รับผิดชอบโครงการ.....

หน่วยงานที่ให้การสนับสนุน.....

การประเมินผล.....

.....

ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....

.....

4.1.4.2 การจัดทำโครงการเชิงเหตุผลสัมพันธ์(Logical framework matrix)

หรือเรียกกันง่ายๆว่า การจัดทำโครงการแบบ Log Frameเป็นวิธีการจัดทำโครงการที่มีเหตุผลต่อเนื่องโดยแสดงถึงขั้นตอนการทำงานที่เป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกัน และสามารถประเมินผลภายในตัวเอง รายละเอียดของโครงการถ่ายทอดความเข้าใจ ถ่ายต่อการวิเคราะห์ และถ่ายทอดการประเมิน

โครงการแบบ Log Frame มีส่วนประกอบที่สำคัญ 4 ส่วน แต่ละส่วนประกอบด้วยตาราง ส่วนละ 4 ตาราง รวมทั้งสิ้น 16 ตาราง ในแต่ละตารางมีรายละเอียดดังนี้

(1) สารระสำคัญการดำเนินงานโดยสรุป(Narative summary : N.S.)

เป็นการชี้ให้เห็นว่าโครงการจะดำเนินไปได้ต้องมีรายละเอียดที่จะต้องกระทำ 4 ชนิด คือ

ก. วัตถุประสงค์(Program goal) หมายถึง วัตถุประสงค์ทั่วไปหรือ วัตถุประสงค์รวมของแผนงาน ข้อความที่ระบุจะเป็นข้อความกว้างๆที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนดให้

ข. ความมุ่งหมาย(Project purpose) หมายถึง วัตถุประสงค์เฉพาะของโครงการที่มุ่งเน้นให้เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามโครงการที่ได้กำหนดขึ้นเท่านั้น และจะต้องเป็นไปตามหรือสอดคล้องกับวัตถุประสงค์(Program goal) ที่ได้กล่าวมาแล้ว โดยสอดคล้องในเชิงที่เป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกัน

ค. ผลผลิตหรือผลงาน(Outputs) หมายถึง ตัวงานหรือผลงานอันเกิดจากการดำเนินงานตามความมุ่งหมายของโครงการ ผลผลิตหรือผลงานอาจปรากฏในลักษณะที่เป็นรูปธรรมหรือนามธรรมก็ได้ เช่น โรงเรียน เขื่อน คลอง ซึ่งเป็นรูปธรรมหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การฝึกอบรมซึ่งเป็นนามธรรม เป็นต้น

ง. ข้อมูลนำเข้า(Inputs) หมายถึง กิจกรรมต่างๆ และประเภทหรือชนิดของทรัพยากรที่จะต้องนำมาใช้เพื่อให้เป็นไปตามและสอดคล้องสัมพันธ์กับผลผลิตหรือผลงานของโครงการ

(2) ตัวบ่งชี้ความสำเร็จของโครงการ(Objectively verifiable indicators :O.V.I) เป็นข้อความหรือข้อมูลที่แสดงให้เห็นว่าวัตถุประสงค์ของแผนงานจะมีความเป็นไปได้

หรือประสพกับความสำเร็วย่อมต้องสอดคล้องกับข้อความหรือข้อมูลที่สามารถวัดและพิสูจน์ได้ เช่น เวลา คุณภาพ ปริมาณ และสถานที่

สถานการณ์อันเกิดขึ้นตามระยะเวลาที่กำหนดไว้จะชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จตามความมุ่งหมายของโครงการในเชิงปริมาณที่สอดคล้องตามเหตุผลกับความสำเร็จที่วัดได้ และสอดคล้องกับความมุ่งหมายของโครงการเช่นเดียวกัน

สมรรถนะ(Magnitude)ของผลผลิตหรือผลงานจะปรากฏในเชิงปริมาณตามกำหนดเวลาและสถานการณ์ที่กำหนดไว้ และเป็นไปตามประเภทหรือชนิดและปริมาณของข้อมูลนำเข้าหรือทรัพยากรที่มีอยู่รวมทั้งระดับความพยายามในการดำเนินตามกิจกรรม(Activity) แต่ละกิจกรรมที่ได้จัดเตรียมไว้

(3) แหล่งตรวจสอบและวัดความสำเร็จ(Means of verification:M.O.V.)

เป็นข้อความที่ระบุให้เห็นว่าตัวบ่งชี้ความสำเร็จในแต่ละตารางนั้นสามารถตรวจสอบหรือวัดได้จากอะไร จากข้อมูลของหน่วยงานใด และสอดคล้องกับในแต่ละขั้นตอนการดำเนินงานของโครงการหรือไม่

(4) ข้อสมมติฐานที่สำคัญ(Important assumptions : I. A.) เป็นความ

คาดหมายที่มีต่อคุณค่าของการดำเนินงานตามโครงการว่าจะก่อให้เกิดประโยชน์อะไรบ้างต่อองค์กรหรือหน่วยงานในระยะยาว ข้อความที่ระบุในแต่ละตารางจะแสดงให้เห็นว่าถ้าข้อมูลหรือปัจจัยนำเข้าเป็นเช่นนี้แล้ว ผลผลิตหรือผลงานจะต้องเป็นไปเช่นนั้น และถ้าผลงานเป็นไปเช่นนี้แล้ว ความมุ่งหมายจะต้องเป็นไปเช่นนั้น เป็นต้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โครงสร้างการจัดทำโครงการแบบ Log Frame

สาระสำคัญการ ดำเนินงานโดยสรุป (Narrative summary : NS.)	ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ ของโครงการ (Objectively verifiable indicators :OVI.)	แหล่งตรวจสอบและ วัดความสำเร็จ (Means of verification : MOV.)	ข้อสมมติฐานที่สำคัญ (Important assumptions : IA)
1-1 วัตถุประสงค์ของแผน (Program goal)	1-2 สิ่งที่แสดงถึงความ สำเร็จของ วัตถุประสงค์ของแผน	1-3 แหล่งอ้างอิงความ สำเร็จของ วัตถุประสงค์ของแผน	1-4 ผลอันเกิดจากความ สำเร็จตาม วัตถุประสงค์ของแผน ในระยะยาว
2-1 ความมุ่งหมายของ โครงการ(Project purpose) (ใช้เพียง ความมุ่งหมายเดียว)	2-2 ความสำเร็จของ โครงการตาม ความมุ่งหมาย	2-3 แหล่งอ้างอิงความ สำเร็จตามความ มุ่งหมายของโครงการ	2-4 ผลอันเกิดจากความ สำเร็จเฉพาะ ความมุ่งหมายของ โครงการ
3-1 ผลงาน(Outputs)	3-2 สมรรถนะของความ สำเร็จที่แสดงในรูป ของประเภท ปริมาณ และคุณภาพ	3-3 แหล่งอ้างอิงความ สำเร็จของงาน	3-4 สมมติฐานที่ก่อให้เกิด ความสำเร็จของแต่ละ ผลงานหรือโดยรวม
4-1 ข้อมูลนำเข้า(Inputs)	4-2 ค่าใช้จ่ายและ ทรัพยากรที่จะต้องใช้ ในแต่ละกิจกรรม	4-3 แหล่งที่มาของเงิน และทรัพยากรในแต่ ละกิจกรรม	4-4 สมมติฐานซึ่งเป็น แหล่งที่มาของ ทรัพยากร

หมายเหตุ ในแต่ละตาราง เลขตัวแรก หมายถึง ตารางตามแนวนอน และตัวเลขที่สอง หมายถึง ตารางในแนวตั้ง

สรุปเกี่ยวกับการจัดทำโครงการได้ว่า ในปัจจุบันมีการจัดทำโครงการ 2 ประเภท ได้แก่ การจัดทำโครงการแบบดั้งเดิม หรือแบบประเพณีนิยม ซึ่งเป็นการเขียนบรรยายตามหัวข้อต่างๆ เช่น หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ ฯลฯ อีกประเภทหนึ่งคือ การจัดทำโครงการแบบเหตุผลสัมพันธ์ ซึ่งเป็นการเขียนในลักษณะตารางที่แสดงความสัมพันธ์เป็นเหตุเป็นผลของโครงการอย่างชัดเจน การจัดทำโครงการทั้ง 2 ประเภทมีทั้งข้อดีและข้อจำกัด การจะพิจารณาเลือกจัดทำโครงการแบบใดขึ้นอยู่กับหน่วยงานที่จัดทำโครงการเป็นสำคัญ

4.2 หลักการเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

นักวิชาการได้เสนอความคิดเห็นและหลักการเกี่ยวกับการเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอนภาษาที่สองและภาษาต่างประเทศไว้ดังนี้

ไมเคิล เลกูทก์ และโฮเวิร์ด โทมัส(Michael Legutke and Howard Thomas 1991:49-69) ได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักการเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ดังนี้

1. บริบทและหัวข้อเรื่อง(Context and topicality) ผู้สอนจะต้องคัดเลือกและออกแบบภาระงานการเรียนซึ่งมีเนื้อหาภาษาที่ประกอบด้วยข้อเท็จจริง โครงสร้างทางภาษา และมีจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ที่ต้องสัมพันธ์อย่างเป็นระบบระหว่างประสบการณ์ของผู้เรียน (Experience) แก่นเรื่อง(Themes) และลักษณะของวัฒนธรรมของภาษาเป้าหมาย(The target culture) และต้องมีความเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน
2. ความตระหนักรู้(Awareness) ผู้สอนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศจะต้องมีความตระหนักรู้ในสิ่งต่อไปนี้ ได้แก่ เนื้อหาวิชา เนื้อหาด้านความรู้สึก เนื้อหาด้านภาษาศาสตร์ ธรรมชาติของการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และกระบวนการกลุ่ม การปฏิบัติทางจิต การรับรู้ความรู้สึกโดยตรง และลักษณะของการเริ่มมีความตระหนักที่ตรวจสอบและใคร่ครวญได้ และเทคนิควิธีที่จะเพิ่มความตระหนักรู้ให้แก่ผู้เรียน

3. ความรู้และการเรียนรู้ที่ต้องมีมาก่อน(Prior knowledge and prerequisites for learning) ผู้สอนจะต้องศึกษาประสบการณ์เดิมของผู้เรียนเสียก่อนว่ารู้จักกิจกรรมหรือเคยได้ทำกิจกรรมมาก่อนหรือไม่ ผู้สอนจะได้จัดเตรียมผู้เรียนให้มีความรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ที่เป็นพื้นฐานของการทำกิจกรรมนั้นๆ เสียก่อนที่จะให้ผู้เรียนทำภาระงานการเรียนรู้เพื่อช่วยให้การจัดการเรียนการสอนภาษาที่สองมีประสิทธิภาพเพิ่มมากยิ่งขึ้น

4. การตัดสินใจด้วยตนเองและการเลือกได้อย่างแท้จริง(Self-determination and selective authenticity) ผู้สอนจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีการตัดสินใจด้วยตนเองในระหว่างร่วมทำภาระงานการเรียนรู้และมีโอกาสเลือกกระทำกิจกรรมได้อย่างแท้จริง

5. แรงจูงใจ-การต่อต้าน(Motivation-resistance) ผู้สอนจะต้องสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียน และจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนด้วยความรอบคอบเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้เรียนเกิดการต่อต้านการเรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ

6. ภาษา-ความต้องการของผู้เรียน และผลผลิตข้อความของผู้เรียน(Language-learner needs and discorsal outcomes) ผู้สอนควรยืดหยุ่นให้ผู้เรียนใช้ภาษาตามความต้องการของผู้เรียน ไม่ใช่ให้เป็นไปตามที่ผู้สอนต้องการ แต่พยายามช่วยเหลือให้ผู้เรียนใช้ภาษาตามความต้องการของผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง

7. ความสอดคล้องกันอย่างเป็นกระบวนการ(Process relevance) ผู้สอนจึงจะต้องจัดการเรียนการสอนให้มีความสอดคล้องกันอย่างเป็นกระบวนการในการจัดการเรียนการสอนแต่ละครั้ง ซึ่งจะส่งผลทำให้การจัดการเรียนการสอนภาษาที่สองประสบความสำเร็จด้วยดี

แพทซี เอ็ม ไลท์บาวน์และนินา สปาดา(Patsy M. Lightbown and Nina Spada 1993:111-117) ได้เสนอหลักการเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอนไว้ ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ให้สนับสนุนการเลียนแบบภาษาของผู้เรียน การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแก้ไขข้อผิดพลาดในการใช้ภาษาของผู้เรียนโดยเน้นความหมายมากกว่ารูปแบบภาษา จัดการเรียนการสอนโดยเน้นการปฏิสัมพันธ์ ผู้สอนควรสร้างแรงจูงใจทางบวกต่อการเรียนภาษาที่สองให้แก่ผู้เรียน การที่โรงเรียนเริ่มต้นจัดโปรแกรมการเรียนภาษาที่สองให้เร็วขึ้นจะช่วยส่งเสริมความสำเร็จในการเรียนภาษาที่สองของผู้เรียนให้เพิ่มมากขึ้น ความผิดพลาดส่วนใหญ่

ของผู้เรียนภาษาที่สองมาจากอิทธิพลของภาษาแม่ ผู้สอนควรสอนหลักไวยากรณ์ให้แก่ผู้เรียน ครั้งละไม่เกินหนึ่งเรื่อง ผู้สอนควรสอนโครงสร้างภาษาที่ง่ายก่อนที่จะสอนโครงสร้างภาษาที่ซับซ้อน ไม่ควรแก้ไขความผิดพลาดของผู้เรียนในทันทีที่ทำผิดพลาดแต่ควรแก้ไขในเวลาต่อมา โดยไม่ทิ้งระยะเวลาให้นานนัก ผู้สอนควรใช้วิธีการที่เหมาะสมในการใช้วัสดุการเรียนการสอนที่มีโครงสร้างภาษาที่ผู้เรียนเคยเรียนมาแล้ว และที่มีโครงสร้างภาษาใหม่ ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีโอกาสมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนด้วยกันโดยการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อศึกษาข้อผิดพลาดซึ่งกันและกัน และควรพิจารณาเลือกวิธีสอนและวัสดุการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับพัฒนาการ ความสนใจ และแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน

ดักลาส เอช บราวน์ (Douglas H. Brown 1994:16-30) ได้เสนอหลักการเกี่ยวกับการเรียนและการสอนภาษา(Principles of language learning and teaching)ไว้ 12 หลักการ โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ที่สามารถนำมาใช้ในการเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษได้ ดังนี้

1. หลักการทางด้านความรู้ความเข้าใจ(Cognitive principles)

1.1 ความเป็นอัตโนมัติ(Automatation) หมายถึง การที่ผู้เรียนเรียนภาษาโดยให้ความสนใจต่อรูปแบบภาษาในลักษณะรวมเท่านั้น ไม่มีการวิเคราะห์ภาษาเป็นส่วนย่อยๆ เช่น หน่วยเสียง หน่วยคำ คำ หรือชนิดของคำ เป็นต้น

1.2 การเรียนรู้ที่มีความหมาย(Meaningful learning) การเรียนรู้ที่มีความหมาย เป็นการดูดซับความรู้ใหม่เข้ามาอยู่ในโครงสร้างและระบบความจำที่มีอยู่แล้วอย่างมีความหมาย และผลของการเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้ใหม่เข้ากับโครงสร้างทางสติปัญญาเดิม ทำให้สามารถจดจำได้อย่างแม่นยำ

1.3 การให้รางวัล(The anticipation of reward) ผู้สอนควรจะต้องพยายามให้ผู้เรียนตระหนักในรางวัลของการเรียนภาษาอังกฤษในระยะยาว โดยการชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของการเรียนภาษาอังกฤษ ความมีศักดิ์ศรี ความมีเกียรติ และความมีชื่อเสียงที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้ ประโยชน์ทางด้านวิชาการของการรู้ภาษาอังกฤษ และผลดีต่อการประกอบอาชีพในอนาคต ถ้าใช้ภาษาอังกฤษได้ดี

1.4 การสร้างแรงจูงใจภายใน(The intrinsic motivation) ผู้สอนจะต้องศึกษาว่าอะไรคือแรงจูงใจภายในของผู้เรียน แล้วจึงออกแบบกิจกรรมและใช้เทคนิคการสอนภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียน ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมด้วยความรู้สึกว่าการกิจกรรมสนุก น่าสนใจ มีประโยชน์ หรือท้าทาย

1.5 การฝึกกลวิธีการเรียน(Strategic investment) ผู้สอนต้องศึกษาว่าผู้เรียนส่วนใหญ่มีแบบการเรียนรู้แบบใด แล้วพยายามจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแบบการเรียนรู้ส่วนใหญ่ของผู้เรียน และควรรหาโอกาสฝึกกลวิธีการเรียนให้แก่ผู้เรียนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยพิจารณาเลือกฝึกกลวิธีการที่จำเป็นต้องใช้ในการเรียนภาษาอังกฤษ เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน และสอดคล้องกับบทเรียนชั้นเรียน

2. หลักการทางด้านความรู้สึกนึกคิด(Affective principle)

2.1 การควบคุมการแสดงออกทางภาษา(Language ego) ในขณะที่ผู้เรียนเรียนรู้ภาษาที่สองนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาลักษณะการคิด ความรู้สึก และการกระทำแบบใหม่ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของภาษาที่สองไปด้วย ซึ่งมีผลทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกป้องกัน (Defensiveness) และมีความรู้สึกสะกดกลั้น(Inhibitions)ต่อการเรียนภาษาที่สอง ผู้สอนจะต้องให้กำลังใจแก่ผู้เรียนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกอบอุ่น ไม่รู้สึกสิ้นหวังในการเรียนภาษาที่สอง ผู้สอนจะต้องสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาที่สองให้แก่ผู้เรียน ต้องมีการวางแผนและกำหนดโครงสร้างของกิจกรรมให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงหลักการควบคุมการแสดงออกทางภาษาของผู้เรียน ในการพิจารณาว่าควรจัดให้ผู้เรียนคนใดอยู่ในกลุ่มย่อยใด หรือทำกิจกรรมคู่กับใคร และต้องมีความอดทนต่อการควบคุมการแสดงออกทางภาษาของผู้เรียนอยู่เสมอ

2.2 ความเชื่อมั่นในตนเอง(Self-confidence) ผู้สอนจะสร้างความรู้สึกเชื่อมั่นในตนเองให้แก่ผู้เรียน เมื่อผู้เรียนได้รับมอบหมายภาระงานการเรียนแล้ว ผู้เรียนจะต้องมีความเชื่อมั่นอย่างเต็มเปี่ยมว่าตนเองมีความสามารถที่จะทำภาระงานการเรียนนั้นให้สำเร็จได้

2.3 การยอมเสี่ยง(Risk-taking) เป็นหลักการที่เน้นความสำคัญของการช่วยให้ผู้เรียนคำนวณความเสี่ยงในการที่จะพยายามใช้ภาษาทั้งในด้านการรับสารและการส่งสาร ผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาที่สอง จะต้องกล้าเสี่ยงที่จะใช้ภาษา กล้าที่จะได้รับ

การตำหนิและการชมเชยด้วยความเต็มใจ มีความพยายามที่จะส่งสารและรับสารที่เป็นภาษาที่สองด้วยความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง

2.4 ความเชื่อมโยงระหว่างภาษากับวัฒนธรรม(The language-culture connection) ภาษาและวัฒนธรรมมักจะเชื่อมโยงกันจนยากที่จะเข้าใจ ในบางครั้งจะเรียนรู้ภาษาที่สองให้สำเร็จได้ ก็ต้องเรียนรู้วัฒนธรรมของผู้พูดภาษาที่สองไปด้วย เมื่อใดที่ผู้สอนสอนภาษา ผู้สอนจะต้องสอนระบบของวัฒนธรรมประเพณี ค่านิยม และแนวทางการคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของภาษาไปด้วย

3. หลักการทางด้านภาษาศาสตร์(Linguistic principles)

3.1 อิทธิพลของภาษาแม่(The native language effect) ผู้เรียนภาษาที่สองทุกคนมักจะคิดเป็นภาษาแม่ก่อน แล้วจึงแปลจากภาษาแม่เป็นภาษาที่สอง ทำให้มีบางส่วนของภาษาแม่ที่เด่นสะดุดตา เข้ามาปะปนอยู่ในภาษาที่สอง ทำให้ขัดขวางการเรียนรู้ภาษาที่สอง ซึ่งมีผลทำให้ผู้เรียนประสบปัญหาในการเรียนรู้ภาษาที่สอง ไม่สามารถทำความเข้าใจสาร และผลิตสารด้วยภาษาที่สองอย่างไม่ถูกต้อง

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างภาษา(Interlanguage) ผู้เรียนภาษาที่สองมีแนวโน้มที่จะก้าวไปสู่กระบวนการพัฒนาภาษาอย่างเป็นระบบหรือกึ่งระบบได้โดยการใช้ประโยชน์จากข้อมูลป้อนกลับของบุคคลอื่นมาช่วยส่งเสริมการพัฒนาภายในของภาษา ผู้สอนเป็นบุคคลเพียงคนเดียวที่ผู้เรียนพูดภาษาอังกฤษด้วย ดังนั้น ผู้สอนจึงต้องเป็นผู้ให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้เรียนอย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงความรู้สึกนึกคิด และความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนด้วยว่า ผู้เรียนรู้สึกอย่างไร คิดอย่างไร เข้าใจอย่างไร และมี เหตุผลอย่างไร จึงแสดงออกทางภาษาในลักษณะเช่นนั้น

3.3 ความสามารถในการสื่อสาร(Communicative competence)ผู้สอนจะต้องพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารให้ดีที่สุดนั่น จะให้ความเอาใจใส่ต่อการนำภาษาไปใช้(Language use) ไม่ใช่เพียงการใช้ภาษาเท่านั้น(Usage) จะต้องใช้ภาษาอย่างคล่องแคล่ว(Fluency) ไม่ใช่เพียงใช้ภาษาอย่างถูกต้องเท่านั้น(Accuracy) จะต้องใช้ภาษาที่เป็นภาษาที่ใช้กันอยู่จริง(Authentic language)และเหมาะสมกับบริบท(Contexts) และจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความต้องการที่จะนำภาษาที่เรียนในห้องเรียนไปใช้ในบริบทที่เป็นชีวิตจริงด้วย

สรุปได้ว่า หลักการเรียนรู้และการสอนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ 3 ด้าน 12 ประการ ของดักลาส เอช บราวน์(Douglas H. Brown) ที่สามารถนำมาใช้ในการเสริมสมรรถภาพการเรียนรู้การสอนภาษาอังกฤษได้ ประกอบด้วย ความเป็นอัตโนมัติ การเรียนรู้ที่มีความหมาย การให้รางวัล การสร้างแรงจูงใจภายใน การฝึกกลวิธีการเรียน การควบคุมการแสดงออกทางภาษา ความเชื่อมั่นในตนเอง การยอมเสี่ยง ความเชื่อมโยงระหว่างภาษาและวัฒนธรรม อิทธิพลของภาษาแม่ ความสัมพันธ์ระหว่างภาษา และความสามารถในการสื่อสาร

4.3 โครงการเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้การสอนภาษาอังกฤษ

การจัดทำโครงการเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้การสอนภาษาอังกฤษ สามารถจัดทำได้ในหลายลักษณะ ได้แก่

4.3.1 การฝึกกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษให้กับผู้เรียน

การฝึกกลวิธีการเรียนภาษาเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการเรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ การจะฝึกกลวิธีการเรียนภาษาให้มีประสิทธิภาพจะต้องฝึกทั้งกลวิธีทางตรงหรือกลวิธีทางด้านความรู้ความเข้าใจ และกลวิธีทางอ้อมหรือวิธีการเรียนและความรู้สึกนึกคิดของผู้เรียนด้วย ผู้สอนสามารถฝึกกลวิธีให้แก่ผู้เรียนทั้งในขณะที่กำลังเรียนภาษาในห้องเรียนและแยกเป็นชั่วโมงฝึกกลวิธีโดยเฉพาะ ประเภทของการฝึกกลวิธีแบ่งออกได้ 3 ประเภท ได้แก่ การฝึกความตระหนักรู้ การฝึกกลวิธีแบบฝึกครั้งละหนึ่งกลวิธี และการฝึกกลวิธีระยะยาว สำหรับขั้นตอนในการฝึกกลวิธีการเรียนภาษาให้แก่ผู้เรียน ประกอบด้วย การเลือกฝึกกลวิธีที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและระยะเวลาที่ใช้ในการฝึก บุรณาการหลายๆกลวิธีเข้าด้วยกัน มีการเตรียมสื่อและกิจกรรม ดำเนินการฝึก ประเมินผลการฝึก และทบทวนการฝึก (Rebecca L. Oxford 1990:203-208)

การฝึกกลวิธีการเรียนภาษาเป็นที่นิยมกันในต่างประเทศอย่างกว้างขวางแต่ในประเทศไทยเพิ่งเริ่มต้นดำเนินการวิจัย เช่น ในงานวิจัยของ วัฒนาพร รั้งับทุกษ์(2536) และ พิทักษ์ นิลนพคุณ(2539)

4.3.2 โปรแกรมการปฏิบัติเพื่อเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษนอกเวลาเรียน

ดักลาส เอช บราวน์(Douglas H. Brown 1989:Preface) ได้กล่าวถึงการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศสรุปได้ว่า การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศด้วยการทำกิจกรรมในชั้นเรียน การเรียนจากหนังสือเรียน และการให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัด ไม่เพียงพอที่จะช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาต่างประเทศ ผลงานวิจัยหลายเรื่องพบว่า ผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาต่างประเทศใช้เวลาในการศึกษานอกห้องเรียนมาก โดยผู้เรียนจะทำกิจกรรมต่างๆ นอกห้องเรียน ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนของแต่ละบุคคล การหาโอกาสฝึกหัดใช้ภาษาต่างประเทศตามวัตถุประสงค์การเรียนของแต่ละบุคคล การวิเคราะห์ข้อผิดพลาดอย่างเป็นระบบ และการพัฒนากลไก เทคนิควิธี และเกมจำนวนมาก เพื่อพัฒนาตนเองให้ประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาต่างประเทศ

บทเรียนในโปรแกรมการปฏิบัติเพื่อเสริมการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศนอกเวลาเรียน จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ตระหนักรู้เกี่ยวกับความสามารถของตนเอง ไม่เกิดความวิตกกังวลว่าจะใช้ภาษาผิดพลาด ปลูกฝังคุณสมบัติที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนภาษาต่างประเทศ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนฝึกใช้ภาษาต่างประเทศทั้งในและนอกห้องเรียนอย่างถูกวิธี รู้จักนำภาษาต่างประเทศที่เรียนในห้องเรียนมาใช้ในการเขียนบันทึกประจำวัน รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เขียนบันทึกประจำวัน(A diary) หรือบันทึกส่วนตัว(A journal) ได้ดี และได้ฝึกความรับผิดชอบในการทำกิจกรรมตามโปรแกรม หากผู้เรียนทำกิจกรรมตามที่โปรแกรมแนะนำได้อย่างครบถ้วนแล้ว เชื่อมั่นได้ว่าผู้เรียนจะประสบความสำเร็จในการเรียนภาษา

ต่างประเทศ ผู้สอนหรือผู้ปกครองอาจช่วยเหลือผู้เรียนในการปฏิบัติตามโปรแกรมการปฏิบัติ เพื่อเสริมการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศนี้ก็ได้ โดยสนับสนุนให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดทำบทเรียน แต่ละบท และให้คำแนะนำในกรณีที่ผู้เรียนไม่เข้าใจและซักถามก็ได้

โปรแกรมการปฏิบัติเพื่อเสริมการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศนอกเวลาเรียนช่วย ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศให้แก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี สามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือ ในการเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่สอดคล้องกับตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ เช่น เซวาน์ปัญญา แบบการเรียน กลวิธีการเรียนภาษา ฯลฯ สอดคล้องตามหลักการเสริมประสิทธิภาพการเรียนภาษาต่างประเทศ รวมทั้งเหมาะสมกับผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาเป็นอย่างยิ่ง แม้ว่าโปรแกรมการปฏิบัติเพื่อเสริม การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศนอกเวลาเรียนจะมีการใช้กันอย่างกว้างขวางในต่างประเทศแต่ ไม่พบว่ามีการสร้างขึ้นมาใช้ในประเทศไทย

4.3 ศูนย์การเรียนรู้(Learning centers)

ดักลาส เอช บราวน์(Douglas H. Brown 1994:212-213) ที่ได้เสนอความคิดให้ ทุกโรงเรียนจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้สำหรับให้ผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศได้ศึกษา หาความรู้เกี่ยวกับภาษาอังกฤษที่เรียน เนื่องจากผู้เรียนไม่ได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีการใช้ ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน มีโอกาสน้อยมากที่จะได้ใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตจริง ดังนั้น โรงเรียนจึงควรจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้อยู่ใน สภาพแวดล้อมที่คล้ายคลึงกับประเทศเจ้าของภาษา ได้มีโอกาสเรียนรู้วัฒนธรรมของเจ้าของ ภาษา และมีโอกาสใช้ภาษาอังกฤษนอกห้องเรียนบ้าง ในศูนย์การเรียนรู้ควรมีวัสดุการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษที่ส่งเสริมทักษะภาษาอังกฤษ ได้แก่ เครื่องบันทึกเสียงและเทปบันทึกเสียง เครื่องรับโทรทัศน์ เครื่องเล่นวีดิทัศน์ และวีดิทัศน์ เครื่องคอมพิวเตอร์ หนังสือ วารสาร นิตยสาร ที่เป็นภาษาอังกฤษ ป้ายนิเทศแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาต่างๆ เป็นต้น

ในปัจจุบันนี้ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษานั้น กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้จัดตั้งศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ(English Resource and Instruction Center or ERIC) ขึ้นในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค โดยได้จัดตั้งขึ้นใน โรงเรียนที่มีความพร้อมทางด้านบุคลากร อาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ก่อนเป็นอันดับแรก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นสถานที่ฝึกงานและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในด้านการเรียน การสอนภาษาอังกฤษโดยมีเลขานุการศูนย์เป็นผู้ประสานงาน ให้แหล่งให้บริการด้านเอกสาร และวัสดุอุปกรณ์การสอนภาษาอังกฤษแก่ครูภาษาอังกฤษในพื้นที่เป้าหมาย เป็นสถานที่จัด ประชุมสัมมนาแสดงผลงาน เอกสาร และจัดกิจกรรมพิเศษด้านต่างๆที่เกี่ยวกับการเรียน การสอนภาษาอังกฤษตามควรแก่โอกาส และเป็นศูนย์ศึกษา ค้นคว้า วิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษของครูและนักเรียน สิริวรรณ แป้นนรินทร์ (2536:265-274) ได้ทำการวิจัย เกี่ยวกับผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษดังกล่าว ปรากฏว่า ศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่ตั้งอยู่ในส่วนกลางและในโรงเรียนมัธยมศึกษา ประจำจังหวัดสามารถดำเนินงานได้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ แต่ศูนย์พัฒนาการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษที่ตั้งอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอส่วนหนึ่งยังคงมีปัญหาทางด้าน บุคลากรและงบประมาณ ไม่สามารถดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ทุกข้อได้

แม้ว่าศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจะมีวัตถุประสงค์ที่มุ่งจัดขึ้นสำหรับ ครู ซึ่งแตกต่างจากศูนย์การเรียนรู้ซึ่งมุ่งจัดขึ้นสำหรับนักเรียนเป็นสำคัญ แต่สำหรับโรงเรียนที่ เป็นที่ตั้งของศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแล้ว นักเรียนของโรงเรียนนั้นก็ย่อมจะมี โอกาสได้ใช้ประโยชน์จากวัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ในศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วย ก็สามารถือได้ว่าเป็นทั้งศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษและศูนย์การเรียนรู้ด้วย

4.3.4 การจัดชุมนุมภาษาอังกฤษ

สุสติ ภูอินทร์ (2530:964-973) ได้กล่าวถึงการจัดชุมนุมภาษาอังกฤษ สรุป ได้ว่า การจัดชุมนุมภาษาอังกฤษเป็นการเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่

เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนมาก นักเรียนเป็นผู้ดำเนินการเกี่ยวกับจัดตั้งชุมนุมภาษาอังกฤษโดยมีผู้บริหารโรงเรียนและครูให้การสนับสนุนและเป็นที่ยอมรับ นักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกจัดกิจกรรมต่างๆโดยให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมให้มากที่สุด และกิจกรรมที่จัดขึ้นต้องเป็นกิจกรรมที่ให้ทั้งความรู้ ประสบการณ์เพิ่มขึ้น และความสนุกสนานแก่นักเรียนด้วย รวมทั้งเป็นกิจกรรมที่จัดกันอยู่แล้วในโรงเรียนส่วนใหญ่

ประเทศไทยได้มีการจัดชุมนุมภาษาอังกฤษขึ้นในโรงเรียนกันอย่างกว้างขวาง ชูศรี เฉลิมเกียรติสกุล(2528 : 287-293) ได้ทำการวิจัยเรื่อง โครงการเสนอเพื่อจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ได้พบว่า กิจกรรมชุมนุมภาษาอังกฤษ เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ และมีการจัดกันอยู่แล้วในเกือบทุกโรงเรียน

อาจสรุปได้ว่า การจัดทำโครงการเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสามารถจัดทำได้หลายลักษณะ ได้แก่ การฝึกกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษให้กับผู้เรียน โปรแกรมการปฏิบัติเพื่อเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษนอกเวลาเรียน ศูนย์การเรียนรู้ และการจัดชุมนุมภาษาอังกฤษ โครงการแต่ละชนิดก็มีขั้นตอนการดำเนินงานที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะเฉพาะของแต่ละโครงการ การจัดทำโครงการเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่จัดกันมากที่สุดในประเทศไทย คือ การจัดชุมนุมภาษาอังกฤษ รองลงมาก็คือ ศูนย์การเรียนรู้ซึ่งเริ่มมีการจัดกันบ้างแต่ก็ไม่มากนัก สำหรับการฝึกกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษให้แก่ผู้เรียนนั้น เพิ่งเริ่มต้นทำการวิจัย และสำหรับโปรแกรมการปฏิบัติเพื่อเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษนอกเวลาเรียนยังไม่มีการจัดขึ้นในประเทศไทย การจะเลือกว่าจะจัดทำโครงการเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในลักษณะใดนั้น ขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาของแต่ละโรงเรียน เช่น ถ้านักเรียนยังขาดกลวิธีในการเรียนภาษาอังกฤษ โรงเรียนก็อาจจะดำเนินการฝึกกลวิธีเรียนภาษาอังกฤษให้กับผู้เรียน เป็นต้น

5. กิจกรรมภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียน

5.1 แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา(กรมวิชาการ 2534 : 1-9)

กิจกรรมที่กำหนดไว้ในโครงสร้างของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) หมายถึง การปฏิบัติงานร่วมกันของผู้เรียนเป็นกลุ่มๆ ตามความสนใจและความถนัด มิใช่กิจกรรมที่ผู้สอนจัดขึ้นเพื่อผู้เรียนในการเรียนวิชาต่างๆ ซึ่งผู้เรียนจะต้องเรียนและสอบให้ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด แต่เป็นการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน โดยผู้เรียนช่วยกันคิด ช่วยกันทำ และช่วยกันแก้ปัญหา อันจะเป็นการปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดีในการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย การจัดให้มีกิจกรรมที่สนใจร่วมกันจะทำให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนหลายประการ เช่น

1. ผู้เรียนได้มีโอกาสค้นพบความสนใจและความถนัดที่แท้จริงของตนเองซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในตนเอง
2. ผู้เรียนได้มีโอกาสค้นพบว่าตนเองเหมาะสมกับบทบาทใดในกลุ่ม และยอมรับบทบาทนั้น
3. ผู้เรียนมีความรักและผูกพันกับโรงเรียน รู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน
4. ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกนิสัยที่ดีของการอยู่ในสังคม เช่น การยอมรับผู้อื่น ความอดทน การถนอมน้ำใจกัน เป็นต้น

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521(ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ได้กำหนดให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมภาคเรียนละ 5 คาบต่อสัปดาห์ โดยแยกประเภทของกิจกรรมดังนี้

1. กิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งแบ่งออกเป็น
  - 1.1 กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี หรือยุวภาษาชาติ หรือผู้นำเพื่อประโยชน์ ใช้เวลาในการทำกิจกรรม 1 คาบต่อสัปดาห์ต่อภาค
  - 1.2 กิจกรรมอื่นๆ ที่โรงเรียนสามารถเลือกจัดให้แก่ผู้เรียน ใช้เวลาในการทำกิจกรรม 1 คาบต่อสัปดาห์ต่อภาค
2. กิจกรรมแนะแนว หรือกิจกรรมแก้ปัญหา หรือกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ ใช้เวลาในการทำกิจกรรม 1 คาบต่อสัปดาห์ต่อภาค
3. กิจกรรมอิสระของผู้เรียน ใช้เวลาในการทำกิจกรรม 2 คาบต่อสัปดาห์ต่อภาค

ในงานวิจัยนี้จะกล่าวถึงเฉพาะกิจกรรมที่ 1.2 กิจกรรมอื่นๆ ที่โรงเรียนสามารถเลือกจัดให้แก่ผู้เรียนเท่านั้น

5.1.1 จุดประสงค์ของการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา มีดังนี้

- 5.1.1.1 เพื่อเสริมความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติมจากการเรียนวิชาต่างๆ
- 5.1.1.2 เพื่อให้รู้จักและเข้าใจตนเอง สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้
- 5.1.1.3 เพื่อเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพและพัฒนาลักษณะนิสัยให้มีความรับผิดชอบ มีความสามัคคี มีระเบียบวินัย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น และรู้จักใช้เวลาให้เป็นประโยชน์

5.1.1.4 เพื่อให้มีความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

5.1.2 หลักเกณฑ์การจัดกิจกรรมในสถานศึกษา มีดังนี้

5.1.2.1 จะต้องเป็นไปตามนโยบายหลักของรัฐบาล ในการดำเนินงานพัฒนาการศึกษาเพื่อส่งเสริมความเจริญและความมั่นคงของชาติ

5.1.2.2 จะต้องเป็นไปเพื่อวางรากฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

5.1.2.3 จะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมนักเรียนให้มีระเบียบวินัยในตนเอง

5.1.2.4 จะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักเรียนและครู

5.1.2.5 จะต้องปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ

5.1.2.6 จะต้องมีโครงการและระเบียบข้อบังคับของกิจกรรม โครงการ และระเบียบข้อบังคับจะต้องเป็นของสถานศึกษา

5.1.2.7 ทุกกิจกรรมจะต้องมีครู อาจารย์ในโรงเรียนเข้าร่วมรับผิดชอบดำเนินการ

5.1.2.8 บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมจะต้องเป็นบุคคลที่ปัจจุบันอยู่ในสถานศึกษานั้น เว้นแต่วิทยากรให้อยู่ในดุลพินิจของหัวหน้าสถานศึกษา

5.1.2.9 การจัดให้เลือกกิจกรรมใดๆ หรือไม่ ให้อยู่ในดุลพินิจของหัวหน้าสถานศึกษานั้นๆ

5.1.2.10 ให้สถานศึกษาควบคุมเรื่องการจ่ายเงินหรือพัสดุของอื่นๆ ให้เป็นการประหยัดและเป็นไปตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อความมั่นคงและปลอดภัยของชาติ

5.1.2.11 ในกรณีที่หัวหน้าสถานศึกษาพิจารณาเห็นว่ากิจกรรมใดๆ ไม่เหมาะสม มีการกระทำหรืออาจนำมาซึ่งภัยอันตรายต่อความมั่นคงของชาติ ให้หัวหน้าสถานศึกษาสั่งยกเลิกกิจกรรมนั้น

5.1.3 แนวดำเนินการในการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา

โรงเรียนควรจัดกิจกรรมหลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเลือกได้กว้างขวางตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน

5.1.3.1 บทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

(1) ผู้บริหารโรงเรียน มีบทบาทและความรับผิดชอบในการจัดกิจกรรม ได้แก่ กำหนดระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการจัดกิจกรรม กำหนดกิจกรรมให้อยู่ในสายงานวิชาการของโรงเรียนและกำหนดให้ครูทุกคนมีหน้าที่รับผิดชอบเป็นที่ปรึกษากิจกรรมคนละอย่างน้อย 1 กิจกรรม จัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมให้ จัดอาคาร สถานที่ ที่เหมาะสมให้ ติดตาม ดูแลการจัดกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ รายงานการจัดกิจกรรมในแต่ละภาคเรียนให้เจ้าสังกัดทราบ และสนับสนุนการจัดประชุมปรึกษาหารือระหว่างครูที่ปรึกษากิจกรรม เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด

(2) หัวหน้าหมวดกิจกรรม มีบทบาทและความรับผิดชอบในการจัดกิจกรรม ได้แก่ ตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนและความถนัดของบุคลากร ตรวจสอบความต้องการและจำนวนนักเรียนที่จะเลือกกิจกรรมต่าง ๆ ทำโครงการจัดกิจกรรมตลอดภาคเรียน เสนอแผนการจัดประชุมสัมมนาครูที่ปรึกษากิจกรรมเกี่ยวกับวิธีการจัดและแนวดำเนินการอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เสนอแผนในการจัดประชุมครูที่ปรึกษากิจกรรมเพื่อปรึกษาหารือในระหว่างการจัดกิจกรรม อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ประมาณการค่าใช้จ่ายเงินงบประมาณในการจัดกิจกรรมตลอดปีการศึกษา เสนอขออนุมัติโครงการจัดกิจกรรม แจ้งให้ครูที่ปรึกษากิจกรรมและผู้เรียนทราบถึงรายการกิจกรรมที่จะจัดในแต่ละภาคเรียน กำหนดระยะเวลา และสถานที่สำหรับการสมัครเข้าร่วมกิจกรรม พิจารณาและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนการจัดกิจกรรมซึ่งครูที่ปรึกษากิจกรรมส่งมาเพื่อขออนุมัติ ควบคุมการดำเนินการจัดกิจกรรมทุกรายการให้อยู่ในระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา รวบรวมผลการประเมินการจัดกิจกรรมทุกรายการเสนองานวัดผลของโรงเรียน และเป็นที่ปรึกษาของครูที่ปรึกษากิจกรรมและจัดประชุมปรึกษาหารือเป็นระยะๆ ตามความเหมาะสม

(3) ครูที่ปรึกษากิจกรรม มีบทบาทและความรับผิดชอบ ได้แก่ จัดทำแผนการจัดกิจกรรมเพื่อส่งให้หัวหน้าหมวดกิจกรรม ร่วมประชุมหรือเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมตามแผนงานที่หัวหน้าหมวดกิจกรรมกำหนด ร่วมประชุมหรือเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมตามแผนงานที่หัวหน้าหมวดกิจกรรมกำหนด ประชาสัมพันธ์ให้ผู้เรียนเข้าใจจุดมุ่งหมายและแนวการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรม ดำเนินการรับสมัครสมาชิก ปฐมนิเทศสมาชิกเกี่ยวกับข้อปฏิบัติของการเข้าร่วมกิจกรรม จัดให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการ วางแผนการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมร่วมกับสมาชิก เพื่อเสนอขออนุมัติต่อหัวหน้าหมวดกิจกรรมเป็นที่ปรึกษาช่วยเหลือและร่วมทำกิจกรรมกับสมาชิกอย่างใกล้ชิด และบันทึกผลการประเมิน

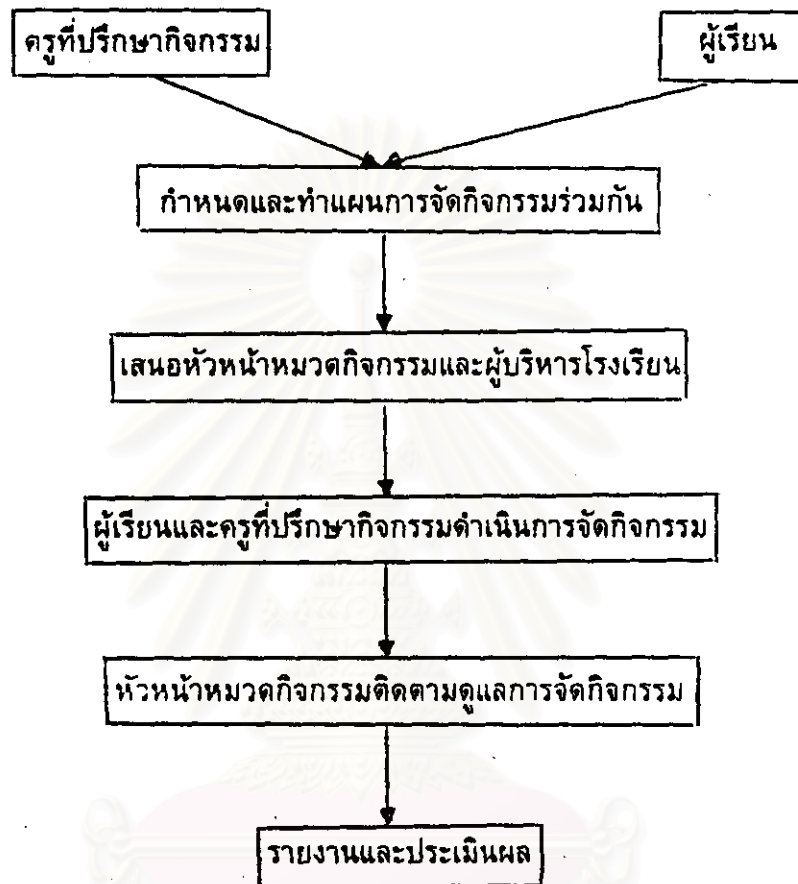
(4) นักเรียน มีบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบ คือ แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระในการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมร่วมกับครูที่ปรึกษากิจกรรม และเลือกกิจกรรมในแต่ละภาคเรียนอย่างหลากหลาย และเมื่อตัดสินใจเลือกกิจกรรมใดแล้ว หากมีความประสงค์จะเปลี่ยนไปเข้าร่วมกิจกรรมอื่น ควรหารือครูที่ปรึกษากิจกรรม หากครูที่ปรึกษากิจกรรมเห็นด้วยก็ดำเนินการเปลี่ยนกิจกรรมตามระเบียบที่โรงเรียนกำหนด เช่น ยื่นคำร้องต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ควรปรับจัดทำภายในสัปดาห์ที่สองของภาคเรียน เพื่อจะได้มีเวลาปรับตัวให้ทันกับกิจกรรมใหม่

5.1.3.2 การประเมินผลการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา

ในระหว่างการทำกิจกรรม ครูที่ปรึกษาเป็นผู้ประเมินและบันทึกผลการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียน

อาจสรุปแนวดำเนินการในการจัดกิจกรรมเป็นแผนภูมิดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 6 : แนวดำเนินการในการจัดการกิจกรรมในสถานศึกษา

อาจสรุปได้ว่า หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้กำหนดให้ผู้เรียนจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมในโรงเรียนภาคเรียนละ 5 คาบต่อสัปดาห์ ประกอบด้วย (1) กิจกรรมตามระเบียบฯ คือ ได้แก่ กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี หรือยุวกาชาด 1 คาบ และกิจกรรมอื่นๆ 1 คาบ (2) กิจกรรมแนะแนวหรือกิจกรรมแก้ปัญหาหรือกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ 1 คาบ และ(3) กิจกรรมอิสระของผู้เรียน 2 คาบ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติมจากการเรียนวิชาต่างๆ และพัฒนาลักษณะนิสัยของผู้เรียน การจัดการกิจกรรมต่างๆ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด โดยมีบุคลากรของโรงเรียน ได้แก่

ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดกิจกรรม ครูที่ปรึกษากิจกรรม และนักเรียนร่วมมือกันจัดกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ และโรงเรียนควรจัดกิจกรรมหลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเลือกได้กว้างขวางตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน

5.2 กิจกรรมภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียน

กิจกรรมภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียน เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นพิเศษนอกเวลาเรียนตามความสนใจของนักเรียน และนักเรียนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ตามความสมัครใจ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาอังกฤษ ส่งเสริมการแสดงออกของนักเรียน และเพิ่มพูนความรู้ทางวัฒนธรรม(มุสฎี กุฎอินทร์ 2530 : 959)

สรุปลักษณะของกิจกรรมภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียน ได้ดังนี้

1. เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นนอกเหนือจากหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้สมบูรณ์
2. เป็นกิจกรรมเพื่อเสริมประสบการณ์ของนักเรียน
3. เป็นกิจกรรมที่ไม่มีการให้คะแนน
4. เป็นกิจกรรมที่ครูและนักเรียนร่วมกันจัด
5. เป็นกิจกรรมที่จัดนอกเวลาเรียน
6. เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าร่วมตามความสมัครใจ ไม่มีการบังคับ

5.2.1 ความสำคัญของกิจกรรมภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียน

ดักลาส เอช บราวน์(Douglas H. Brown 1989 : Preface) ได้กล่าวถึงความสำคัญของกิจกรรมภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียนไว้สรุปได้ว่า การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศด้วยการทำกิจกรรมในชั้นเรียน การเรียนจากหนังสือเรียน และการให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดไม่เพียงพอที่จะช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาต่างประเทศ ผลงานวิจัยหลายเรื่องพบว่า ผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาต่างประเทศใช้เวลาในการศึกษานอกห้องเรียนมาก โดยผู้เรียนจะทำกิจกรรมต่างๆ นอกห้องเรียน เช่น การหาโอกาสฝึกหัดใช้ภาษาต่างประเทศ การวิเคราะห์ข้อผิดพลาดของตนเองอย่างเป็นระบบ การพัฒนากลไก เทคนิควิธี และเกมต่างๆ เพื่อพัฒนาตนเองให้ประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาต่างประเทศ

5.2.2 จุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียน มีดังนี้

(หน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษาอ้างถึงใน ชูศรี เฉลิมเกียรติสกุล 2528 : 43)

5.2.2.1 เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้และได้รับประสบการณ์ทางภาษาอังกฤษอย่างกว้างขวาง เป็นการพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษให้ดียิ่งขึ้น

5.2.2.2 เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสได้ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อความหมาย

5.2.2.3 เพื่อให้ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ

5.2.2.4 เพื่อฝึกให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกัน มีความรับผิดชอบ รู้จักปรับตัว รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง เป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางสังคมของนักเรียน และส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีในหมู่คณะ

5.2.2.5 เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และได้แสดงความสามารถพิเศษทางภาษาอังกฤษ ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์ต่างๆ เป็นการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย

5.2.2.6 เพื่อให้ นักเรียนได้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีคุณค่า และทำให้นักเรียนได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินในกิจกรรมที่จัดขึ้น

5.2.2.7 เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับศิลปะและขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ตลอดจนชีวิตความเป็นอยู่ของชนชาติเจ้าของภาษา

5.2.3 ลักษณะการจัดกิจกรรมภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียนที่จัดในโรงเรียน

ลักษณะการจัดกิจกรรมภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียนที่จัดในโรงเรียนทั่วไปมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละโรงเรียนทางด้านงบประมาณ บุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ และสภาพแวดล้อมต่างๆ ของโรงเรียน

ปิยะนุช แสงวันดี (2535 : 35) ได้เสนอลักษณะการจัดกิจกรรมภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียนไว้ 5 ลักษณะ ได้แก่

- (1) การเล่นเกมภาษาอังกฤษ
- (2) การแสดงละครประกอบเรื่องสั้น
- (3) การร้องเพลงภาษาอังกฤษ
- (4) การเชิญชาวต่างประเทศมาสนทนาภาษาอังกฤษกับนักเรียน
- (5) การฉายภาพยนตร์หรือเปิดเทปบันทึกเสียงภาษาอังกฤษ

มีผู้ทำวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียนไว้บ้าง ได้แก่

ชูศรี เฉลิมเกียรติสกุล(2528:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา พบว่า อาจารย์และนักเรียนมีความเห็นว่า การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้และทักษะทางภาษาอังกฤษดีขึ้น ผู้ริเริ่มและดำเนินการจัดกิจกรรม คือ อาจารย์ในหมวดวิชาภาษาอังกฤษ โรงเรียนมักจัดกิจกรรมประเภทส่งเสริมการฟัง การพูด การเขียน และกิจกรรมส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมวัฒนธรรม ตลอดจนชีวิตความเป็นอยู่ของชนชาติเจ้าของภาษา ส่วนกิจกรรมประเภทส่งเสริมการอ่าน จัดน้อยมาก

ปิยะนุช แสงวัฒน์(2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนดาพระยา จังหวัดปราจีนบุรีที่มีต่อกิจกรรมชมรมภาษาอังกฤษ พบว่า นักเรียนมีทัศนคติระดับดีต่อกิจกรรมชมรมภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 14 กิจกรรม และมีทัศนคติระดับดีต่อกิจกรรมที่เหลืออีก 4 กิจกรรม และนักเรียนร้อยละ 95.45 มีความเห็นว่า การเข้าร่วมกิจกรรมทำให้เกิดความเข้าใจและเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตย เกิดความซาบซึ้งในคุณค่า ดำรงไว้ และส่งเสริมเอกลักษณ์ วัฒนธรรมอันดีงามของชาติไทย และรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

5.4 กิจกรรมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2539 (กรมวิชาการ 2539 : 81) มุ่งพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์จริง เพื่อการศึกษา ต่อ การประกอบอาชีพ และการเข้าสู่สังคมโลก โดยพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ความสามารถทางภาษาอังกฤษ มีเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษเป็นสำคัญ อีกทั้งมีความมั่นใจ กล้าแสดงออก ความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษได้ในสถานการณ์จริง ประกอบด้วยความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อเข้าสู่สังคมและวัฒนธรรม และความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความอย่างถูกต้องตามหลักภาษา และเหมาะสมกับสถานการณ์การใช้ การจัดการเรียนการสอนเพื่อที่จะให้ผู้เรียนมีความสามารถดังกล่าวได้นั้นจำเป็นจะต้องอาศัยองค์ประกอบหลายประการ องค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่ง คือ กิจกรรมภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียน เพราะจะ

ช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกใช้ภาษาอังกฤษ และในระหว่างที่ทำกิจกรรมด้วยกัน ผู้เรียนก็จะได้สร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกันระหว่างผู้เรียนด้วยกันและกับครูสอน ซึ่งความสัมพันธ์นี้ก่อให้เกิดบรรยากาศที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากขึ้น และกล้าแสดงออกมากขึ้น

วิลเลียม ลิตเติลวูด (William Littlewood 1983:20-21) ได้แบ่งกิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารออกเป็น 2 ประเภท คือ กิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารตามวัตถุประสงค์และสถานการณ์ของการสื่อสาร และกิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการปฏิสัมพันธ์ในสังคม

5.4.1 กิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารตามวัตถุประสงค์และสถานการณ์ของการใช้ภาษา

เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้เรียนใช้ภาษาเป็นสื่อในการทำกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยผู้เรียนจะต้องพยายามใช้ภาษาเท่าที่ตนสามารถใช้ได้เพื่อสื่อความหมายให้เข้าใจกันให้มากที่สุด ในการทำกิจกรรมประเภทนี้ ผู้เรียนไม่จำเป็นจะต้องใช้ภาษาที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์หรือเหมาะสมกับสถานการณ์เสมอไป ความสำเร็จของการทำกิจกรรมจะวัดจากการที่ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้สอนอาจจัดกิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารตามวัตถุประสงค์ได้หลายๆ แบบ แต่ก็มีหลักการที่สำคัญ คือ ผู้สอนต้องกำหนดสถานการณ์ให้ผู้เรียนเกิดความจำเป็นที่จะต้องใช้ภาษาเพื่อหาข้อมูลที่ตนเองยังขาดอยู่ หรือเพื่อแก้ปัญหาบางอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้ (สุมิตรา อังวัฒนกุล 2540:123-196)

5.4.1.1 กิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารตามวัตถุประสงค์

(1) กิจกรรมการแลกเปลี่ยนข้อมูลในวงจำกัด(Sharing Information with Restricted Cooperation)

กิจกรรมแบบนี้อาจเป็นงานคู่(Pair work) หรือนานกลุ่ม(Group work) ก็ได้ ผู้เรียนแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มจะได้รับข้อมูลเพียงส่วนหนึ่งและจะต้องแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ตนมีกับเพื่อนหรือหาข้อมูลจากกันและกันด้วยการถาม-ตอบ จึงจะมีข้อมูลที่ครบถ้วนได้ และในการถาม-ตอบนั้น ผู้ตอบจะให้ข้อมูลก็ต่อเมื่อผู้ถามใช้วิธีถามตามที่กำหนดไว้แล้วเท่านั้น กิจกรรม การแลกเปลี่ยนข้อมูลในวงจำกัดนี้เหมาะสำหรับนักเรียนในระดับต้น เพราะเป็นการฝึกการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารอย่างง่าย ๆ ตามรูปแบบภาษาที่กำหนดไว้ให้แล้ว

(2) กิจกรรมการแลกเปลี่ยนข้อมูลในวงกว้าง(Sharing Information with Unrestricted Cooperation)

กิจกรรมแบบนี้มีลักษณะคล้ายคลึงกับกิจกรรมการแลกเปลี่ยนข้อมูลในวงจำกัด คือ อาจเป็นงานคู่หรือเป็นงานกลุ่มก็ได้ และนักเรียนจะต้องแลกเปลี่ยนหรือหาข้อมูลเพิ่มเติมจากเพื่อนเช่นเดียวกัน แต่ในการทำกิจกรรมแบบนี้ นักเรียนจะมีอิสระในการใช้ภาษามากกว่า กล่าวคือ แทนที่นักเรียนจะใช้เฉพาะวิธีถาม-ตอบตามที่กำหนดไว้ นักเรียนสามารถใช้วิธีการพูดอย่างอื่นได้ตามที่คิดว่าเหมาะสม เช่น พูดบรรยาย ให้ข้อเสนอแนะ ขอให้อธิบายเพิ่มเติม ฯลฯ ซึ่งจะทำให้นักเรียนได้ฝึกใช้ภาษาในลักษณะที่กว้างขึ้น

(3) กิจกรรมการแลกเปลี่ยนข้อมูลและหาข้อสรุปจากข้อมูล(Sharing and Processing Information)

กิจกรรมแบบนี้มีลักษณะคล้ายกับการเล่นต่อภาพ(Jigsaw) คือ นักเรียนแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มจะได้รับข้อมูลคนละส่วนซึ่งแตกต่างกันไป ชั้นแรก นักเรียนจะต้องแลกเปลี่ยนข้อมูลกันก่อน จนกระทั่งได้ภาพรวมของข้อมูลทั้งหมด จากนั้นจึงนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการแก้ปัญหาหรือหาข้อสรุปอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กำหนดไว้ ตัวอย่างเช่น นักเรียนแต่ละคนได้รับรูปภาพที่แตกต่างกันคนละ 1 รูปภาพ นักเรียนต้องผลิตกันบรรยายเหตุการณ์ในรูปภาพของตนให้เพื่อนในกลุ่มฟังจนเป็นที่เข้าใจกัน หลังจากนั้น ทุกคนจึงร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นว่ารูปภาพเหล่านั้นควรเรียงลำดับก่อนหลังอย่างไร จึงจะแสดงถึงลำดับเหตุการณ์ที่ถูกต้องได้ ในการทำกิจกรรมแบบนี้ นักเรียนไม่อาจคาดการณได้ว่าสมาชิกคนอื่นในกลุ่มจะมีความคิดเห็นอย่างไร ดังนั้น นักเรียนจะต้องใช้ความรู้ความสามารถทางภาษาเท่าที่ตนมีอยู่มาใช้ในการสื่อสาร เพราะนักเรียนจะต้องพูดในหลายลักษณะ เช่น พูดอธิบาย แสดงความคิดเห็น พูดขัดจังหวะ หรือคัดค้าน เป็นต้น

(4) กิจกรรมการหาข้อสรุปจากข้อมูล(Processing Information)

กิจกรรมแบบนี้เป็นงานคู่หรืองานกลุ่มก็ได้ นักเรียนทุกคนจะได้รับข้อมูลครบถ้วนเหมือนกันหมด จึงไม่จำเป็นต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกันดังกิจกรรมอื่นๆที่ผ่านมา แต่นักเรียนจะต้องร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้รับ หรือประเมินข้อมูลนั้นเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจ หรือแก้ปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่ง กิจกรรมแบบนี้มีลักษณะคล้ายคลึงกับการแก้ปัญหาทั่วไปในชีวิตจริง ซึ่งเรามักจะปรึกษาหารือผู้อื่นก่อนที่จะตัดสินใจ

5.4.1.2 กิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการปฏิสัมพันธ์ในสังคม

เป็นกิจกรรมที่มีจุดมุ่งหมายคล้ายคลึงกับกิจกรรมประเภทแรกในแง่ที่มุ่งให้ผู้เรียนใช้ภาษาเป็นสื่อในการทำกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ แต่กิจกรรมประเภทนี้จะกำหนดสถานการณ์และบทบาทของผู้เรียนไว้ด้วย ดังนั้น ในการทำกิจกรรม นอกจากผู้เรียนจะได้ฝึกการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารให้เป็นที่เข้าใจกันแล้ว ผู้เรียนยังต้องเลือกใช้ภาษาที่ถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์และบทบาทของตนเองด้วย ความสำเร็จในการทำกิจกรรมประเภทนี้จึงวัดจากความสามารถ 2 ประการ คือ ความสามารถในการสื่อสารได้ตามวัตถุประสงค์ และความสามารถในการเลือกใช้ภาษาที่ถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์และบทบาทที่ได้รับ กิจกรรมประเภทนี้ ได้แก่

(1) การแสดงบทบาทสมมติ

การแสดงบทบาทสมมติเป็นกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้บทบาทที่สมมติขึ้นจากสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมาเป็นเครื่องมือในการสอนโดยให้นักเรียนสวมบทบาทนั้นและแสดงพฤติกรรมไปตามความรู้สึก อารมณ์ และเจตคติของผู้แสดงที่มีต่อบทบาท การแสดงบทบาทสมมติเป็นกิจกรรมที่เอื้อให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะทางภาษา เพราะการสร้างสถานการณ์สมมติและให้ผู้เรียนสวมบทบาทต่างๆ ในสถานการณ์ที่กำหนดไว้ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดจินตนาการและแรงบันดาลใจที่จะนำทักษะทางภาษาที่ได้เรียนรู้มาใช้เพื่อการสื่อสาร การแสดงบทบาทสมมติในการเรียนการสอนภาษานั้น ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เกี่ยวข้องในสถานการณ์หนึ่งๆ และชี้ให้เห็นความสำคัญของการใช้คำที่ถูกต้องและเหมาะสม

(2) สถานการณ์จำลอง

สถานการณ์จำลองเป็นกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้สถานการณ์ที่จำลองขึ้นให้เหมือนจริงหรือใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุดเป็นเครื่องมือในการสอนโดยผู้เรียนเข้าไปอยู่ในสถานการณ์นั้น มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ ที่อยู่ในสภาพการณ์นั้น และใช้ข้อมูลที่มีสภาพคล้ายกับข้อมูลในความเป็นจริงในสภาพการณ์นั้นในการตัดสินใจและแก้ปัญหาต่างๆ โดยที่การตัดสินใจนั้นจะส่งผลถึงผู้แสดงในลักษณะเดียวกับที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริง

(3) การแสดงละคร

การแสดงละครเป็นกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้ละครเป็นสื่อช่วยให้เกิดการเรียนรู้ ละครเป็นเรื่องที่ได้ถูกกำหนดเนื้อหาและบทขึ้นเรียบร้อยแล้วตั้งแต่ต้นจนจบ ผู้แสดงต้องสวมบทบาทตามที่กำหนดไว้ การใช้กิจกรรมละครในการสอนภาษาอังกฤษมิได้มีจุดเน้นที่การแสดงเท่านั้น แต่มีการใช้ประโยชน์จากบทละครในทุกขั้นตอน กิจกรรมการแสดงละครสามารถใช้เพื่อฝึกฝนความเข้าใจในการอ่าน ความเข้าใจในการฟัง ตลอดจนสร้างเสริมความตระหนักในตนเอง ความมั่นใจในตนเอง และความร่วมมือระหว่างผู้เรียน

(4) การแสดงสด

การแสดงสด หมายถึง การตอบสนองในทันทีทันใดต่อสถานการณ์ที่มีได้คาดคิดมาก่อน การแสดงสดจึงเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้ภาษาโดยตรง และเป็นการใช้ภาษาโดยมิได้มีการคาดคิดหรือเตรียมตัว ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกับชีวิตจริง การอภิปรายหลังการแสดงทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ภาษาว่าควรจะปรับปรุงอย่างไร

(2) กิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารที่เน้นการพัฒนาทักษะต่าง ๆ

จุดมุ่งหมายหลักของการใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสารในการเรียนการสอนภาษานั้น ก็เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม และใช้ภาษาได้ถูกต้อง เป็นที่ยอมรับของสังคมที่ใช้ภาษานั้นๆ การเลือกใช้กิจกรรมประเภทใดขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมาย ความจำเป็น และความสามารถของผู้เรียนด้วย การสอนภาษาไม่ใช่งานเฉพาะทักษะการพูดเพียงอย่างเดียว ทักษะอื่นๆ เช่น ทักษะการฟัง การอ่าน และการเขียน ก็มีความสำคัญเท่าๆกัน

(2.1) กิจกรรมการพัฒนาทักษะการฟัง

การสื่อสารในชีวิตประจำวันนั้น การฟังนับว่าเป็นทักษะรับสารที่สำคัญ ทักษะหนึ่ง เป็นทักษะที่ใช้กันมาก และเป็นทักษะแรกที่ต้องทำการสอน เพราะผู้พูดจะต้องฟังให้เข้าใจเสียก่อน จึงจะสามารถพูดได้ตอบ อ่าน หรือเขียนได้ ทักษะการฟังจึงเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการเรียนรู้ทักษะอื่นๆ ขั้นตอนการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการฟัง ประกอบด้วย การกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน และผู้สอนจะต้องแจ้งให้ผู้เรียนได้รู้จุดมุ่งหมายของการฝึกทักษะการฟังและงานที่จะต้องทำหลังจากที่ฟังแล้ว เช่น ผู้เรียนจะต้องรู้ว่า เมื่อฟังจบแล้ว จะต้องตอบคำถาม หรือทำแผนภูมิเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง เป็นต้น จากนั้นก็ให้ผู้เรียนฟังข้อความหรือเรื่องราวที่เตรียมไว้ จะฟังกี่ครั้งขึ้นอยู่กับความยาวและความยากง่ายของเรื่องที่ฟัง ลักษณะงานที่ทำ และ

ความสามารถของผู้เรียน หลังจากที่พักแล้วให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดหรืองานที่มอบหมาย และผู้สอนให้คำติชมในงานของผู้เรียน เช่น เฉลยคำตอบ หรือให้ผู้เรียนได้แก้ไขคำตอบที่ผิดด้วยตนเอง

(2.2) กิจกรรมการพัฒนาทักษะการพูด

ในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ทักษะการพูดนับได้ว่าเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นมาก เพราะผู้ที่พูดได้ย่อมสามารถฟังผู้อื่นพูดได้เข้าใจ และจะช่วยให้การอ่านและการเขียนง่ายขึ้นด้วย แต่ทักษะการพูดเป็นทักษะทางภาษาที่ซับซ้อนและเกิดจากการฝึกฝนเป็นเวลานาน ไม่ใช่เกิดจากการเข้าใจ และจดจำ กิจกรรมการพัฒนาทักษะการพูดประกอบด้วย การบอกวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนทราบถึงสิ่งที่จะเรียน จากนั้นผู้สอนเสนอเนื้อหาให้ผู้เรียนสังเกตลักษณะของภาษา ความหมายของข้อความที่จะพูด ซึ่งจะต้องขึ้นอยู่กับบริบทของการพูดด้วย ขั้นต่อไปก็คือ ให้ผู้เรียนฝึกทันทีหลังจากที่เสนอเนื้อหา อาจจะฝึกพูดพร้อมๆกัน หรือเป็นคู่ ต่อจากนั้น ผู้สอนควรให้ผู้เรียนฟังสำนวนภาษาหลายๆแบบ และเป็นสำนวนภาษาที่เจ้าของภาษาใช้จริง และควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอย่างอิสระใกล้เคียงกับสถานการณ์ที่เป็นจริง

(2.3) กิจกรรมการพัฒนาทักษะการอ่าน

การจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อการสื่อสารนั้น ประกอบด้วย กิจกรรมต่างๆ ดังนี้

(2.3.1) กิจกรรมก่อนการอ่าน เป็นการสร้างความสนใจและปูพื้นความรู้ในเรื่องที่จะอ่าน ได้แก่ ให้นักเรียนคาดคะเนเรื่องที่จะอ่าน เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนนำความรู้เดิมที่มีอยู่แล้วมาสัมพันธ์กับเรื่องที่จะอ่าน หรือให้นักเรียนเดาความหมายของคำศัพท์จากบริบท โดยดูจากประโยคข้างเคียง หรือจากรูปภาพ หรือการแสดงท่าทาง

(2.3.2) กิจกรรมระหว่างการอ่าน เป็นการทำความเข้าใจโครงสร้างและเนื้อความในเรื่องที่จะอ่าน ได้แก่ ให้ลำดับเรื่องโดยให้ตัดเรื่องออกเป็นส่วนๆ อาจจะเป็นย่อหน้าหรือเป็นประโยคก็ได้ แล้วให้ผู้เรียนในกลุ่มจัดลำดับให้ถูกต้อง หรือเขียนแผนผังโยงความสัมพันธ์ของเนื้อเรื่อง หรือเติมข้อความลงในแผนผังของเนื้อเรื่อง หรือให้เล่าเรื่องโดยสรุป

(2.3.3) กิจกรรมหลังการอ่าน เป็นการตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน กิจกรรมที่อาจจะเป็นการถ่ายโยงไปสู่ทักษะอื่นๆ เช่น ทักษะการพูด ทักษะการเขียน เช่น อาจให้แสดงบทบาทสมมติ ให้เขียนเรื่องหรือเขียนโต้ตอบ หรือพูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่าน

(2.4) กิจกรรมพัฒนาทักษะการเขียน

เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ การฝึกทักษะการเขียนเพื่อการสื่อสารจะเป็นการเขียนในระดับสูงกว่าการเขียนประโยค แต่เป็นการเขียนถ้อยคำและสำนวนในรูปแบบของประโยคที่เป็นที่ยอมรับ และเรียบเรียงประโยคให้เหมาะสมและสามารถสื่อความหมายได้ การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

(2.4.1) การเขียนแบบควบคุม เป็นกิจกรรมในการสอนทักษะการเขียนที่ผู้สอนให้เนื้อหาและรูปแบบภาษาสำหรับผู้เรียนใช้ในการเขียน เช่น รูปแบบประโยคที่ต้องใช้หรือข้อความสำหรับเติมให้สมบูรณ์ กิจกรรมการเขียนแบบควบคุมแต่ละกิจกรรมจะเป็นการเสริมแรง การใช้คำศัพท์ โครงสร้างประโยคแบบใดแบบหนึ่ง หรือเป็นกิจกรรมเพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในการเขียนอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น และควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกและเสริมรูปแบบภาษาที่ผู้เรียนคุ้นเคยมาแล้วจากการฟังและพูด

(2.4.2) การเขียนแบบมีการชี้แนะ เป็นกิจกรรมเพื่อฝึกทักษะการเขียนที่พัฒนามาจากการเขียนแบบควบคุม โดยผู้สอนให้เนื้อหาและรูปแบบภาษาเพียงบางส่วนสำหรับผู้เรียนใช้ในการเขียน หรือผู้สอนอาจให้ประโยคเริ่มต้น ประโยคสุดท้าย โครงร่าง คำถามหรือข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการเขียน และผู้เรียนอาจจะมีการอภิปรายร่วมกัน จัดบันทึก แลกเปลี่ยนข้อค้นพบ และกำหนดกลยุทธ์ในการเขียนของตนเอง ดังนั้น ข้อเขียนของผู้เรียนแต่ละคนจึงคล้ายคลึงกันแต่ไม่เหมือนกัน กิจกรรมการเขียนแบบชี้แนะนี้อาจจะใช้ข้อความจากสื่อ เช่น ภาพ หรือการ์ตูนเดี่ยว หรือการ์ตูนเป็นชุด เอกสารแผ่นพับเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว ข้อความโฆษณาจากหนังสือพิมพ์ หรือแผนที่ ตาราง หรือ กิจกรรมต่างๆ มาเป็นตัวชี้แนะก็ได้ การควบคุมการเขียนจะลดน้อยลงตามลำดับ ผู้เรียนจะฝึกตอบสนองต่อสิ่งชี้แนะด้วยตนเองทีละน้อย

(2.4.3) การฝึกทักษะการเขียนในลักษณะของการเขียนแบบเสรี

หลังจากที่ผู้เรียนได้ฝึกการเขียนตามที่คุณสอนชี้แนะแล้ว ผู้เรียนควรมีอิสระเต็มที่ในการเขียน อย่างไรก็ตาม ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้ขั้นตอนของการเขียน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนในด้านการรวบรวมความคิด และเรียบเรียงความคิดก่อนที่จะได้ข้อเขียนที่สมบูรณ์ ในการฝึกขั้นตอนของการเขียนแบบเสรี ผู้สอนจะต้องฝึกให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเขียนบันทึก การเขียนโครงร่าง และการเขียนร่าง เมื่อผู้เรียนมีประสบการณ์ในการเขียนมากขึ้นก็จะสามารถปรับปรุงขั้นตอนเหล่านี้ให้เหมาะสมกับความสามารถและความถนัดของตนเอง การเขียนแบบเสรีอย่างมีขั้นตอนเป็นการฝึกกระบวนการคิดอย่างหนึ่ง เพราะการเขียนที่มีคุณภาพ

มิได้ต้องการเพียงแรงกระตุ้นในการเขียนเท่านั้น แต่จะต้องมีการเรียบเรียงและจัดระบบระเบียบความคิดด้วย

5. การจัดกิจกรรมภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียนที่สอดคล้องกับการพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

จากการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ผู้วิจัยจึงใคร่เสนอแนะแนวทางในการจัดกิจกรรมภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียนที่สอดคล้องกับการพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ดังต่อไปนี้

หลักการพื้นฐาน คือ กระบวนการมีความสำคัญมากกว่าคำตอบที่นักเรียนค้นพบ

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียนที่สอดคล้องกับการพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร มีดังนี้

1. กิจกรรมการแลกเปลี่ยนข้อมูลในวงกว้าง ประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้
  - 1.1 ผู้เรียนแต่ละกลุ่มจะได้รับข้อมูลเพียงส่วนหนึ่ง หลังจากได้รับข้อมูลแล้ว ผู้เรียนแต่ละกลุ่มจะต้องศึกษาข้อมูลที่ตนได้รับ
  - 1.2 ผู้เรียนแต่ละกลุ่มจะต้องช่วยกันสรุปข้อมูลที่ขาดหายไปว่ามีอะไรบ้าง
  - 1.3 ผู้เรียนแต่ละกลุ่มจะต้องช่วยกันคิดหาวิธีการหรือทางเลือกหรือตั้งคำถามเพื่อให้ได้รับข้อมูลที่ขาดหายไป
  - 1.4 ผู้เรียนแต่ละกลุ่มจะต้องช่วยกันคัดเลือกวิธีการหรือทางเลือกหรือคำถามที่ดีที่สุดที่จะทำให้ได้รับข้อมูลที่ขาดหายไป
  - 1.5 ผู้เรียนแต่ละกลุ่มแบ่งหน้าที่กันปฏิบัติงานตามวิธีการหรือทางเลือกหรือคำถามที่ได้คัดเลือกไว้แล้ว
  - 1.6 ผู้เรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันตรวจสอบผลงานหรือคำตอบที่ได้รับจากการปฏิบัติงานให้ถูกต้อง
  - 1.7 ผู้เรียนแต่ละกลุ่มตรวจคำตอบกับผู้สอนหรือเฉลยคำตอบ

2. กิจกรรมแลกเปลี่ยนข้อมูลและหาข้อสรุปจากข้อมูล ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้
  - 2.1 ผู้เรียนแต่ละกลุ่มศึกษาข้อมูลที่ได้รับ
  - 2.2 ผู้เรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายกันภายในกลุ่มเพื่อให้ทำความเข้าใจข้อมูลที่ได้รับให้ถูกต้องตรงกัน
  - 2.3 ผู้เรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันวางแผนการปฏิบัติงานเพื่อแลกเปลี่ยนหรือหาข้อมูลเพิ่มเติม
  - 2.4 ผู้เรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันปฏิบัติงานตามแผนเพื่อหาคำตอบหรือหาทางเลือกในการตัดสินใจหรือหาทางเลือกในการแก้ไขปัญหา เพื่อให้ได้คำตอบหรือทางเลือกในการตัดสินใจหรือทางเลือกในการแก้ไขปัญหาให้ได้มากที่สุด
  - 2.5 ผู้เรียนแต่ละกลุ่มเปรียบเทียบเหตุผลของคำตอบทุกคำตอบหรือทางเลือกในการตัดสินใจทุกทางเลือกหรือวิธีการในการแก้ปัญหาทุกวิธีการ
  - 2.6 ผู้เรียนแต่ละกลุ่มตัดสินใจเลือกคำตอบหรือเลือกตัดสินใจหรือเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่กลุ่มพิจารณาเห็นว่าเหมาะสมที่สุด

3. กิจกรรมการหาข้อสรุปจากข้อมูล ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้
  - 3.1 ผู้เรียนในแต่ละกลุ่มศึกษาข้อมูลหรือปัญหาที่ได้รับ
  - 3.2 ผู้เรียนในแต่ละกลุ่มเสนอแนะคำตอบและเหตุผลประกอบให้ได้มากที่สุด อภิปรายร่วมกันเพื่อคัดเลือกคำตอบและพิจารณาเหตุผลสนับสนุน และแสวงหาเหตุผลเพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนคำตอบ
  - 3.3 ผู้เรียนในแต่ละกลุ่มตัดสินใจเลือกคำตอบ

อาจสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียนที่สอดคล้องกับการพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้น จะช่วยพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษให้กับผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ยิ่ง นอกจากนี้ กิจกรรมดังกล่าวยังช่วยส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาซึ่งเป็นความสามารถทางด้านเชาว์ปัญญาให้แก่ผู้เรียนอีกด้วย